

Ledamöter och ersättare

KOMMUNSTYRELSENS ARBETSUTSKOTT

Tid måndag 11 augusti 2025 kl. 08:15

Plats Stadshuset, våning 9

Upprop

Val av justerare

INNEHÅLLSFÖRTECKNING

Punkt	Rubrik	Ärendenr	Sida
1	Finansiering angående aktiviteter för främjande av vätgas CH ₂ ESS	2025/965	3 - 9
2	Motion (KD) om AI-teknik som en del av en bättre kartläggning	2023/878	10 - 12
3	Motion (KD, M, L, C) om att möjliggöra för fler aktörer att bedriva gruppboende och servicebostäder	2024/851	13 - 19
4	Motion (L) om ny nämndstruktur, dela upp socialnämnden i två nya nämnder	2024/1926	20 - 37
5	Motion (L) om åtgärder för att uppnå jämnare könsfördelning i Luleå kommun	2024/2104	38 - 44
6	Motion (SD) Tillgång till kommundariet för gruppledare	2024/2108	45 - 47
7	Sammanträdesordning för kommunfullmäktige, kommunstyrelsen och utskott 2026	2025/1151	48 - 50
8	Riktlinje för gallring av handlingar av ringa eller tillfällig betydelse	2025/646	51 - 66
9	Policy för informationshantering och informationssäkerhet	2025/926	67 - 83
10	Genomförande projekt Malmporten	2025/1147	84 - 109
11	Granskning av bokslut och årsredovisning samt granskning av intern kontroll i väsentliga processer	2025/725	110 - 136
12	Obligatorisk internkontroll 2026	2025/1165	137 - 147

13	Upphandling av reparation- och underhållsarbeten Bygg	2025/501	148 - 149
14	Dispensansökan avseende dygnsvila för heltidsbrandmän och heltidstyrkeledare	2025/1250	150 - 172

Förslag till beslut gällande finansiering av aktiviteter för främjande av vätgas, CH2ESS

Ärendenr 2025/965-2.4.3.3

Kommunstyrelseförvaltningens förslag till beslut

1. Kommunstyrelsens arbetsutskott beslutar att finansiera med 500 tkr (200 tkr år 2026, 200 tkr år 2027, 100 tkr 2028),
2. Medel anvisas från anslaget för näringslivsbefrämjande åtgärder,
3. Som villkor gäller Luleå kommuns allmänna villkor för projektfinansiering.

Sammanfattning av ärendet

Det pågår en strukturell förändring med införande av vätgas i samhället, framför allt i stora industriella satsningar.

CH2ESS, är en forsknings- och kunskapssatsning vid Luleå tekniska universitet med inriktning mot vätgasanvändning i industriella processer och energisystem. CH2ESS (LTU) ansöker om 200 tkr/år under tre år, totalt 600 tkr, från anslaget för näringslivsbefrämjande åtgärder.

Övrig finansiering förutsätts ske från LTU (10 mkr/år), LKAB (200 tkr/år), Piteå kommun (400 tkr/år), Bodens kommun (400 tkr/år), Luleå Energi (200 tkr/år), Gällivare Näringsliv AB (50 tkr/år), Skellefteå kraft (200 tkr/år) samt Region Norrbotten (200 tkr/år).

Genom deltagandet erbjuds Luleå kommun ett antal aktiviteter, det handlar framför allt om samverkan men även forskning och utveckling och utbildning /kompetensförsörjning:

- CH2ESS tar en aktiv roll för att stödja utökad regional samordning i syfte att påskynda utvecklingen av vätgasområdet, inkluderande utökad möjlighet till nya arbetstillfällen.
- CH2ESS kommer att verka för att samhällsutvecklingen görs med god helhetssyn och delta i planeringen för implementeringen av vätgas i stor skala.
- CH2ESS kommer att skapa olika samverkansforum där aktörer kan hitta nya kontaktytor och fördjupade planer, samt hjälpa aktörerna i värdekedjan att förstå sina roller och gränssnitt. Aktörer inkluderar stora företag likaväl som små och medelstora företag, offentliga organisationer, energibolag, myndigheter mm.
- Konkret planeras inbjudan till ett antal träffar/år med CH2ESS partners, där temat planeras utifrån aktuella prioriterade frågeställningar.

- CH2ESS kommer att kunna vara en nationell och internationell företrädare för såväl vår kontext som för specifika partners. CH2ESS erbjuder att delge partners omvärldsbevakning för att hämta hem lärdomar från olika geografiska sammanhang.

Inom samverkan inkluderar detta erbjudande specifikt följande:

- CH2ESS bjuder in till ett årligt möte med partners och nätverk.
- CH2ESS erbjuder att delta i en internationell vätgaskonferens per år
- och att både företräda partners vid dessa och att återrapportera kunskap som sannolikt är av intresse för Luleå kommun.

Inom forskning och utveckling inkluderar detta erbjudande specifikt följande

- Inbjudan till diskussioner om att skapa nya forskningsprojekt utifrån partners och nätverkspartners önskemål
- Bevakning av relevanta utlysningar och program för partners inom vätgas.
- Utforskande av minst en projektansökan per år med partners.

Inom kompetens inkluderar detta erbjudande specifikt följande

- Ge stöd för planering av kommunala utbildningar (gymnasium och yrkeshögskola) i gemenskap med andra kommuner i form av metodstöd och för ansökningar av nya utbildningsprojekt där LTU har en roll.

Kommunstyrelseförvaltningen menar att projektet kan bidra till ökad kompetens inom vätgas och därigenom stärka industrins gröna omställning. Så gäller även de kommunala funktioner som berörs av den gröna samhällsomställningen. Luleå kommun finns representerad i styrgruppen för CH2ESS.

På grund av medelsbrist i anslaget för näringslivsbefrämjande insatser (år 2025) föreslås Luleå kommuns finansiering till ett lägre belopp än det som LTU ansöker om. Finansieringen från kommunerna ser olika ut (från kommunen, kommunalt bolag, delägt kommunalt bolag eller en kombination av dessa). Vid projektfinansiering ser kommunstyrelseförvaltningen positivt på att förvaltningar och bolag som direkt ser en nytta med projekt också engagerar sig i projektet (utöver finansiering från kommunstyrelsens anslag för näringslivsbefrämjande åtgärder), det kan vara i form av egen tid eller pengar. Forskning visar också att ett sådant engagemang skapar mervärden.

Dialog

Dialog har förts med LTU, Luleå Energi, och Luleå kommuns representant i styrgruppen.

Beslutsunderlag

- Ansökan om medel angående aktiviteter för främjande av vätgas i Luleå kommun, KLF Hid: 2025.5587

Maria Bergman
Samhällsstrateg, näringsliv

Beslutet skickas till

LTU
Kommunstyrelseförvaltningen, ekonomikontoret

§ 79

Motion (KD) AI-teknik som en del av en bättre kartläggning

Ärendenr 2025/73-1.1.1.5

Infrastruktur- och servicenämndens beslut

Infrastruktur- och servicenämnden beslutar rekommendera kommunfullmäktige besluta att bifalla motionen.

Sammanfattning av ärendet

Samuel Ek (KD) har lämnat in en motion om AI-teknik som en del av en bättre kartläggning. Motionären skriver att för att kunna underhålla vägar effektivt krävs en bra kartläggning över vägarna och dess underhållsbehov.

Motionären föreslår att kommunen utreder vilken AI-lösning som bäst skulle kunna installeras i kommunens fordon i syfte att kartlägga kommunens vägnät för bättre och effektivare underhåll.

Kommunfullmäktige beslutade 2023-06-19 § 145 att motionen fick ställas och lämnades till kommunstyrelsen för beredning.

Motionen inkom till infrastruktur- och serviceförvaltningen 2025-01-21.

Infrastruktur- och serviceförvaltningen (ISF) konstaterar att effektivt gatuunderhåll har stor betydelse för väg- och gc-nätet i vår kommun. Kommunen har kartlagt gatu- och gc-nätet i Luleå 2015 och 2020 och det är den kartläggningen som i nuläget används för prioritering av reinvesteringar i gatu- och gc-nätet. I WebGIS är skicket på gator och gc-vägar visualiserat utifrån kartläggningen (röd, orange, gul och grön).

När det gäller ny teknik följer ISF utvecklingen noggrant och har haft kontakt med bland annat Helsingborg. Under 2025 planeras en demonstrationskörning med fokus på det vägnät som har störst trafikmängd. Syftet är att kunna observera det årliga slitaget samt få en tydlig bild av spårighet, sprickbildning och eventuella skadade brunnar. Demonstrationskörningen och ytterligare kontakter med Helsingborg kommer ge mer underlag för hur Luleå kommun kan gå vidare med AI och vägunderhåll.

Infrastruktur- och servicenämndens arbetsutskott har 2025-05-27 § föreslagit infrastruktur- och servicenämnden besluta rekommendera kommunfullmäktige besluta att bifalla motionen om AI-teknik som en del av en bättre kartläggning.

Sammanträdet

Infrastruktur- och serviceförvaltningen föredrar ärendet.

Ordföranden (V), Anette Asplund (KD), Hans Å Strandberg (M) och Tommy Andersson (S) föreslår bifalla arbetsutskottets förslag.

Beslutsgång

Ordföranden ställer arbetsutskottets förslag under proposition och finner att infrastruktur- och servicenämnden bifaller förslaget.

Dialog

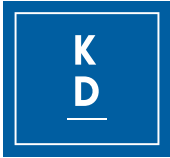
Dialog internt inom infrastruktur- och serviceförvaltningen samt med Lumire AB och Helsingborg stad.

Beslutsunderlag

- Motion (KD) om AI-teknik som en del av en bättre kartläggning, SBF Hid: 2025.205
- Infrastruktur- och serviceförvaltningens förslag till beslut avseende motion (KD) om AI-teknik som en del av en bättre kartläggning, SBF Hid: 2025.1930
- Infrastruktur- och servicenämndens arbetsutskotts beslut 2025-05-27 § 27, SBF Hid: 2025.2026

Beslutet skickas till

Kommunstyrelseförvaltningens kansli
ISF ledningsgrupp exkl. avd. chef MoB

Luleå, 16 juni 2023

MOTION

AI-teknik som en del av en bättre kartläggning

Kommunens vägar är på många ställen i dåligt skick och vi har idag en underhållsskuld på våra vägar. För att kunna underhålla vägar effektivt krävs en bra kartläggning över vägarna och dess underhållsbehov. Ingen ska behöva riskera att bilen går sönder av att köra på dåliga kommunala vägar.

Idag kan man med hjälp av ett AI-verktyg i mobiler som placeras i framrutan på sopbilar läsa av hur vägbanan mår. Informationen från sopbilarna kan då registrera var det finns gropar, sprickor och annat som behöver åtgärdas. Att införa detta gör att kommunen sparar både tid och resurser, samtidigt som vi undviker den kostsamma inventeringen och får aktuell information som kan användas till kommande planering av underhåll. På sikt kommer AI-tekniken även att kunna kontrollera dagvattenbrunnar och identifiera behov av snöröjning eller gatsopning. AI-verktyg skulle kunna bidra till bättre och mer framkomliga vägar i Luleå kommun.

Idag har Helsingborg implementerat AI-verktyget och Norrvästra Skånes Renhållnings AB rullar 100 000 mil varje år på Helsingborgs vägar. Genom att kombinera AI-tekniken med den dagliga sophämtningen har kartläggningen av stadens vägnät kortats betydligt - från nästan ett år till två veckor, detta gör det lättare att kunna prioritera och avgöra var insatser behöver ske först. Sett utifrån ett ekonomiskt perspektiv har även staden kunnat minska kostnaderna för kartläggningen av vägnätet med närmare 80 procent.

Vi föreslår därför att

Kommunen utreder vilken AI-lösning som bäst skulle kunna installeras i kommunens fordon i syfte att kartlägga kommunens vägnät för bättre och effektivare underhåll.

Samuel Ek

KD Luleå

§ 108

Motion (KD, M, L, C) om att möjliggöra för fler aktörer att bedriva gruppboende och servicebostäder

Ärendenr 2024/654-1.1.1.5

Socialnämndens beslut

Socialnämnden beslutar att rekommendera kommunfullmäktige att avslå motionen.

Reservationer

Ylva Mjärdell (L), Tanja Hyving (L), Joakim Eck (M), Jenny Esberg (KD) och Nina Markström (SD) reserverar sig mot beslutet.

Sammanfattning av ärendet

Samuel Ek (KD), Anders Josefsson (M), Thomas Söderström (L) och Arne Nykänen (C) har lämnat in en motion om att det under en längre tid saknats gruppboendestäder i Luleå och att medborgare inte fått den boendeformen trots att de behöver den. Motionärerna anser att vård och omsorg ska möjliggöras och kunna bedrivas av andra aktörer. Allt behöver inte ske i kommunal regi. Behovet av gruppboendestäder är större än vad kommunen under flera år kunnat tillgodose.

Med anledning av det som står skrivet i motionen föreslår motionärerna:

- att kommunfullmäktige ger socialförvaltningen i uppdrag att låta externa utförare få möjlighet att bedriva verksamhet med anpassade boenden.

Kommunfullmäktige har 2024-05-20 § 80 beslutat att motionen får ställas och överlämnat den till kommunstyrelsen för beredning. Kommunstyrelseförvaltningen har begärt in yttrande från socialnämnden.

Socialförvaltningens yttrande

Socialförvaltningen delar motionärernas uppfattning att det är angeläget att komma till rätta med bristen på gruppboenden. I planeringen av bostäder beräknas 14 platser vara klara för inflyttning till gruppboendestad 2025 och 14 platser 2026. I detaljplanen för Hertsöheden finns två marktomter utpekade till socialnämndens målgrupper, varav en är en gruppboendestad och kommunen projekterar även en gruppboendestad i Sunderbyn. I den långsiktiga planen ligger ett nytt boende vartannat år.

Med det utvecklingsarbete kring lokalförsörjningsprocessen som även sker inom kommunen ser socialförvaltningen att behovet av platser kommer vara i fas inom de närmaste åren. Med beaktande av tidigare erfarenhet av upphandling som visade att kostnaden blev högre än att driva i egen regi och att leverantörerna inte hade mark eller någon lämplig lokal så är socialförvaltningens sammantagna bedömning att rekommendera kommunfullmäktige avslå motionen.

Socialnämndens arbetsutskott har 2025-05-08 § 47 föreslagit socialnämnden besluta att rekommendera kommunfullmäktige att avslå motionen. Vid ärendets hantering reserverade sig Carola Lidén (C) och Andreas Skarvö (M) mot beslutet.

Sammanträdet

Socialförvaltningen föredrar ärendet.

Ylva Mjärdell (L), Joakim Eck (M), Jenny Esberg (KD) och Nina Markström (SD) föreslår bifalla motionen.

Tim Larsson (S), Kristina Falkenlov (S), Bodil Wennerbrandt Sevastik (S), Sara Akan (S), Ann-Christin Lahti (MP), Maria Rångevall (S) och Inga-Lis Brånin (V) föreslår bifalla arbetsutskottets förslag.

Beslutsgång

Ordföranden ställer arbetsutskottets förslag och Ylva Mjärdell med fleras förslag mot varandra och finner att socialnämnden bifaller arbetsutskottets förslag.

Beskrivning av ärendet

Sedan psykiatireformen 1995 har socialnämnden byggt upp insatsen bostad med särskild service enligt SoL (Socialtjänstlagen) för personer med psykisk funktionsnedsättning. Under senare år har diagnostiseringen av målgruppen förändrats till diagnoser som inkluderas i LSS vilket medfört att fler boendebeslut beviljas. Bostad med särskild service är en insats enligt lagen om stöd och service till vissa funktionshindrade (LSS). Man ansöker om insatsen hos sin kommun. Det finns tre former av bostad med särskild service:

Gruppboendestad är lägenheter som ligger tillsammans i samma fastighet. Det finns även gemensamma rum. Personal finns tillgänglig dygnet runt och hjälper till med det personen behöver, till exempel att duscha, handla mat, städa och följa med på fritidsaktiviteter.

Servicebostad är lägenheter som ligger i anslutning till varandra. Man får hjälp och stöd av personal utifrån sina behov.

Annan särskilt anpassad bostad är en lägenhet som är anpassad efter behov. Man får hjälp i vardagen, till exempel hemtjänst, ledsagare eller personlig assistans.

Kommunfullmäktige beslutade 2019-10-22 § 241 i Strategisk plan och budget 2020 - 2022 att ge socialnämnden uppdraget att utveckla samarbetet med extern aktör gällande LSS verksamhet.

Efter utredningen beslutade socialnämnden 2020-08-27 § 125 att upphandla extern aktör av ett gruppboende. Vilken form, inklusive eller exklusive lokal, fick bero på vilket gensvar man fick från leverantörer samt hur fort man kunde komma igång med verksamhet. I leverantörsdialogerna blev det tydligt att ingen leverantör hade mark eller någon lämplig lokal för ett gruppboende utan förespråkade att kommunen ägde lokalen. Utifrån de flertal leverantörsdialoger som genomfördes, med både större och mindre aktörer, togs en kravspecifikation fram. Upphandlingen som gick ut var exklusive lokal. För att underlätta och inte behöva börja med en verksamhetsövergång valdes en av de kommande nya gruppboendena.

Det framkom tydligt på svaren som inkom att det var för litet volymmässigt för att kunna klaras med de vinstmarginaler som en extern aktör har och upphandlingen avbröts. Detta trots att ett flertal justeringar gjorts inför upphandling just för att underlätta även för en mindre enhet och att förvaltningen var beredd på en högre kostnad för den upphandlade verksamheten än om den hade varit i egen drift.

Vid upphandling av extern drift av verksamhet ska kvalitetskrav förtydligas då det blir andra förutsättningar för att styra kvalitet. I en kommunal verksamhet klargörs kvalitetsambitioner löpande i arbetet med ständiga förbättringar. Vid en upphandling så är det den formulerade kravspecifikationen vid anbudstillfället som gäller hela avtalsperioden. Det är därför av betydlig vikt att vara konkret med krav vid en upphandling. Socialförvaltningen skulle säkerställa kvalitetskrav i upphandlingen som är förenliga med de bärande principerna i Lagen om stöd och service till vissa funktionshindrade (LSS) samt i FN:s konvention om mänskliga rättigheter för personer med funktionsnedsättning och klassifikation av funktionstillstånd, funktionshinder och hälsa (ICF).

Svenska institutet för standarder (SIS) hade då tagit fram ett förslag till en standard för kvalitet i bostad med särskild service för vuxna. Standarden be-

räknades vara klar runt årsskiftet 2020/2021. Målet med standardiseringen är att bidra till att resurserna utnyttjas på ett effektivt sätt för störst samhällsnytta och kvalitet för den enskilde.

Socialförvaltningen hade i förslaget till beslut beaktat utkastet till SIS-standarden.

Socialnämnden är ansvarig för att följa upp kvalitet i både verksamhet i egen regi och verksamhet som bedrivs av extern aktör. Enligt Socialstyrelsens föreskrift SOSFS 2011:9 är alla utförare dock skyldiga att ha ett ledningssystem för kvalitet. Detta innebär att utföraren har ett eget ansvar för att säkra och utveckla kvalitet i sin verksamhet. Resultatet av uppföljningsarbetet är ett verktyg för såväl nämnden som utförarna för att arbeta med ständiga förbättringar. Socialnämnden måste tillförsäkra sig möjligheter till insyn och kontroll i verksamhet som lämnats över till annan. Nämndens rätt till insyn och kontroll ska anges i avtalet med den externa utföraren. Det ska inom förvaltningen finnas en systematik i genomförandet av tillsynen, där ett uttalat ansvar och resurser ska finnas för genomförandet. I andra kommuner har man sett att jämförelser innebär ett lärande och leder till insatser som utvecklar den egna verksamheten.

Sedan 2021 finns SIS-standarden Kvalitetssäkring inom LSS - bostad med särskild service för vuxna. Standarden är utvecklad utifrån de inspel som kom in efter remissrundan och skulle nu vara än mer användbar som upphandlingsunderlag och som kravställningsunderlag. Den kan användas för att tydliggöra vad som är god kvalitet för den enskilde och hens rättsliga företrädare samt i kommunikation med närstående och andra relevanta personer eller aktörer. Standarden är dessutom användbar för såväl egenkontroll som extern granskning, tillsyn och certifiering.

Standarden anger krav på tjänsten stöd, service och omvårdnad i bostad med särskild service för vuxna enligt LSS. Standarden bidrar med krav och förtydliganden kring hur den som bedriver verksamhet kan säkerställa god kvalitet på tjänsten och därmed bidra till goda levnadsvillkor för den enskilde.

I nya socialtjänstlagen föreslås även en uppgiftsskyldighet för utförare inom socialtjänsten. Syftet med bestämmelsen är att ge socialnämnden förutsättningar att följa upp och kvalitetssäkra kommunens socialtjänstverksamhet även när en insats genomförs av någon annan. De uppgifter som ska lämnas är sådana som socialnämnden behöver för kvalitetssäkring, administration, uppföljning eller utvärdering. Denna förändring skulle också bidra positivt vid en eventuell upphandling.

Det finns både argument för och emot upphandling av LSS-boenden, och det är viktigt att noggrant överväga alla aspekter. Idag finns ingen politisk styrning mot att konkurrensutsätta verksamheten. Aktörer såsom brukar- och intresseorganisationer, medarbetare och chefer samt fackliga parter är viktiga att involvera i ett arbete kring en eventuell upphandling, även expertkunskap kring avtal kan behövas. Vid en sammantagen bedömning och med beaktande av tidigare erfarenhet av upphandling och med det utvecklingsarbetet kring lokalförsörjningsprocessen som sker inom kommunen ser socialförvaltningen att behovet av platser inom de närmaste åren ligger i fas och rekommenderar kommunfullmäktige att avslå motionen.

Det är viktigt med en större risk och konsekvensbeskrivning vid ett eventuellt beslut att gå vidare för att omhänderta de risker som finns. Kostnaden initialt för att ta fram underlag och nya arbetssätt behöver också tas med. Nedan redovisas några av de för- och nackdelar som brukar lyftas fram.

Fördelar:

1. **Valfrihet för brukare:** Ökad valfrihet för brukarna innebär att de kan välja mellan olika leverantörer och tjänster som bäst passar deras behov och preferenser.
2. **Kvalitetsvinster vid konkurrens:** Konkurrens kan leda till förbättrad kvalitet även i den egna verksamheten.
3. **Specialiserad kompetens:** Ett större utbud för brukarna kan leda till mer specialiserad kompetens. Externa leverantörer kan erbjuda specialiserad kunskap och erfarenhet som kommunen kanske inte har tillgång till internt.

Nackdelar:

1. **Minskad kontroll:** Kommunen kan förlora viss kontroll över kvaliteten och utförandet av tjänsterna när de outsourcas till externa leverantörer. Här behöver kommunens kompetens kring avtalsskrivning och upphandling säkerställas, samt behöver kommunen bygga upp en organisation och arbetssätt kring uppföljningen.
2. **Beroende av leverantören:** Kommunen kan bli beroende av en eller flera leverantörer, vilket kan vara problematiskt om leverantören inte levererar enligt avtal och kommunen behöver ta över verksamheten med kort framförhållning.
3. **Högre initial kostnad:** Kostnaden initialt för att ta fram underlag och nya arbetssätt behöver också tas med. Det är viktigt med en omfattande risk- och konsekvensbeskrivning vid ett eventuellt beslut att gå vidare för att hantera de risker som finns.

Dialog

Dialog har förts internt inom socialförvaltningen.

Beslutsunderlag

- Motion (KD, M, L, C) Möjliggör för fler aktörer att bedriva gruppboende och servicebostäder, SOC Hid: 2024.1737
- Socialförvaltningens förslag till beslut gällande motion (KD, M, L, C) om att möjliggöra för fler aktörer att bedriva gruppboende och servicebostäder, SOC Hid: 2025.1407
- Socialnämndens arbetsutskotts beslut 2025-05-08 § 47, SOC Hid: 2025.108

Beslutet skickas till

Kommunstyrelsen

Socialförvaltningens ledningsgrupp

MOTION – Möjliggör för fler aktörer att bedriva gruppboende och servicebostäder.

Vi har under en längre tid i Luleå saknat gruppboende. Medborgare har inte fått den boendeformen trots att de behöver den.

Boverket redovisade 2023 i sin bostadsmarknadsenkät att Luleå hade ett underskott på anpassade bostäder för vuxna. Kommunen uppgav då att man skulle vara i balans 2025 men nu ser vi att de inte kommer att kunna uppfyllas.

Vi fyra partier menar att vård och omsorg ska möjliggöras och kunna bedrivas av andra aktörer. Allt behöver inte ske i egen regi. Behovet av gruppboende är större än vad kommunen under flera år kunnat tillgodose.

Därför föreslår vi:

- Att socialförvaltningen ges i uppdrag att låta externa utförare få möjlighet att bedriva verksamhet med anpassade boenden.

Samuel Ek

Gruppledare, Kristdemokraterna

Anders Josefsson

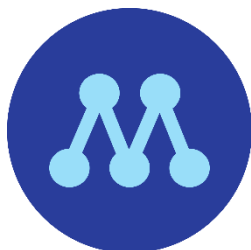
Gruppledare, Moderaterna

Thomas Söderström

Gruppledare, Liberalerna

Arne Nykänen

Gruppledare, Centerpartiet

§ 131

Motion (L) om ny nämndstruktur, dela upp socialnämnden i två nya nämnder

Ärendenr 2024/1314-1.1.1.5

Socialnämndens beslut

Socialnämnden beslutar att rekommendera kommunfullmäktige att avslå motionen.

Reservationer

Ylva Mjördell (L), Jenny Esberg (KD) och Carola Lidén (C) reserverar sig mot beslutet.

Sammanfattning av ärendet

Thomas Söderström (L), Ylva Mjördell (L) och Fredrik Hjalte (L) har lämnat in en motion om att dela upp socialnämnden i två separata nämnder. Motionen har anmälts vid kommunfullmäktige 2024-10-21 § 150.

Motionärerna föreslår att:

- Socialnämnden delas upp i två delar, förslagsvis en äldrenämnd och en socialnämnd där innehållet för respektive nämnd bestäms i en noggrann utredning.

Motionärerna presenterar ett förslag på fördelning av ansvar där äldrenämnd ansvarar för:

- Äldreomsorgsfrågor enligt socialtjänstlagen (SoL) för personer över 65 år,
- särskilda boende, hemtjänst, trygghetslarm och matdistribution,
- dagvård, avlastning, korttidsboende och anhörigstöd.

Socialnämnden föreslås ansvara för övriga socialtjänstfrågor och arbete med att förbättra sociala tjänster och stöd för olika grupper i samhället.

Målet med en äldrenämnd är enligt motionärerna att möta de ökade behoven hos en åldrande befolkning och säkerställa hög kvalitet i tjänsterna.

Motionärerna skriver vidare att uppdelningen av socialnämnden syftar till att ge politikerna möjlighet att djupdyka i respektive område vilket enligt motionärerna leder till mer välgrundade och genomtänkta beslut.

Socialförvaltningens yttrande

Socialförvaltningen ställer sig positiv till att mer uppmärksamhet och resurser riktas mot äldrefrågor och de specifika utmaningar som en åldrande befolkning innebär. Utifrån ett medborgarperspektiv bedömer socialförvaltningen att ett informerat och relevant beslutsfattande kring de specifika utmaningar som äldre möter omhändertas mer effektivt inom en samlad socialnämnd kontra en uppdelning av den. Socialförvaltningens bedömning har utgått från organisationen fortsatt en socialförvaltning och den föreslagna nämndsstrukturen enligt motionens förslag.

Förslaget om att dela upp socialnämnden i två delar berör inte bara ekonomiska resurser. Socialförvaltningen vill särskilt lyfta att en kvalitativ vård och omsorg bedöms uppnås genom att utgå från det individuella behovet. Lagstiftning, inklusive den nya socialtjänstlagen, Socialstyrelsens föreskrifter och allmänna råd, sätter ramar för hur socialförvaltningens arbete organiseras, hur samverkan mellan verksamheter ska fungera och hur socialtjänsten bör utformas för att möta nya behov hos befolkningen. Lagstiftningen ställer även krav på likabehandling av kommunens invånare oavsett nämnd som beslutar som insatsen. Socialförvaltningen bedömer att det finns budgetmässiga, administrativa och verksamhetsnära fördelar med samordning inom en socialnämnd med ett brett perspektiv som effektivt tillgodoser individens behov så väl som alla sociala tjänster, nu och de närmast kommande åren.

Individens behov

Äldre personer har olika behov, förutsättningar och är olika som personer. Hälsan kopplat till ålder är högst individuell. Det är individens behov, oavsett ålder, som styr vilka insatser inom socialförvaltningen som är aktuella för den enskilde. Det gäller behoven som lyfts i motionen, stöd i hemmet (hemtjänst och nattpatrull) och behov av trygghetslarm såväl som behov av olika former av särskilt boende. Det gäller likväl individuella insatser inom funktionshinderomsorgen, socialpsykiatri, öppenvården. Individens behov står även i centrum för lättillgängliga, tidiga och förebyggande insatser såsom råd och stöd från exempelvis centrum mot våld, ROS-mottagningen (tidigt stöd för skadligt bruk av alkohol, droger, läkemedel och spel om pengar och för deras anhöriga), äldresupporten, anhörigstöd m.fl.

En äldre person är i många fall i behov av både SoL-insatser som motionen föreslår ligga i en äldrenämnd, men även behov av andra insatser. En uppdelning av socialnämnden utifrån exempelvis ålder, medför att unga som har hemtjänst eller äldre med missbruk, behöver ansöka om bistånd från två nämnder. Åldersuppdelning medför även att den enskilde, när hen uppnått en viss ålder, ansöker om bistånd från en annan nämnd. Socialförvaltningen bedömer att åldersuppdelning som organisatorisk grund försvårar en samlad

individuell bedömning, och kan försvåra för den enskilde att navigera sig igenom socialtjänsten, jämfört med att ha insatserna samlat under en nämnd. Oavsett vilken gränsdragning som används - om den frångår individens behov i centrum, får konsekvenser för den enskilde. Socialförvaltningen konstaterar att frågan hur verksamheten ordnas och hur den enskilde påverkas behöver utredas vidare vid en delning.

Idag finns utifrån framtagna och beslutade arbetssätt och av Socialstyrelsen rekommenderade metoder som tillämpas och möjliggör att individens behov sätts i centrum. Detta framgår av Riktlinjer för god service som socialnämnden beslutat om 2023-08-31 § 145. Det framgår likväl av tillämpningen av Socialstyrelsens rekommenderade metod, Individens behov i centrum (IBIC), som under lång tid använts av vård och omsorg samt verksamheter inom LSS och socialpsykiatri.

Socialnämnden har när Äldreplanen 2022–2029 antogs 2022-03-31 § 53 lagt fokus på målgruppen äldre med en planeringshorisont på åtta år och ska ses som en vägledning för kommunens planerings- och utvecklingsarbete i frågor som rör äldre. I Äldreplanen framgår att den enskilde ska involveras och insatser anpassas efter individens behov och förutsättningar. Detta fokus återfinns även i Nära vård-omställningen där fokus flyttats till att arbeta än mer personcentrerat, sammanhållet, proaktivt och hälsofrämjande.

Det framgår av propositionen 2024/25:89 En förebyggande socialtjänstlag – för ökade rättigheter, skyldigheter och möjligheter gällande nya socialtjänstlagen, att lagens fokus förflyttas från grupp tillhörighet till individuellt behov. Samma fokus finns i Socialstyrelsens nationella demensstrategi "Varje dag räknas: Nationell demensstrategi 2025–2028", där socialtjänstens insatser för personer som har en demenssjukdom ska vara anpassade efter den enskildes förutsättningar och behov. Strategin belyser bland annat funktionsnedsattas risk för att få demens tidigare i livet.

Socialförvaltningen bedömer att en delad nämnd kan försvåra för den enskilde att få anpassad och individuellt stöd, vård och omsorg. Bedömningen är att ålder som grund, eller annan gränsdragning som frångår individens behov, för insatser inom vård- och omsorgsboende, stöd i hemmet m.m., inte ligger i linje med befintliga arbetssätt och Socialstyrelsens rekommenderade metoder.

Socialförvaltningen vill även understryka vikten av det tillitsbaserade arbetssättet som syftar till att öka handlingsutrymmet för medarbetare att uppnå kvalité och goda resultat i verksamheten. Arbetssättet avser att minska den direkta styrningen och främja medarbetares initiativkraft och ansvarstagande. Ett alternativ för att uppnå syftet för politiker att djupdyka i frågor och kunna

fatta mer välgrundade beslut kan vara att införa äldrefrågor som tema i socialnämnden, förslagsvis två ggr per år, där aktiviteter i äldreplanen följs upp.

Likställighetsprincipen och samordning

Att dela upp socialnämnden utifrån ålder, under/över 65 år som motionen föreslår, bedömer socialförvaltningen blir en utmaning utifrån likställighetsprincipen i kommunallagen. Med två politiskt styrda myndigheter, som har olika fokus och utmaningar, finns risker att beslut fattas som leder till att kommunens medborgare behandlas olika.

Genom den omvärldsanalys som genomförts med Umeå kommun bekräftas den identifierande utmaningen. Umeå kommun har en äldrenämnd med en äldreomsorgsförvaltning och en individ- och familjenämnd med stöd- och omsorgsförvaltning. Hur Luleå kommun skulle organisera socialförvaltningen vid en uppdelad socialnämnd behöver utredas vidare, men bedömningen är att det finns svårigheter med att ha samma förvaltningsstruktur som Umeå kommun. Oaktat hur socialförvaltningen i Luleå skulle organiseras, bedömer socialförvaltningen att uppdelning utifrån ålder är problematisk. Uppdelning utifrån ålder ställer krav på en god samverkan på övergripande nivå gällande gemensamma funktioner, rutiner, satsningar, förändringar och utveckling för att säkerställa likabehandling av medborgare oavsett nämndstillhörighet.

I dialog med arbetsmarknads- och utbildningsförvaltningen framkommer att uppdelningen med två nämnder och en förvaltning har inneburit ökad administrativ och tidsmässig belastning för förvaltningen. För att säkerställa samordning och information till både arbetsmarknads- och gymnasienämnden (AGN) respektive barn- och utbildningsnämnden (BUN) lyfts många ärenden antingen för beslut eller information i både AGN och BUN. Det beskrivs som en kostsam och ineffektiv hantering för tjänstemannaorganisationen.

En översiktlig analys av hur en ärendefördelning skulle kunna se ut vid en uppdelad socialnämnd liknar beskrivningen av AGN och BUN. Utifrån det totala antalet ärenden som socialnämnden hanterade år 2024 (257 beslut, varav ca 100 är enskilda ärenden och förteckningar) skulle 13 av 150 ärenden ha beslutats i enbart en äldrenämnd. Av övriga 137 ärenden bedöms 69 stycken ha behövts beslutas eller informeras om i både en äldrenämnd och socialnämnd. Administrationen bedöms därmed öka när ärenden som kräver gemensamma beslut tex avtalsfrågor och remissförfaranden behöver tas upp. För att säkerställa samordning och lika behandling kan även andra ärenden behöva tas upp i både socialnämnd och äldrenämnd.

Av dialog med arbetsmarknads- och utbildningsförvaltningen framkommer att flytten av styrningen av arbetsmarknadsfrågor från kommunstyrelsen till

den nya arbetsmarknads- och utbildningsnämnden, har ökat fokus, specialisering och möjligheten till ansvarsutkrävande inom frågorna. Socialförvaltningen bedömer att det idag finns en demokratisk process, transparens och politisk styrning i äldrefrågor genom socialnämnden. Bedömningen är att det finns nära insyn, mål och kontroll av frågorna som inte motsvarar den organisation som arbetsmarknadsfrågorna hade innan de lyftes till egen nämnd.

Sekretess

För närvarande omfattas socialtjänsten av en och samma myndighet. Det innebär att inre sekretess gäller och att personalen får dela information som är nödvändig för deras arbetsuppgifter.

Om socialtjänsten delas upp i två olika nämnder och en person får hjälp från socialnämnden med insatsen personlig assistans och från äldre- och barnnämnden med insatsen nattpatrull så gäller sekretess mellan nämnderna. För att dela information mellan utförare behövs antingen samtycke från personen, en särskild lagregel som tillåter det, eller en sekretessprövning som resulterar i att uppgifterna kan lämnas ut. Om informationen inte kan delas så kan det påverka beslutsfattande och utförande av stöd, vård och omsorg.

En uppdelad socialnämnd kan försvåra möjligheten att överblicka vilka insatser en person har inom socialtjänsten om insatser, eller samma insats, är beviljad i två nämnder. Med flera utförare, och utförare som inte tillhör samma nämnd kan sekretessen medföra att det blir mer komplicerat att säkerställa resultatet av insatsen.

Vid en uppdelning kommer journaler som fortsätter att vara aktuella vid uppdelningen, att ägas av respektive nämnd. Ur ett arkivperspektiv kommer vissa journaler att vara delade mellan två nämnder.

Umeå kommun har etablerat gemensamma rutiner, bedömningar och vägledning för att samverkan mellan myndigheterna ska fungera så bra som möjligt. I dialog med Umeå kommun framgår att samverkan är resurskrävande, men att uppdelningen utifrån ålder utgjort en större utmaning.

Samverkan

Socialnämnden antog 2024-06-20 § 122 Ledningssystem för kvalitetsarbetet: som syftar att ge socialnämndens alla verksamheter stöd i att styra och leda för god kvalitet. En god kvalitet och service uppnås och bibehålls bland annat genom en helhetssyn och samordning för att kunna tillgodose individens behov. Samverkan sker därför idag på alla nivåer. På ledningsnivå genom att chefer från alla verksamheter återkommande samverkar kring operativa beslut. På medarbetarnivå sker samverkan dagligen genom exempelvis team-

träffar och SIP (Samordnad Individuell Plan). Socialförvaltningen har fastställda rutiner för hur samverkan sker mellan vård och omsorg, hälso- och sjukvården, funktionshinderomsorgen, socialpsykiatri, öppenvården och verksamheter för lättillgängliga, tidiga, förebyggande serviceinsatser. Genom samverkan kan risker för den enskilde förbyggas då kännedom finns hos socialförvaltningens medarbetare om hur arbetet bedrivs och organiseras, även utanför den egna verksamheten. Socialförvaltningen ser fördelar för den enskilde med den samordning som idag finns under en myndighet, socialnämnden.

Det är möjligt att förändra samverkansprocesser och övergripande rutiner vid en delning av socialnämnden. Omvärldsanalys visar att kommuner som Umeå kommun hittat samverkansformer mellan två nämnder. Socialförvaltningen bedömer att detta är möjligt även i Luleå men skulle kräva ett gediget arbete och ta fokus från andra områden som bedöms prioriterade, så som kompetensförsörjning.

Resursfördelning och kompetensförsörjning

Enligt Sveriges kommuner och regioners personalprognos *Välfärdens kompetensförsörjning 2023–2033* är kompetensförsörjningen den största utmaningen för välfärden de kommande tio åren. Arbetskraften räcker inte till och därför uppmanas kommuner utveckla arbetssätten samt tillvarata och utveckla kompetensen hos befintliga medarbetare, så kallad yrkesväxling. Det blir allt fler äldre i kommunen samtidigt som den arbetsföra befolkningen inte ökar i samma takt och därför förutspås brist på arbetskraft. I Luleå kommun bedöms kompetensförsörjningen vara den största utmaningen för socialförvaltningen som redan idag har svårt att rekrytera personal och personaltillsättningen behöver till stor del lösas med befintliga resurser.

I Umeå kommun har de två nämndernas förvaltningar egna bemanningsfunktioner. Det har för Umeå inneburit fördelar inom kompetensutveckling och rekrytering där specialisering kan ske både när man söker personal och i vidareutbildning av befintlig personal. Det ska vägas mot risk för intern konkurrens om personal. Socialförvaltningen ser fördelar i möjligheten att rekrytera och kompetensutveckla inom specifika områden. En fördel med att specialisera personal är en ökad personalkontinuitet för brukare. Utifrån utmaningar inom kompetensförsörjning finns däremot behov av att personal kan arbeta inom olika verksamheter, tex hemtjänst som utför både personlig assistans och hemtjänst.

En separat nämnd för äldre i Luleå kommun bedöms medföra en än mer komplicerad resursfördelning och budgethantering. Personalresurserna organiseras idag geografiskt utifrån de insatser en medborgare beviljats, inte till

exempel utifrån medborgarens ålder. Bedömningen är att det idag inte finns tillräckligt med personal för att styra om resurser till enbart vård och omsorg.

Hälso- och sjukvårdens jourverksamhet, vikariesamordningen, trygghetslarm och beredskapschef är exempel på funktioner som har hela Luleå kommuns yta som arbetsområde. Funktionerna ger idag stöd, vård och omsorg till medborgare när ett brådskande behov uppstår oavsett geografisk plats, ålder eller vilken verksamhet medborgaren tillhör. Vid en uppdelning av socialnämnden behöver dessa centrala funktioners organisation utredas vidare för att exempelvis säkerställa kontinuitet vid avvikelserapportering om en brukare har insatser från två nämnder, eller en utförare tillhör en annan nämnd.

I budgetarbete finns fördelar med en större organisation som möjliggör budgetmässiga omfördelningar mellan verksamheter. Vid uppdelad socialnämnd blir medel låsta till respektive nämnds område. Det visar erfarenhet från AGN respektive BUN som vid demografiavdrag (minskat barnafödande) inte kan hitta lösningar inom en större organisation. Idag har socialnämnden en flexibilitet i internbudgetfördelningen vilken skulle inskränkas vid uppdelning.

En effektiv resursanvändning behöver viktas mot demokratifrågan och engagemang för äldre. Socialförvaltningen bedömer att den fördelning som kan ske av resurser inom samma nämnd väger tyngre än nyttan med fokus på äldre frågor med en delad socialnämnd.

Ny socialtjänstlag

Syftet med nya socialtjänstlagen är att få socialtjänsten att förflytta sig från utredning och myndighetsutövning till tidiga, förebyggande insatser. Ett tidigt stöd kan minska behovet av mer ingripande insatser senare. Insatserna ska bygga på evidens eller beprövad erfarenhet för att uppnå effekt. Det innebär till exempel att den äldre ska kunna bo hemma längre, med eller utan hemtjänst, då en god hälsa kan upprätthållas med aktiviteter och fokus på levnadsvanor. Anhöriga som vårdar äldre närstående i hemmet ska få ett gott stöd så att den anhörige orkar ge vård till sin närstående. Ensamhet kan brytas med mötesplatser.

Det kommer att ta tid att se effekten av förflyttningen till förebyggande insatser. Det kommer även att ta tid innan resurser kan förflyttas från traditionell myndighetsutövning till utförarverksamhet. Det är en stor omställning för Sveriges kommuner, men nödvändig, utifrån att den nuvarande lagen inte längre anses vara tillräckligt effektiv för att möta dagens utmaningar och behov. Lagen väntas träda i kraft 2025-07-01.

Med beaktande av socialförvaltningens omställningsarbete är bedömningen att verksamheterna behöver få ägna sig åt de förändringar och satsningar som nya socialtjänstlagen medför. Bedömningen är också att avvakta resultaten av den nya socialtjänstlagens påverkan på vård och omsorg. En omorganisation bedöms i det här läget ta fokus och tid från omställningen till nya socialtjänstlagen.

Förändringsarbete

Ett annat perspektiv att beakta är den satsning som socialförvaltningen genomfört för att möta framtidens demografi- och samhällsutveckling med ett ökat behov av välfärdstjänster, vård och omsorg och hälso- och sjukvård. Satsningen innebär att Norrbottens kommuner gemensamt upphandlat ett verksamhetssystem med gemensamma arbetssätt och var resurser och kompetens delas, vilket ökar kvaliteten. När arbetssätten standardiseras och dokumentationen struktureras underlättas systematisk uppföljning- och kvalitetsarbete, vilket i sin tur medför att socialnämndens uppdrag att styra verksamheten mot angivna mål, underlättas. Det nya beslutsstödet som implementeras under år 2025 gör att chefer enklare kan följa upp sin verksamhet för att säkerställa en jämlik och jämställd vård och omsorg av god kvalitet för våra medborgare. Vid en uppdelning av socialnämnden skulle centrala system tex verksamhetssystem, beslutsstöd, kvalitetsledningssystem, dokumenthanteringssystem som har implementerats utifrån nuvarande nämndstruktur förändras. Det förändringsarbetet, parallellt med införandet av ny socialtjänstlag, skulle innebära att fokus och resurser tas från kärnverksamheten.

Ekonomi

Ytterligare en nämnd innebär ökade kostnader med ca 2,4 miljoner kronor per år (baserat på kostnader för socialnämnden år 2024 med 15 ledamöter och 15 ersättare). Där ingår kostnaderna för fasta arvoden, sammanträdesarvoden inklusive övriga ersättningar och omkostnader. Tillkommer gör kostnaden för nämndsekreterare, registrator och eget diarium, arkivering och gallring vilket uppskattas till ca 1,5 - 2 miljoner per år. Denna kostnad motsvarar ca 4-5 platser på ett vård- och omsorgsboende.

En uppdelning av socialnämnden bedöms utöver ovanstående ge ökade administrativa kostnader i tjänstemannaorganisationen i form av stödfunktioner som rapporterar till nämnden. Även delegationsordning, dokumenthanteringsplaner och arkivbeskrivningar behöver fastställas för respektive nämnd.

Socialförvaltningen konstaterar att eventuella utökade resurser eller effektivitetsvinster inom kärnverksamheten vid en uppdelad socialnämnd, är svårberäknade.

Med beaktande av ovanstående är socialförvaltningens samlade bedömning att individens behov tillgodoses mest effektivt under en samlad socialnämnd. Innan ett eventuellt beslut om en uppdelad socialnämnd behöver följande områden utredas vidare:

- Hur kan brister undvikas gällande kvalité och service för den enskilde när stöd, vård eller omsorg beslutas och utförs av två myndigheter, med ålder eller annan gränsdragning som organisatorisk grund.
- Hur individers behov omhändertas när beslut och utförande hamnar hos två myndigheter. Säkerställa att den enskilde beviljas anpassade insatser efter behov och förutsättningar.
- Forum och rutiner för samverkan och sekretess mellan myndigheter så att den enskilde inte drabbas och likställighetsprincipen säkerställs.
- Hur den nya socialtjänstlagen kan omhändertas då lagstiftningen tydliggör att riktningen förflyttas från målgruppen äldre till det individuella behovet hos den äldre.
- Påverkan på kompetensförsörjningen.
- Hälso- och sjukvårdens organisation - delas i två nämnder eller organiseras som en stabsfunktion.
- Säkerställa centrala funktioners organisation exempelvis jourverksamhet, vikariesamordning, trygghetslarm och beredskapschef.
- Eventuella utökade resurser eller effektivitetsvinster inom kärnverksamheten behöver utredas.

Om kommunfullmäktige ändrar nämndsstrukturen enligt motionens förslag kommer socialförvaltningen att hitta lösningar för organisationen.

Socialnämndens arbetsutskott har 2025-06-04 § 60 föreslagit socialnämnden besluta att rekommendera kommunfullmäktige att avslå motionen. Vid ärendets behandling reserverade sig Carola Lidén (C) mot beslutet.

Sammanträdet

Socialförvaltningen föredrar ärendet.

Ylva Mjärdell (L), Jenny Esberg (KD), Carola Lidén (C) föreslår bifalla motionen.

Andreas Skarvö (M), Tim Larsson (S), Kristina Falkenlöv (S), Peter Hedlund (S), Bodil Wennerbrandt Sevastik (S), Sara Hjalte (V), Sara Akan (S), Maria Rångevall (S), Joakim Eck (M) och Ann-Christin Lahti (MP) föreslår bifalla arbetsutskottets förslag.

Beslutsgång

Ordföranden ställer arbetsutskottets förslag och Ylva Mjärdell med fleras förslag mot varandra och finner att socialnämnden bifaller arbetsutskottets förslag.

Beskrivning av ärendet

Luleå kommun har idag 12 nämnder, inräknat valnämnd, e-nämnd, gemensam kost- och servicenämnd med Piteå kommun (som ansvarar för produktion av kylda maträtter till ordinärt och särskilt boende) samt hjälpmedelsnämnden. Kommuner som har 10 facknämnder eller fler, har generellt över 100 000 invånare. Det framgår av Sveriges kommuner och regioners rapport, Politisk organisation i kommuner och regioner 2021, som visar att av de 12 kommuner som har minst 10 nämnder har alla utom en, fler än 100 000 invånare. Kostnaderna för nämnd- och styrelseverksamhet och antalet förtroendevalda per invånare, ligger däremot i linje med kommuner av jämförbar storlek. Luleå kommun har därmed ett jämförelsevis högt antal nämnder men jämförelsevis genomsnittliga kostnader i förhållande till invånarantal.

Pensionärsrådet

Äldre i Luleå är en viktig och växande målgrupp i kommunen. Därför har ett av de fyra kommunala råden organiserats för målgruppen. Syftet med Pensionärsrådet är att främja dialog och ömsesidigt informations- och kunskapsutbyte mellan kommunens beslutsfattare och målgruppen. Socialförvaltningen ser positivt på Pensionärsrådet som ett organ där intresseorganisationernas perspektiv tillförs och kompletterar socialnämnden genom kompetenshöjning i frågor som berör målgruppen. Socialförvaltningen ansvarar för sekreterare vid Pensionärsrådets möten och ser positivt på det pågående utvecklingsarbetet med råden.

Dialog

Dialog har genomförts arbetsmarknads- och utbildningsförvaltningen om erfarenheten av att arbeta gentemot två nämnder. Dialog har även förts med kommunsekreterare, arkivarie och kommunjurist inom kanslikontoret, kommunstyrelseförvaltningen gällande kostnader och lagstiftning. Erfarenheter har även inhämtats från Umeå kommun.

Beslutsunderlag

- Motion (L) om ny nämndstruktur, dela upp socialnämnden i två nya nämnder, SOC Hid: 2024.3199
- Socialförvaltningens förslag till beslut gällande motion (L) om ny nämndstruktur, dela upp socialnämnden i två nya nämnder, SOC Hid: 2025.1705
- Socialnämndens arbetsutskotts beslut 2025-06-04 § 60, SOC Hid: 2025.1813

Beslutet skickas till

Kommunstyrelseförvaltningen, kanslikontoret
Kommunfullmäktige

Ny nämndstruktur, dela upp socialnämnden i två nya nämnder

För att ge politiken bättre möjligheter att fokusera på specifika frågor föreslår vi att socialnämnden delas upp i två separata nämnder. Denna uppdelning syftar till att ge politikerna möjlighet att djupdyka i sina respektive områden, vilket leder till mer välgrundade och genomtänkta beslut.

Vi föreslår att socialnämnden i Luleå delas upp i två nämnder: en socialnämnd och en äldrenämnd, med tydliga och specialiserade ansvarsområden. Nedan presenterar vi ett förslag på fördelning, men vi anser att det bör utredas noggrant för att säkerställa den bästa möjliga strukturen för Luleås organisation.

1. Äldrenämnd:

- Ansvarar för äldreomsorgsfrågor enligt socialtjänstlagen (SoL) för personer över 65 år.
- Hanterar särskilda boenden, hemtjänst, trygghetslarm och matdistribution.
- Fokuserar på dagvård, avlastning, korttidsboende och anhörigstöd.
- Målet är att möta de ökande behoven hos en åldrande befolkning och säkerställa hög kvalitet i tjänsterna.

2. Socialnämnd:

- Ansvarar för övriga socialtjänstfrågor, vilket möjliggör ett mer fokuserat och insiktsfullt arbete inom dessa områden.
- Arbetar med att förbättra sociala tjänster och stöd för olika grupper i samhället.

Det är avgörande att varje nämnd får möjlighet att specialisera sig och fördjupa sig i sina respektive områden för att förbättra hanteringen av äldreomsorgs- och sociala frågor i Luleå. Den tidigare omorganisationen av Barn- och Utbildningsnämnden (BUN) och Arbetsmarknadsnämnden (AGN) i Luleå har visat sig vara mycket lyckad. Genom att ge politiken möjlighet att djupdyka i specifika frågor kan vi fatta beslut som inte bara är tydligare, utan också präglade av mer kunskap och empati. Detta fokus säkerställer att viktiga sociala frågor får den uppmärksamhet de förtjänar och ger politiker möjlighet att fatta mer mänskliga och välgrundade beslut. Genom att implementera denna nya nämndstruktur hoppas vi kunna bidra till en mer insiktsfull hantering av socialförvaltningens uppgifter i Luleå.

Med anledningen av detta föreslår vi att kommunfullmäktige beslutar att:

- Socialnämnden delas upp i två delar, förslagsvis en äldrenämnd och en socialnämnd där innehållet för resp nämnd bestäms i en noggrann utredning.

2024-10-18

Thomas Söderström (L)

Ylva Mjärdell (L)

Fredrik Hjalte (L)

Motion om ny nämndstruktur

Linda Lakso
2025-06-19
Socialnämnden

Sammanfattning av ärendet

Motionärerna föreslår att socialnämnden delas upp i två delar:

- Förslagsvis en äldrenämnd och en socialnämnd där innehållet för respektive nämnd bestäms i en noggrann utredning.

Motionärernas förslag på fördelning av ansvar där äldrenämnd ansvarar för:

- Äldreomsorgsfrågor enligt socialtjänstlagen (SoL) för personer över 65år
- Särskilt boende, hemtjänst, trygghetslarm och matdistribution
- Dagvård, avlastning, korttidsboende och anhörigstöd

Socialnämnden föreslås ansvara för övriga socialtjänstfrågor och arbete med att förbättra sociala tjänster och stöd för olika grupper i samhället.

- Funktionshinderomsorgen
- Socialpsykiatri
- Öppenvården
- Tidiga och förebyggande insatser

Sammanfattning av ärendet

- Målet med en uppdelning med en äldrenämnd är att möta de ökade behoven hos en åldrande befolkning och säkerställa hög kvalitet i tjänsterna.
- Uppdelningen syftar till att ge politiker möjlighet att djupdyka i respektive områden, vilket leder till mer välgrundade och genomtänkta beslut.

Socialförvaltningens förslag till beslut

Att socialnämnden beslutar att rekommendera kommunfullmäktige att avslå motionen.

Utredningsarbetet

Utredningen har involverat flera funktioner på socialförvaltningen

- SAS
- Projektledare nya SoL
- Kvalitetsstrateg
- Registrator
- Objektspecialister
- Avdelningschef
- Socialdirektör
- Kommunjurist
- Kanslichef
- Kommunsekreterare
- Samordnare

Omvärldsanalys

Arbetsmarknads- och utbildningsförvaltningen
(Avdelningschef BUF)

Umeå kommun äldreomsorgsförvaltning
(Kanslichef och HR-chef)

Utgångspunkt för utredningsarbetet:

- Två nämnder enligt motionens förslag
- Fortsatt en förvaltning

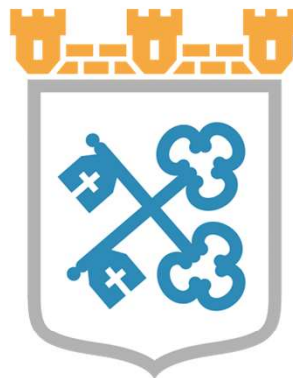

Socialförvaltningens utredning visar

Den samlade bedömningen: mer effektivt att tillgodose behoven hos en äldre befolkning inom en socialnämnd

- En kvalitativ vård och omsorg utgår från individens behov
- Metoder, arbetssätt och beslutade riktlinjer stödjer ett individperspektiv
- Nya socialtjänstlagen: förflyttning från målgrupp till individ
- Likställighetsprincipen: åldersuppdelning bedöms problematisk, ställer krav på övergripande samordning
- Verksamhetsnära fördelar: resursfördelning, kompetensförsörjning
- Budgetmässiga (ökade kostnader för en till nämnd: 2,4mkr + stödfunktioner 1,5-2 mkr)
- Ökad administration: (ärenden behöver beslutas/informeras i två nämnder)
- Socialtjänsten i omställning

Tack!

LULEÅ KOMMUN

Kontakt

Namn: Linda Lakso

Förvaltning: Socialförvaltningen

Förslag till beslut gällande Motion (L) om att uppnå jämnare könsfördelning i Luleå kommun

Ärendenr 2024/2104-1.1.1.5

Kommunstyrelseförvaltningens förslag till beslut

1. Kommunfullmäktige beslutar att avslå motionens första punkt.
2. Kommunfullmäktige beslutar att bevilja motionens andra punkt.

Sammanfattning av ärendet

Thomas Söderström (L), Ylva Mjärdell (L), Fredrik Hjalte (L) och Martin Forss (L) har lämnat in en motion om åtgärder för att uppnå jämnare könsfördelning i Luleå kommun. Kommunfullmäktige beslutade 2024-11-18 § 165 att motionen får ställas och överlämnas till kommunstyrelsen för beredning. Motionen lyfter att kommunen bör arbeta aktivt för att uppnå jämn könsfördelning om 40/60 % i samtliga chefspositioner i kommunen. Idag är kvinnor överrepresenterade.

Motionärerna föreslår att kommunfullmäktige beslutar om att:

1. Ge kommundirektören i uppdrag att ta fram en uppdaterad handlingsplan med konkreta och tydliga åtgärder för att nå en jämn könsfördelning i chefspositioner i kommunens förvaltningar.
2. Ge kommunchefen i uppdrag att årligen redovisa könsfördelningen på alla ledningsnivåer till kommunfullmäktige.

Ärendet har beretts av kommunstyrelseförvaltningen som belyst frågan utifrån befintlig könsuppdelad statistik, gällande lagstiftning och pågående arbete inom området. Beredningen visar att kommunen har ett aktivt arbete inom jämställdhetsområdet men den har också visat på möjligheter att stärka det ytterligare i rekryteringsprocesser, för att främja jämnare könsfördelning på chefspositioner vilket pågår. Vidare visar beredningen att befintlig årsredovisning på ett enkelt sätt kan kompletteras med könsfördelning på ledningsnivåer för att möjliggöra analys och aktivt åtgärdsarbete.

Kommunstyrelseförvaltningen föreslår kommunfullmäktige att avslå motionens första punkt samt bevilja motionens andra punkt.

Beskrivning av ärendet

Thomas Söderström (L), Ylva Mjärdell (L), Fredrik Hjalte (L) och Martin Forss (L) har 2024-11-13 inkommit med en motion som efterfrågar åtgärder för att uppnå jämnare könsfördelning i chefspositioner inom kommunen. Motionen lyfter att kommunen bör arbeta aktivt för att uppnå jämn könsfördelning om 40/60 % i samtliga chefspositioner i kommunen. Idag är kvinnor

överrepresenterade. Syftet enligt motionärerna är att skapa rättvisa, kompetens och lika möjligheter samt stärka förtroendet för kommunens beslut och säkerställa att rekrytering sker på verklig kompetens och bidrar till en innovativ arbetsmiljö.

Motionärerna föreslår att:

1. Ge kommundirektören i uppdrag att ta fram en uppdaterad handlingsplan med konkreta och tydliga åtgärder för att nå en jämn könsfördelning i chefspositioner i kommunens förvaltningar.
2. Ge kommunchefen i uppdrag att årligen redovisa könsfördelningen på alla ledningsnivåer till kommunfullmäktige.

I beredningen av motionen och dess frågeställningar har aktuell könsuppdelad statistik tagits fram och analyserats. Per maj 2025 har Luleå kommun en total könsfördelning på 26 % män och 74 % kvinnor. En högre representation av kvinnor återfinns inom skola, vård och omsorg som är kommunens största yrkesgrupper. Fördelningen mellan antalet män och kvinnor återspeglas även bland kommunens 317 chefer. Bland cheferna är 24 % män och 76 % kvinnor. Se bilaga 1 för fördelning per chefsnivå och förvaltning. Idag är majoriteten av kandidater till kommunens chefsbefattningar interna sökanden.

En jämn könsfördelning dvs. där andelen män och kvinnor ligger inom spannet 60/40 är eftersträvt i organisationer, särskilt i högre maktpositioner i samhället. Det finns flera orsaker till Luleå kommuns skeva könsfördelning och utmaningen bör angripas från flera håll och med helhetssyn, vilket också görs. Kommunen är en av många aktörer i en lokal arbetsmarknad som präglas av könsuppdelade yrken och branscher. Fler kvinnor återfinns i offentlig sektor och fler män i privat, vilket också gäller chefer. Samtidigt ökar antalet chefer som är kvinnor oberoende av bransch eller yrke. Allt fler chefer i Sveriges kommuner är kvinnor, vilket förklaras med att kvinnors karriärvägar har förbättrats i dessa kvinnodominerade organisationer.

Luleå kommun är en viktig part i initiativ för att bryta den könssegregerade arbetsmarknaden i den samhällsomvandling som nu sker. Genom en avsiktsförklaring kallad Jämställd industri, vilken leds av Länsstyrelsen i Norrbotten och Västerbotten, samverkar arbetsgivare, offentliga och privata för att jämställdhet ska genomsyra deras verksamheter för en hållbar samhällsutveckling och en jämställd industri i norra Sverige.

Luleå kommuns ambition i rollen som arbetsgivare inom området jämställdhet och likabehandling utgår från alla människors lika värde och beskrivs i Personalpolicyn (2022/1520) som:

"Luleå kommun arbetar för ökad jämställdhet och mångfald, bland annat genom att öka kompetensen kring mångfald- och jämställdhetsfrågorna så att de är integrerade i all verksamhet"

"Vi arbetar med kompetensbaserad rekrytering och verkar för mångfald och jämn könsfördelning i alla verksamheter. För oss är det självklart att män och kvinnor har lika möjligheter till kompetens- och karriärutveckling"

För att uppfylla Diskrimineringslagens (2008:567), DiskL krav på att kvinnor och män ska ha lika möjligheter till chefspositioner, och att arbetsgivare inte får behandla en sökande eller anställd sämre på grund av kön (DiskL §§ 1, 4) använder Luleå kommun kompetensbaserad rekrytering. I rekryteringskampanjer för vård och omsorg har särskilt män lyfts fram för att främja en jämnare könsfördelning, vilket på sikt kan ge effekt även på chefsnivå. Vidare ser kommunen över diskrimineringslagens krav på aktiva åtgärder vid framtagandet av uppdaterad vägledning för rekrytering. Ett förslag är att tydliggöra att sökanden från underrepresenterat kön alltid kallas till intervju, under förutsättning att hen uppfyller kravprofilen.

Luleå kommun har även tagit fram könsuppdelad statistik om olika yrkesgrupper. Underlagen används till största del i särskilda ärenden exempelvis lönekartläggningar och sjukfrånvaro. Genom kommunens arbete med planering och uppföljning redovisas nyckeltal för antal anställda per kön. I redovisningen anges i dagsläget inte antal chefer vilket kan läggas och kompletteras likt exempel i bilaga 1. Ett sådant underlag som innehåller antal chefer per förvaltning, ledningsnivå och kön skulle möjliggöra ytterligare analys och aktivt åtgärdsarbete vid behov.

Utifrån ovanstående resonemang, pågående arbete och utan misstanke om systematisk diskriminering till chefspositioner i Luleå kommun finner beredningen att det inte finns behov av en ny särskild handlingsplan och föreslår därmed att motionens första punkt avslås. Beredningen finner också att det finns utvecklingspotential gällande redovisning av könsuppdelad statistik på ledningsnivåer i kommunen och föreslår därför att motionens andra punkt beviljas.

Dialog

Dialog har förts inom kommunstyrelseförvaltningens HR-kontor och Samhällsomställningskontor.

Beslutsunderlag

- Bilaga 1 - Chefer Chefsnivå Kön Förvaltning Maj 2025.
- Motion (L) om åtgärder för att uppnå jämnare könsfördelning i Luleå kommun, KLF Hid: 2024.10072

Helena Lantto
t.f. HR-chef

Beslutet skickas till

Kommunstyrelseförvaltningen, HR-kontoret
Samhällsomställningskontoret

Åtgärder för att uppnå jämnare könsfördelning i Luleå kommun

Luleå kommun strävar efter att vara en jämställd arbetsgivare och politisk organisation, med en jämn könsfördelning i alla delar av verksamheten. Enligt etablerade jämställdhetsmål ses en 60/40-fördelning mellan könen som en rimlig balans för att skapa en inkluderande arbetsmiljö och rättvis representation. I kommunfullmäktige var könsfördelningen strax efter valet 2022; 46 procent kvinnor och 54 procent män, vilket innebar att fullmäktige uppfyllde målet om jämn könsfördelning enligt de etablerade jämställdhetsmålen. För att vara en jämställd arbetsgivare behöver även kommunens tjänstemannaorganisation sträva efter samma mål. Särskilt på chefsnivå och i högsta kommunledningen, där kvinnor idag är överrepresenterade i Luleå.

Det ska vara lika självklart när vi har en mansdominerande verksamhet som en kvinnodominerande verksamhet att politiken ställer krav på att vi ska arbeta för balans.

Könsbalans i chefspositioner är centralt för rättvisa, kompetens och lika möjligheter. Förtroendet för kommunens beslut stärks när ledarskapet speglar samhällets mångfald. En jämn könsfördelning i ledande roller säkerställer att rekrytering sker på verklig kompetens och bidrar till en innovativ arbetsmiljö.

Att arbeta mot en 60/40-fördelning i både lägre och högre ledningspositioner visar att kommunen är en modern och inkluderande arbetsgivare som värdesätter mångfald och rättvisa. Trots att kommunen säger sig sträva mot könsbalans, fungerar det nuvarande arbetet inte fullt ut.

För att nå målet om en könsfördelning på 60/40, även i de ledande rollerna i hela kommunen, föreslår vi därför att kommunfullmäktige beslutar om följande:

- Ge kommundirektören i uppdrag att ta fram en uppdaterad handlingsplan med konkreta och tydliga åtgärder för att nå en jämn könsfördelning i chefspositioner i kommunens förvaltningar.
- Ge kommunchefen i uppdrag att årligen redovisa könsfördelningen på alla ledningsnivåer till kommunfullmäktige.

2024-11-13

Thomas Söderström (L)

Ylva Mjördell (L)

Fredrik Hjalte (L)

Martin Forss (L)

Förslag till beslut avseende motion om tillgång till kommundiariet för gruppleddare

Ärendenr 2024/2108-1.1.1.5

Kommunstyrelseförvaltningens förslag till beslut

Kommunfullmäktige beslutar att avslå motionen.

Sammanfattning av ärendet

Dexter Krokstedt (SD) har lämnat in en motion som handlar om att säkerställa att gruppleddare har tillgång till relevant information som behövs för att kunna fullgöra sitt uppdrag. Motionären föreslår att gruppleddare ges tillgång till hela diariet för att kunna ta del av handlingar utan att behöva begära ut dem från de olika nämnderna.

Kommunstyrelseförvaltningens yttrande

Kommunstyrelseförvaltningen delar motionärens beskrivning om vikten av att alla partier som finns representerade i kommunfullmäktige ges tillgång till relevant information för att kunna fullgöra sina uppgifter men anser att nuvarande rutiner och reglering omhändertar intentionen i motionen.

Utlämnande av allmän handling är en viktig del av både kommuners demokratiska uppdrag och vår serviceskyldighet gentemot allmänhet och prioriteras inom alla förvaltningar. I nuvarande avgiftstaxa för begäran om allmänna handlingar finns formuleringen *"Förtroendevalda har rätt att avgiftsfritt få kopior av handlingar där det finns en koppling till den förtroendevaldas uppdrag"* Intentionen med formuleringen är att förtroendevalda oavsett uppdrag ska kunna få ta del av handlingar kostnadsfritt om det finns en koppling till det politiska uppdraget. Gruppleddare har ett brett uppdrag vilket omfattar frågor inom alla kommunens nämnder och de ska ges möjlighet att ta del information kostnadsfritt genom att begära ut den från kommunens olika nämnder, en arbetsuppgift som ska hanteras skyndsamt. I de fall förtroendevalda begär ut handlingar, och får ta del av dem kostnadsfritt behöver det finnas en koppling till uppdraget men i de fall det inte finns en koppling till det politiska uppdraget gäller den taxa som andra frågeställare omfattas av. Det är även möjligt att se vilka handlingar som löpande registreras i kommunen via det webbdiarium som finns på Luleå kommuns webbplats.

Luleå kommun har likt andra kommuner inte system som uteslutande används som diarium utan det är även system för handläggning. Luleås diarium är tillika ärendehanteringssystem där all politisk ärendehantering

från diariet, handläggning till beredning inför sammanträden och protokollsskrivning sker. Då systemet fyller flera funktioner innebär det anställda/användare inom respektive nämnd som har tillgång till vårt diarium/ärendehanteringssystem ges tillgång till en stor mängd arbetsmaterial såsom påbörjade tjänsteskrivelser och beredningsunderlag. Möjligheten att dela information i tidiga skeden med kollegor och chef vid handläggning av pågående ärenden är en viktig förutsättning för effektiv hantering av ärenden. Genom att förtroendevalda ges tillgång till system för handläggning finns risken att förtroendevalda hamnar i situationer där de kan påverka eller påverkas av specifika ärenden på ett otillbörligt sätt. Att hålla rollerna handläggning/handläggare och beslutsfattande/förtroendevalda åtskilda bidrar till tydlig ansvarsfördelning där risken för jäv och intressekonflikter undviks.

För att förtroendevalda i nämnd, styrelse och fullmäktige ska ges den information som behövs inför sammanträden tillgängliggörs sammanträdeshandlingar via egen applikation efter att ärenden anses klara och beretts av förvaltning och nämndens/styrelsens presidium. För att allmänhet och förtroendevalda ska ges ytterligare möjlighet till insyn i aktuella frågor publiceras kallelser i hög utsträckning i sin helhet på Luleås webbplats samt att flertalet nämnder skickar pressmeddelanden inför och/eller efter sammanträden för att uppmärksamma beslut som ska eller har fattats.

Då gruppleddare har möjlighet till insyn med stöd av nuvarande taxa för allmänna handlingar och att Luleå kommun inte har ett rent diarium med endast allmänna handlingar föreslår kommunstyrelseförvaltningen att kommunfullmäktige ska avslå motionen.

Dialog

Dialog har förts internt inom sektor Samhälle och demokrati och med Sundsvalls kommun som beskriver en liknande hantering och förhållningssätt som Luleå arbetar efter.

Beslutsunderlag

- Motion (SD) Tillgång till kommundariet för gruppleddare, KLF Hid: 2024.10104

Sofia Riström
Kanslichef

Beslutet skickas till

Motionären

Motion till kommunfullmäktige Luleå

Tillgång till kommundiarier för gruppledare

I juni 2023 beslutade Luleå kommun att införa en taxa för utlämnande av kopior av allmänna handlingar. Det finns ett fåtal undantag från denna taxa, en är att förtroendevalda ska ha rätt till avgiftsfria kopior när handlingarna har koppling till deras uppdrag.

Sverigedemokraterna anser att den nuvarande formuleringen – "där det finns en koppling till den förtroendevaldas uppdrag" – är alltför vag. För att främja demokratin och säkerställa att samtliga partier i kommunfullmäktige har tillgång till relevant information, bör gruppledare för partier representerade i kommunfullmäktige ta del av kommunens handlingar i sin helhet.

Det finns två möjliga alternativ för att genomföra en sådan arbetsordning. Ett alternativ är att gruppledare får avgiftsfri tillgång till alla dokument de begär ut. Detta skulle dock kunna innebära en stor arbetsbelastning för kommunens tjänstemän. Ett mer effektivt alternativ är att gruppledare för partierna ges direkt tillgång till hela kommundariet, snarare än enbart dokumentbeskrivningen som finns på kommunens webbdarium. På så sätt kan de politiska partierna smidigt ta del av kommunens handlingar utan att belasta tjänstemännen. Självklart ska sekretessbelagda uppgifter undantas denna princip.

Med anledning av detta yrkar Sverigedemokraterna:

- att gruppledare för de partier som är representerade i kommunfullmäktige i Luleå kommun ges tillgång till hela kommundariet, i enlighet med motionens intentioner

För Sverigedemokraterna Luleå

2024-10-30

Förslag till beslut gällande sammanträdesordning för kommunfullmäktige, kommunstyrelsen och utskott 2026

Ärendenr 2025/1151-1.4.1.1

Kommunstyrelseförvaltningens förslag till beslut

Kommunfullmäktige beslutar att fastställa sammanträdesordningen för 2026.

Sammanfattning av ärendet

Kommunstyrelseförvaltningens kansli har utarbetat förslag till sammanträdesordning för kommunstyrelsens arbetsutskott, samhällsbyggnadsutskott, kommunstyrelsen och kommunfullmäktige avseende 2026.

Kommunstyrelsens och kommunfullmäktiges sammanträdesplan utgör grund för planering av övriga nämnders sammanträdesordning. Enligt kommunens gemensamma bestämmelser för reglementen (§ 13) planerar och synkroniserar kommunstyrelsens nämndsekreteriat samtliga nämnders sammanträdesordningar som sedan fastställs av respektive nämnd.

Kommunstyrelseförvaltningens förslag innebär att kommunstyrelsens utskott sammanträder två gånger per månad med undantag av juli månad. Kommunstyrelsen sammanträder en gång per månad med undantag för juni då kommunstyrelsen föreslås sammanträde vid två tillfällen. Inget sammanträde med kommunstyrelsen föreslås i juli månad.

Kommunfullmäktige sammanträder en gång per månad med undantag för juni då kommunfullmäktige sammanträder vid två tillfällen, vid det ena mötet hanteras mål- och budget. Inget sammanträde med kommunfullmäktige föreslås i juli månad.

Samtliga sammanträden föreslås ske på måndagar med två undantag. För att ovanstående planering ska vara möjlig behöver ett utskott och kommunstyrelsen sammanträda tisdagen den 7 april 2026 med anledning av ledigheter kring påsk. Kommunfullmäktiges sammanträde för hantering av mål- och budget behöver sammanträda tisdagen den 16 juni 2026.

Dialog

Dialog har förts internt inom kanslikontoret.

Beslutsunderlag

- Sammanställning av sammanträdesordning för kommunfullmäktige, kommunstyrelsen och utskott 2026.

Lisa Nilsson
Kommunsekreterare

Beslutet skickas till
Samtliga nämnder och bolag

Sammanträdesordning för arbetsutskottet, samhällsbyggnadsutskottet, kommunstyrelsen och kommunfullmäktige 2026

Arbetsutskott kl. 08:15	Samhällsbyggnadsutskott kl. 8:15	Kommunstyrelsen kl. 13:15	Kommunfullmäktige kl. 13:15
		12 januari	26 januari
12 januari	26 januari	9 februari	23 februari
9 februari	23 februari	9 mars	23 mars
9 mars	23 mars	7 april*	20 april
7 april*	20 april	4 maj	18 maj
4 maj	18 maj	1 juni	15 juni
		16 juni**	16 juni***
1 juni	15 juni	17 augusti	31 augusti
17 augusti	31 augusti	14 september	28 september
14 september	28 september	12 oktober	26 oktober
12 oktober	26 oktober	9 november	23 november
9 november	23 november	7 december	21 december
7 december	21 december		

* Observera veckodag: tisdag

**Extra KS start 8:15, behandlar endast plan och budget samt eventuella budgetmotioner.

*** Budget KF start 10:00

Förslag till beslut gällande riktlinje för gallring av handlingar av ringa eller tillfällig betydelse

Ärendenr 2025/646-2.1.3.2

Kommunstyrelseförvaltningens förslag till beslut

1. Kommunstyrelsen beslutar att upphäva beslutet (KS 2007-11-12 § 201 andra punkten) att anta "Allmänna råd om gallring av handlingar av tillfällig eller ringa betydelse" (RA-FS 1997:6) som vägledande vid gallring.
2. Kommunstyrelsen beslutar att anta riktlinje för gallring av handlingar av ringa eller tillfällig betydelse.

Sammanfattning av ärendet

Enligt Arkivlagen ska myndigheternas allmänna handlingar bevaras och skyddas för att möta förvaltningens och rättskipningens behov samt allmänhetens rätt till insyn och forskningens behov av källmaterial. Vissa handlingar får dock gallras så länge dessa behov inte påverkas. Till de handlingar som får gallras hör de som är av ringa eller tillfällig betydelse.

Kommunstyrelsen har 2007-11-12 § 201 antagit Riksarkivets föreskrifter och allmänna råd (RA-FS 1997:6) som vägledande vid gallring av handlingar av ringa och tillfällig betydelse. Riksarkivets föreskrifter har med tiden blivit svåra att tillämpa och föreslås därför ersättas av ny riktlinje som är lokalt anpassad och innehåller konkreta exempel på handlingar som är av ringa eller tillfällig betydelse. Det kan vara sådant som reklam, kopior eller inkommen post med frågor och svar som inte tillför något i ett ärende.

Under förutsättning att förslaget till riktlinje fastställs kan handlingar inom kommunstyrelsens verksamhetsområde gallras under de förutsättningar som riktlinjen anger.

Dialog

Dialog har skett med kommunjurister och registratorer. Dessa har varit positiva och gett förslag till förbättringar av riktlinjen.

Beslutsunderlag

- Riktlinje för gallring av handlingar av ringa och tillfällig betydelse
- Tidigare antagen föreskrift Ra-FS 1997:6

Sofia Riström
Kanslichef

Beslutet skickas till
Kommunstyrelseförvaltningen, kansliet

Riktlinje för gallring av handlingar av ringa eller tillfällig betydelse

Försättsblad beställs hos kommunikationskontoret och infogas av nämndsekreterare efter att dokumentet har fastställts i nämnd eller annan beslutsinstans (se Riktlinjer för styrdokument på lulea.se).

Dokumenttyp	Ärendenr	Fastställd	Giltighetstid
Riktlinje	2025/646-2.1.3.2		Tills vidare
Dokumentansvarig	Senast reviderad	Beslutsinstans	Dokument gäller för
Kanslichef	KS 2007-11-12 § 201	Kommunstyrelsen	Kommunstyrelsen

Gallring av handlingar av tillfällig eller ringa betydelse

Allmänna handlingar som är av tillfällig eller ringa betydelse ska gallras när de inte längre behövs för myndighetens verksamhet.

Detta dokument innehåller exempel på handlingar av tillfällig och ringa betydelse. Gallring av sådana handlingar får ske under förutsättning att:

- allmänhetens rätt till insyn inte åsidosätts
- handlingarna bedöms sakna värde för rättskipning, förvaltning och forskning. (Arkivlagen 1990:782)

Bevarande och gallring av allmänna handlingar inom kommunstyrelsens verksamhetsområde regleras i första hand i de dokumenthanteringsplaner som kommunstyrelsen fastställt för sina förvaltningar.

Allmänna handlingar kan vara av ringa och tillfällig betydelse dels på grund av att de till innehåll och funktion har ett lågt informationsvärde över tid, dels genom att informationen har överförts till annan informationsbärare eller ersatts av andra handlingar. Observera att dokumentet är uppdelat i dessa två kategorier.

Om en allmän handling som är av tillfällig eller ringa betydelse inte listas i följande tabell eller i dokumenthanteringsplanen, får gallring av handlingen ändå ske när den inte behövs för verksamheten, under förutsättning att ovanstående krav uppfylls.

	TYP AV HANDLING	GALLRING	KOMMENTAR OCH EXEMPEL
	<i>Handlingar som genom sitt informationsinnehåll och funktion har ett lågt informationsvärde över tid.</i>		
1	Inkomna handlingar som är meningslösa eller obegripliga.	Omedelbart.	Exempel: • Skräppost (oönskad e-post i form av nätfiske och andra bedrägeriförsök) • Spam
2	Inkomna handlingar som inte berör myndighetens verksamhetsområde eller saknar betydelse för myndighetens verksamhet.	Omedelbart eller när handlingen är vidarebefordrad.	Handlingarna kan behöva vidarebefordras till annan myndighet. Här avses även väl avgränsade bilagor som inkommit och inte har utgjort underlag för myndighetens bedömning eller som myndigheten i övrigt inte kan förväntas agera på, och som uppenbart saknar betydelse för myndighetens verksamhet.
3	Elektroniska handlingar som inkommit och som inte går att öppna.	När de inte behövs för verksamheten.	Exempel: • Bifogade filer i e-postmeddelanden. Meddela, om möjligt, avsändaren att den inkomna handlingen inte är läsbar.
4	Handlingar som inkommit för kännedom och som inte föranlett någon åtgärd, om de även i övrigt saknar betydelse.	När de inte behövs för verksamheten.	Exempel: • Reklam • Nyhetsbrev • Inbjudningar • Skrivelser för kännedom

5	Handlingar som inkommit eller upprättats när en försändelse har skickats i väg eller tagits emot.	När de inte behövs för verksamheten.	Exempel: • Frakt- och följesedlar • Avier • Packsedlar • Mottagningssedlar/bevis • Inlämningskvitton Mottagningsbevis gällande beslut som kan överklagas sparas i ärendet.
6	Handlingar rörande frågor, svar och meddelanden av rutinmässig karaktär.	När de inte behövs för verksamheten.	Exempel: • Enklare frågor och svar som inkommer till funktionsbrevlådor och inte leder till att något ärende registreras.
7	Dubletter och kopior.	När de inte behövs för verksamheten.	Handlingar (även elektroniska) som saknar funktion då det finns arkiv-exemplar hos myndigheten med samma innehåll. Exempel: • Kopior av nämndprotokoll. • Elektroniska kopior som delas på intranät, gemensamma lagringsytor etc. • Handlingar som endast framställts för överföring, utlämnande eller spridning. Avser inte handlingar med samma form och innehåll men som får ett nytt syfte och ny betydelse i en annan process.
8	Bilder, fotografier, filmer och ljudupptagningar som har ringa informationsinnehåll, inte tillför sakuppgift eller är av vikt för verksamheten.	När de inte behövs för verksamheten. Fotografier och filmer av kulturhistoriskt värde bör bevaras, se kommentar.	Exempel: • Bilder etc. med närliggande innehåll och komposition som ett arkiverat exemplar. • Bilder etc. som saknar relevant metadata (t ex uppgift om vad bilden föreställer eller i vilket sammanhang den är tagen). Bilder etc. som tillför sakuppgift i ärende sparas i verksamhetssystem. Fotografier och filmer av kulturhistoriskt värde kan levereras i sitt originalformat till Stadsarkivet. Det kulturhistoriska värdet kan gälla bilder etc. av byggnader, historiska händelser, kommunal verksamhet. Kontakta Stadsarkivet för mer information.
9	Text, foto, film och ljud på webbplats eller social mediekanal som är av tillfällig betydelse.	När de inte längre är aktuella eller behövs för verksamheten	Unik information som är av betydelse för verksamheten bör sparas i annan form, exempelvis genom diarieföring. Även

			kulturhistoriskt intressanta bilder etc. bör bevaras.
10	Handlingar i form av röst-, text- eller bild-meddelanden som <u>inte</u> tillför ärende sakuppgift eller behövs för att dokumentera verksamheten.	När de inte behövs för verksamheten.	Exempel: • SMS/MMS eller andra meddelanden i text, bild eller rörlig bild. • Röstmeddelanden, mobilsvår, telefonsvarare eller motsvarande. Meddelanden som tillför sakuppgift i ärende gallras efter att tjänsteanteckning i verksamhetssystem/diarium har gjorts eller att meddelandet eller den bifogade filen överförs till verksamhetssystem.
11	Konversationer i digitala mötesplatser som <u>inte</u> tillför sakuppgift till ärende.	När de inte behövs för verksamheten.	Till exempel Teams. Sakuppgift som behövs i ärende kan gallras när informationen har överförts till ärendet eller på annat sätt tagits om hand för arkivering.
12	Inkomna enkätsvar.	När de inte behövs för verksamheten.	Kan gallras efter att utvärdering eller sammanställning gjorts.
13	Handlingar som har hamnat utanför sin kontext och blivit obegripliga genom att de saknar relevanta metadata.	När de inte behövs för verksamheten.	Gallras efter bedömning och efterforskning. Exempel: • Bilagor utan sitt huvuddokument. • Handlingar utan nödvändiga metadata.
14	Handlingar som har utgjort underlag för myndighetens interna planering och verksamhetsredovisning.	När de inte behövs för verksamheten.	Gallras när sammanställning eller annan bearbetning gjorts, under förutsättning att handlingarna inte har någon övrig funktion. Exempel: • Underlag för planering, statistik, rapportering, verksamhetsberättelser och verksamhetsredovisning. • Administrativ rutinstatistik.
15	Handlingar inom möteshantering med begränsat informationsvärde över tid.	När de inte behövs för verksamheten.	Exempel: • Kallelser och dagordning till möten. • Svar på mötesinbjudan. • Korrespondens om mötestid. • Inspelningar från telefon- eller webbmöten. • Mötesanteckningar från förberedande arbetsmöten där beslut inte fattats.
16	Register, förteckningar, liggare och listor som har	När de inte behövs för verksamheten.	Exempel: • Adresslistor

	tillkommit för att underlätta myndighetens arbete, och som saknar betydelse för att dokumentera myndighetens verksamhet.	Gallring förutsätter att handlingen saknar betydelse för att kunna återsöka handlingar eller för att upprätthålla sambandet mellan olika handlingstyper.	• Telefonlistor • Information/element i IT-system/register som är av ringa betydelse. • Sammanställningar av information som finns i andra källor. • Listor vid sommarsemester och juledighet.
17	Rutinbeskrivningar som har tillkommit för att underlätta myndighetens arbete, och som saknar betydelse för att dokumentera myndighetens verksamhet.	När de inte behövs för verksamheten.	Här avses inte styrande dokument t ex planer, policyer och riktlinjer.
18	Uppgifter i loggar som syftar till att styrka utförda behandlingar.	När de inte behövs för verksamheten.	Avser inte uppgifter i loggar som är nödvändiga för att bibehålla spårbarhet och autenticitet i handlingar som ska bevaras. Avser inte heller e-postloggar.
19	Uppgifter som har tillförts ett register genom skriv- eller räknefel eller genom förbiseende.	Gallras när korrekt uppgift finns och rättning har skett.	
20	Tillfälliga digitala filer med anledning av internet- eller intranätsanvändning.	När de inte behövs för verksamheten.	Under förutsättning att filerna inte föranleder någon åtgärd eller tillför något ärende. Exempel: • Cookie- och tempfiler • Historikfiler • Andra temporära filer
21	Kontaktlistor på telefon/surfplatta	När de inte behövs för verksamheten.	
22	Samtalslistor	När de inte behövs för verksamheten.	Samtalslistor i mobiltelefon och motsvarande över inkomna/utgående samtal.

<i>Handlingar som är av begränsad betydelse genom att innehållet har förts över till andra databärare eller genom att handlingarna har ersatts av andra handlingar.</i>			
23	Handlingar på fysiska databärare som har överförts och ersatts av andra handlingar.	När de inte behövs för verksamheten. Förutsättningar för gallring, se kommentaren.	Exempel: • Handlingar och uppgifter på t ex kassettband, videofilmer, cd-skivor och usb-minnen som förs över till annan databärare. • Fotografier på papper och diabilder som skannats in. • Uppgifter i blanketter som registrerats i verksamhetssystem. Angående pappershandlingar som ersättningsskannas, se rad 24. En förutsättning för gallring är att den kan ske utan eller med endast ringa förlust av betydelsebärande uppgifter eller data, sammanställnings- och sökmöjligheter, samt möjligheter att fastställa autenticiteten. Ytterligare en förutsättning för gallring är att de nya handlingarna har framställts i enlighet med Riksarkivets föreskrifter med tekniska krav (RA-FS 2009:2).
24	Inkomna eller upprättade pappershandlingar som överförts till elektroniskt format, dvs ersättnings-skannats.	Pappershandlingarna kan gallras under vissa förutsättningar, bl a efter genomförd dokumentation och kvalitetssäkring.	Läs mer om villkoren för gallring i Luleå kommuns riktlinje om ersättnings-skanning.
25	Elektroniska handlingar som har överförts och ersatts av andra elektroniska handlingar.	När de inte behövs för verksamheten. Förutsättningar för gallring, se kommentaren.	Exempel: • Handlingar som konverterats, t ex från Word till PDF/A. • Information som inkommit via e-post och omhändertagits genom diarieföring eller hantering i annat verksamhets-system. • Information som förts över till annat verksamhetssystem eller för arkivering. En förutsättning för gallring är att den kan ske utan eller med endast ringa förlust av betydelsebärande uppgifter eller data, sammanställnings- och sökmöjligheter, samt möjligheter att fastställa autenticiteten. Ytterligare en förutsättning för gallring är att de nya handlingarna har framställts i enlighet med Riksarkivets föreskrifter med tekniska krav (RA-FS 2009:2).

26	Handlingar som har dokumenterats genom en tjänsteanteckning.	När handlingen ersatts av tjänsteanteckning och inte längre behövs för verksamheten.	Exempel: • Röstmeddelanden • SMS/MMS • Bild- eller ljudinspelningar • Chatt-meddelanden • Meddelanden på sociala medier
27	Handlingar som kan ersättas av senare inkomna originalhandlingar med en underskrift.	När de inte behövs för verksamheten. Se undantag i kommentaren.	Om den först inkomna handlingen har ankomststämplats ska den bevaras tills ärendet avslutats om inte ankomsttiden dokumenterats på annat sätt, till exempel i diarium eller lätt tillgänglig logglista. Om den först inkomna handlingen påförts tjänsteanteckning av vikt ska den bevaras. Om ärendet rör myndighetsutövning mot enskild ska den först inkomna handlingen inte gallras förrän överklagandetiden gått ut. Avtal under påskriftsfas får gallras när alla underskrifter är inkomna.

Föreskrifter om ändring i Riksarkivets föreskrifter (RA-FS 1991:6) och allmänna råd om gallring av handlingar av tillfällig eller ringa betydelse;

RA-FS 1997:6

Utkom från trycket
den 29 januari 1998

beslutade den 12 november 1997.

Riksarkivet föreskriver med stöd av 12 § arkivförordningen (1991:446) samt 2 § förordningen (1994:1495) om överlämnande av allmänna handlingar till andra organ än myndigheter, i fråga om Riksarkivets föreskrifter och allmänna råd om gallring av handlingar av tillfällig eller ringa betydelse, följande.

Inledning

Denna författning innehåller allmänna gallringsregler, dvs. reglerna kan tillämpas av samtliga myndigheter och rör handlingar som kan förekomma inom olika verksamhetsområden. Författningen är tillämplig på sådana allmänna handlingar som endast är av tillfällig eller ringa betydelse.

Riksarkivets övriga gallringsregler återfinns i myndighetsspecifika författningar riktade till en eller flera myndigheter, och i författningar som behandlar gallring av vissa slag av handlingar såsom ansökningshandlingar, räkenskapshandlingar samt löne- och personaladministrativa handlingar. De myndighets- och områdesspecifika författningarna tillämpas framför reglerna i denna författning.

Tillämpning

1 § Följande föreskrifter och allmänna råd gäller för arkiv hos

- statliga myndigheter med undantag för riksdagens myndigheter, regeringen, myndigheter inom regeringens kansli och utrikesrepresentationen,
- kyrkokommunala myndigheter,
- sådana organ som avses i 1 kap. 8 § andra stycket första meningen sekretesslagen (1980:100), till den del arkivet härrör från den verksamhet som avses i bilagan till sekretesslagen,
- sådana enskilda organ som avses i förordningen (1994:1495) om överlämnande av allmänna handlingar till andra organ än myndigheter, såvitt gäller organens förvaring av statliga myndigheters allmänna handlingar, och
- allmänna försäkringskassor.

I dessa föreskrifter avses med begreppet myndighet, sådana myndigheter och organ som upptas i första stycket, om inte annat anges.

2 § Riksarkivet kan föreskriva eller besluta om undantag från eller utfyllnad av reglerna i denna författning för en viss myndighet eller grupp av myndigheter.

Allmänna råd. Myndighetsspecifika regler kan t.ex. utfärdas i de fall flera myndigheter har ett gemensamt system eller om ett visst slag av handlingar finns hos flera myndigheter.

3 § Föreskrifterna i denna författning gäller om det inte finns avvikande regler om bevarande eller gallring i lag eller förordning, eller i föreskrifter eller beslut som grundar sig på lag.

4 § Myndigheten får endast efter arkivmyndighetens medgivande tillämpa dessa föreskrifter på handlingar som tillkommit före 1980.

5 § Myndigheten skall besluta hur föreskrifterna i 7–8 §§ skall tillämpas på det egna arkivet.

Allmänna råd. Myndighetens tillämpningsbeslut bör dokumenteras i en plan eller förteckning som upptar de handlingsslag som skall gallras, med angivande av gallringstidpunkt/-frist för respektive handlingsslag.

Definitioner

Endast sådana definitioner har medtagits som avviker från gällande standarder inom områdena arkivteknik (svensk standard SS 62 80 10 utg. 3) och informationsteknik (svensk standard SS 01 16 01 utg. 4). Om en term förekommer i båda standarderna tillämpas den som finns inom området arkivteknik.

6 § I denna författning avses med

autenticitet	äkthet, ursprunglighet; äkthetsprägel skapas t.ex. genom namnteckningar, elektroniska signaturer, stämplat och andra former av bestyrkanden,
databärare	fysiskt underlag för handlingar/uppgifter,
gallra	förstöra allmänna handlingar eller uppgifter i allmänna handlingar; förstöring av sådana handlingar/uppgifter i samband med överföring till annan databärare räknas som gallring om överföringen medför – informationsförlust, – förlust av möjliga informationssammanställningar,

	– förlust av sökmöjligheter eller – förlust av möjligheten att fastställa informationens autenticitet,
medium	medel och metoder för överföring och lagring av information.

Gallring

7 § Myndigheten skall gallra allmänna handlingar av tillfällig eller ringa betydelse för myndighetens verksamhet. Gallring får dock endast ske under förutsättning att allmänhetens rätt till insyn inte åsidosätts och att handlingarna bedöms sakna värde för rättskipning, förvaltning och forskning.

Handlingar som har tillfällig betydelse genom att innehållet har överförs till nya databärare, eller genom att de har ersatts av nya handlingar, får gallras under förutsättning att gallring kan ske utan eller med endast ringa förlust avseende betydelsebärande uppgifter/data, sammanställnings- och sökmöjligheter, samt möjligheter att fastställa autenticiteten. Ytterligare en förutsättning är att de ursprungliga handlingarna inte längre har någon funktion.

Allmänna råd. Vid tillämpning av dessa föreskrifter har myndigheten själv att ta ställning till vilka handlingar som är av tillfällig eller ringa betydelse med hänsyn till de bevarandemål som anges. Som stöd för övervägandena finns en bilaga som upptar sådana handlingar som kan komma ifråga för gallring.

Vid tillämpning av föreskrifterna i andra stycket, bör särskilt uppmärksammas att förstöring av de ursprungliga handlingarna efter överföring till annan databärare normalt kräver särskilda myndighetsspecifika gallringsföreskrifter från Riksarkivet. Det gäller t.ex. vid mikrofilmning, bildfångst eller utskrift av ADB-register på papper eller COM-film.

8 § Gallring skall ske vid tidpunkt eller efter frist som fastställs av myndigheten. Vid fastställande av tidpunkt/frist skall uppmärksammas att handlingarna inte gallras innan

- föreskriven bearbetning, redovisning eller kontroll har slutförts,
- tidsfrist för revision och preskription har gått ut och
- betydelsen för styrkande av rättigheter och skyldigheter samt i övrigt från rättslig synpunkt har upphört.

Övergångsbestämmelser m.m.

1. Denna författning¹ träder i kraft den 1 juli 1991.

2. I Riksarkivets föreskrifter om gallring (gallringsbeslut) förekommer hänvisningar till förordningen (1953:716) om utgallring av handlingar hos vissa statsmyndigheter och till förordningen (1974:648) om utgallring ur upptagningar för automatisk databehandling. Sådana hänvisningar skall fr.o.m. den

¹ RA-FS 1991:6

A. Exempel på handlingar som genom sitt informationsinnehåll eller sin funktion är av tillfällig eller ringa betydelse

1. Kopior och dubletter som inte har någon funktion då det finns arkivexemplar hos myndigheten med samma innehåll.
2. Inkomna eller expedierade framställningar, förfrågningar och meddelanden av tillfällig betydelse eller rutinmässig karaktär.
3. Handlingar som har inkommit för kännedom och som inte har föranlett någon åtgärd, om de även i övrigt är av ringa betydelse.
4. Inkomna handlingar som inte berör myndighetens verksamhetsområde, eller som är meningslösa eller obegripliga, om handlingarna inte kräver vidarebefordran till annan myndighet eller enskild för åtgärd.
5. Register, liggare, listor och andra tillfälliga hjälpmedel som har tillkommit för att underlätta myndighetens arbete, och som saknar betydelse när det gäller att dokumentera myndighetens verksamhet, att återsöka handlingar eller att upprätthålla samband inom arkivet.
6. Mottagnings- och delgivningsbevis under förutsättning att de inte har påförts anteckning som tillfört mål eller ärende sakuppgift.
7. Handlingar som endast tillkommit för kontroll av postbefordran, under förutsättning att de inte längre behövs som bevis för att en försändelse har inkommit till eller utgått från myndigheten. Här avses t.ex. inlämningskvitton och kvittensböcker för avgående post.
8. Loggar för e-post och fax under förutsättning att de inte längre behövs för kontroll av överföringen, och att de inte heller behövs för återsökning av de handlingar som inkommit till eller utgått från myndigheten och som skall bevaras.
9. Handlingar som utgjort underlag för myndighetens interna planering och verksamhetsredovisning, när sammanställning eller annan bearbetning har gjorts, under förutsättning att handlingarna inte heller i övrigt har någon funktion.

B. Exempel på handlingar som är av tillfällig betydelse genom att innehållet har överförs till nya databärare, eller genom att handlingarna på annat sätt har ersatts av nya handlingar

1. Handlingar som har inkommit till myndigheten eller expedierats från myndigheten i elektronisk form, t.ex. e-post, om handlingarna har överförs till

annat format eller annan databärare, t.ex. genom utskrift på papper. En förutsättning är att överföringen endast har medfört ringa förlust.

För att förlusten skall anses ringa, krävs att handlingarna inte är autentiserade genom elektroniska signaturer eller motsvarande. De får inte heller vara strukturerade på ett sådant sätt att betydande bearbetningsmöjligheter går förlorade.

2. Handlingar som upprättas och sprids elektroniskt i informationssyfte, t.ex. webbsidor, under förutsättning att handlingarna har överförts till annat lagringsformat eller annan databärare för bevarande. Om överföringen innebär förlust av samband med andra handlingar inom eller utom myndigheten, t.ex. genom elektroniska länkar, får en bedömning göras i varje enskilt fall av länkarnas värde.

Sådana handlingar som avses i första stycket och som är felaktiga eller inaktuella, under förutsättning att de ersätts av rättade/uppdaterade handlingar. En förutsättning är att de uppgifter som rättats/uppdaterats endast är av tillfälligt intresse (t.ex. adress, telefonnummer, öppettider).

3. Handling som inkommit till myndigheten i icke autenticerad form, t.ex. fax eller e-post, om en autenticerad handling med samma innehåll har inkommit i ett senare skede. En förutsättning är att handlingen inte har påförts några anteckningar av betydelse för myndighetens beslut eller för handläggningens gång.

Om den först inkomna handlingen påförts ankomststämpel bör den bevaras till dess att ärendet har avslutats, om inte ankomsttiden dokumenterats på annat sätt, t.ex. i diarium eller lätt tillgänglig logglista. I de fall ärendet rör myndighetsutövning mot enskild bör handlingen bevaras till dess att överklagandetiden har löpt ut.

4. Handling som inkommit till myndigheten i form av meddelande i röstbrevlåda, telefonsvarare och motsvarande, och som tillfört ett ärende sakuppgift, under förutsättning att innehållet dokumenterats i en tjänsteanteckning som tillförts övriga handlingar i ärendet.

5. Felaktiga uppgifter i ADB-upptagningar av registerkaraktär, vilka tillkommit genom skrivfel, räknfel eller motsvarande förbiseendefel, under förutsättning att rättning har skett.

6. Handlingar som har överförts till annan databärare inom samma medium, under förutsättning att de inte längre behövs för sitt ändamål, t.ex. arkivexemplar av ADB-upptagningar och mikrofilm (säkerhets-, mellan- och bruksexemplar) som har ersatts av nya exemplar, samt ADB-upptagningar som endast framställts för överföring, utlämnande, utlån eller spridning av handlingar.

Förslag till beslut gällande genomförande projekt Malmporten

Ärendenr 2025/1147-3.4.7.1

Kommunstyrelseförvaltningens förslag till beslut

1. Kommunfullmäktige beslutar att Luleå kommun kommer gå i borgen såsom för egen skuld för Luleå Hamn AB:s investeringar och genomförande av projekt Malmporten omfattande muddring, byggande av djuphamnskaj med tillhörande hamnplan samt uppfyllnad av mark till en kostnad om som mest 3 150 miljoner kronor i 2025/02 års nivå. Beloppet kommer att justeras enligt kanalindex.
2. Detta beslut ersätter tidigare kommunfullmäktigebeslut 2022-12-19 § 243: Luleå kommun kommer gå i borgen såsom för egen skuld för projekt Malmporten och Luleå Hamn AB:s investeringar och genomförande av muddring samt byggande av kaj med tillhörande hamnplan 1 068 meter, enligt beskrivet, till en kostnad om som mest 2 600 miljoner kronor i 2021/08 års nivå. Beloppet kommer att justeras enligt kanalindex.

Sammanfattning av ärendet

Kommunfullmäktige tog 2022-12-19 beslut om att ställa sig bakom genomförandet av projekt Malmporten och därmed uppdra till Luleå Hamn AB och Luleå Kommunföretag AB att slutförhandla för projekt Malmportens övergripande finansierings- och samverkansavtal.

Beslutet innefattade också att kommunen går i borgen för Luleå Hamn AB:s investering i Malmporten till en kostnad på 3 150 miljoner kronor (februari 2025), vilket är en justering av kostnaden med kanalindex från kommunfullmäktiges beslut i december 2022. Beloppet kommer även att räknas upp med kanalindex.

Luleå hamn AB:s åtagande i projekt Malmporten är muddring inom hamnområdet inklusive återställning av ursprungligt djup vid kajerna, uppföra en djuphamnskaj inklusive hamnplan samt uppfyllnad av Inre, Mellan och Yttre Skvampen. Miljötillstånd för åtgärderna erhöles 2018.

Kommunfullmäktiges beslut i december 2022 var baserat på uppförande av en djuphamnskaj på 1 068 meter. Fortsatt utredningsarbete inom projekt Malmporten inklusive reviderade planer från de industriella nyetableringar i regionen som är beroende av Luleå hamn, visar att det är klokast och ekonomiskt mest hållbart över tid att bygga den nya djuphamnskajen i etapper. Byggandet

kan då anpassas till kundernas behov och en bättre balans uppnås mellan investeringsutgifter och inkomster från kunderna. Utnyttjandegraden av varje investeringsetapp i ny kaj kan då hållas hög.

Grundläggningen av den nya kajen, som sker på 19 meters djup, måste ske initialt för hela den framtida kajlängden. Det som inte ska användas i ett första skede måste täckas över för att när utbyggnad ska ske tas bort.

Bedömningen är att beslut om genomförande av muddring och etappvis byggnation av kaj, uppfyllnad av mark etc. inom projektet Malmporten är en principiell fråga som väsentligt kan påverka kommunkoncernens ekonomi och därför bör beslutas av kommunfullmäktige enligt kommunallagen. Ärendet har enligt gällande ägardirektiv och företagspolicy beretts och samordnats i samverkan med moderbolaget, Luleå Kommunföretag AB.

Därför föreslår kommunstyrelseförvaltningen att Luleå kommun går i borgen såsom för egen skuld för Luleå Hamn AB:s investeringar inom projekt Malmporten vilka i huvudsak omfattar muddring, anläggande av ny djuphamnskaj samt uppfyllnad av nytt landområde till en kostnad om som mest 3 150 miljoner kronor (februari 2025). Beloppet kommer att justeras enligt kanalindex.

Ärendet har tidigare varit föremål för beslut i Luleå Hamn AB:s styrelse och information i Luleå Kommunföretag AB:s styrelse samt kommunstyrelsen.

Projektet ligger i linje med Luleå kommuns Vision 2040 och Agenda 2030.

Beskrivning av ärendet

Ända sedan Luleå fick stadsprivilegier 1621 har hamnen och sjöfarten haft en central betydelse stadens näringsliv. På grund av landhöjningen beslöts år 1648 att staden skulle flyttas från dagens Gammelstad till centrumhalvö. Senare har hamnanläggningarna flyttats till nuvarande placeringar på Svartön. Förflyttningen har således skett allt längre nedströms Luleälven och hamnarna har blivit allt större. Sjöfarten har sedan 1888 dominerats av utskeppning av järnmalmsprodukter. År 1943 tillkom stålindustrin som en viktig kund till hamnen. Den nuvarande utvecklingen av regionens näringsliv pekar på att transporterna över Luleå hamn kommer att öka kraftigt och innefatta allt fler godsslag.

Två omfattande muddringsarbeten har genomförts för att öka Luleå hamns kapacitet och effektivitet. Under åren 1960 – 1963 genomförde LKAB en modernisering av farleden in till Luleå genom att öppna det s.k. Klubbnäsgeombrottet och skapade på detta sätt ett effektivt alternativ till insegling via Tjuvholmssundet. I början av 1970-talet genomfördes nästa större muddring

av farleden som gav möjligheten för fullastade Panmax-fartyg att anlöpa Luleå hamn.

Landhöjning och igenslamning sedan muddringen på 1970-talet har inneburit att Panmax-fartyg inte längre kan anlöpa Luleå hamn med full last. Dellossning måste ske i annan hamn eller till havs utanför Luleå, så kallad läktring. Panmax-fartyg som idag ska anlöpa Luleå hamn kan, beroende på design, vara lastade med max 50 000 ton, dvs med endast cirka 60 % av full lastkapacitet. På initiativ av hamnens kunder inleddes 2009 kartläggningar och utredningar rörande kapacitetsökning av farled och hamn.

År 2012 påbörjades projekt Malmporten vars syfte är att säkra att Luleå är en effektiv hamn för sjöfarten under kommande decennier. Projektet är ett samarbete mellan Sjöfartsverket och Luleå hamn AB med deltagande från Trafikverket, Luleå kommun och Luleå hamns kunder. Hamnen i Luleå är strategiskt viktig för kommunens och regionens nuvarande och framtida industrier och utgör en väsentlig nod i försvaret av norra Skandinavien inklusive Finland. Luleå hamn ingår i Europeiska unionen nätverk av viktiga hamnar och utsågs 2011 till CORE-hamn, en av Sveriges fem CORE-hamnar och EU:s 83. Luleå hamn är nordligaste noden för två av Europeiska unionens transportkorridorer (TENT-T nätverket), nämligen Skandinavien-Medelhavet och Skandinavien Rotterdam.

I en åtgärdsvalsstudie genomförd av Trafikverket 2014, med fokus på gruv- och malmindustrins transportbehov, visades att en kapacitetsutvidgning med muddring av farled och vändytor för fartyg med 15 meters djupgående i farled och vändytor ger bäst samhällsekonomisk lönsamhet. I samband med muddringen så måste även en kaj för fartyg med ett djupgående på max 15 meter byggas för att erhålla den fulla effekten av investeringen.

Genomförande av projekt Malmporten är en förutsättning för att bibehålla Luleå hamns roll som ett effektivt transportnav för den norrbottniska exportindustrin och säkerställa möjligheterna att framöver kunna ge den framväxande gröna industrin rätta transportmöjligheter för såväl inkommande råvaror som utgående klimatneutrala produkter. Alternativet att inte investera innebär att över tid kommer allt mindre fartyg kunna anlöpa Luleå hamn.

Projektet Malmporten består av fyra huvudsakliga delar:

Muddring av de statliga allmänna farlederna samt muddring i Norra kvarken. Detta ingår som en del i nationella planen för infrastruktur (statens 12-åriga investeringsplan för infrastruktur som revideras vart fjärde år) som Trafikverket och Sjöfartsverket ansvarar för. Finansieringen sker via statliga medel. Muddring inom Luleå hamns hamnområde, som Luleå Hamn AB ansvarar för och finansierar.

Uppförande av ny djuphamnskaj med hamnplan, som Luleå Hamn AB ansvarar för och finansierar. Uppfyllnad av mark innanför den nya djuphamnen, som Luleå Hamn AB ansvarar för och finansierar.

Vid fullmäktiges beslut i februari 2021 var Luleå hamns plan att två nya djuphamnskajer på vardera 280 meter skulle anläggas. Under 2021–2022 tillkännagav fler företag att de hade för avsikt att investera i nya produktionsanläggningar med delvis ny produktionsteknik för att erbjuda marknaden fossilfria produkter. Det var cirka fem mycket stora etableringar som planerades, alla med behov av en hamn. Mängden gods över Luleå hamns kajer skulle öka ca fyra gånger och därmed fanns behov av betydligt fler anlöpningsplatser av fartyg. Layouten för djuphamnen ändrades till en lång kaj på drygt en kilometer. Fullmäktige beslutade i december 2022 att ändra beslutet från februari 2021 så att en kaj på totalt 1 068 meter skulle kunna byggas.

Sedan dessa har investerarna ansökt om och några har fått tilldelning av effekt för sina respektive investeringar. Dagsläget för tilldelad effekt är kortfattat så att något av företagen kan genomföra sitt planerade projekt, några kan genomföra sin första fas medan andra företag fortfarande väntar på tilldelning av effekt. Som en konsekvens av detta så kommer expansionen av Luleå hamn också att ske i etapper. Långsiktigt har företagen kvar sina ursprungliga tillväxtplaner, vilket Luleå hamn måste ta i beaktande i sin strategiska planering av hamnens expansion.

Behovet av kajlängd avgörs av kundernas behov. Uppförande av kajen kommer därför att ske i etapper allt efter att Luleå hamns kunder avropar behov av att hantera mer gods över kaj. Den första etappen av anläggande av djuphamnskajen innefattar Luleå hamns behov idag samt uppförande av ett båtläge för LKAB i enlighet med ingånget markansvisningsavtal.

Byggnationen av kajen kommer att finansieras via avgifter på gods över kajen. Genom att bygga i etapper kan investeringskostnader och intäkter balanseras på ett bra sätt och kajutnyttjandet kan hållas högt. Godsavgiften, som tas ut av kajoperatören, ska täcka Luleå hamns investeringskostnader. Kajoperatören kan vara en koncessionshavare som har avtal med Luleå Hamn AB och betalar en koncessionsavgift till hamnbolaget.

Muddringen är planerad att genomföras i delmoment under perioden 2026–2029. Kostnaden för Luleå hamns muddring inom hamnområdet kommer att täckas av den så kallade fartygsavgift som Luleå hamn debiterar samtliga fartyg som ska anlöpa Luleå hamn. Fartygsavgiften tas ut per dräktighetston och beslutas årligen av Luleå Hamn AB:s styrelse.

Under tertial 1 2025 analyserade möjliga optimeringar av Luleå Hamns åtgärder inom projekt Malmporten.

Muddring av farled, hamnområde samt för grundläggning av djuphamnska-
jen har varit ute på upphandling. Inkomna offerter låg betydligt över budget,
varför Sjöfartsverket och Luleå hamn gemensamt beslutade att avbryta upp-
handlingen. En konsekvens av beslutet blev att även upphandlingen av kaj-
byggnationen avbröts, då muddring krävs för grundläggande av kajen. Under
första tertialen 2025 har projekt Malmportens planer reviderats, affärsmodel-
len kompletterats, diskussioner inletts med länsstyrelsen om förlängning av
miljötillstånden och simulering av fartygstrafik i farleden genomförts. Nya
förfrågningsunderlag är under framtagande. Sjöfartsverket och Luleå hamn
har för avsikt att gå ut med en ny upphandling under tredje kvartalet 2025. En
utfyllnad av Skvampen kan ske och försäljning av mark till LKAB kan genom-
föras i enlighet med ingånget markanvisningsavtal.

Hamnens preliminära investeringskalkyler visar att förväntade framtida in-
täkter på sikt kommer att innebära att investeringen är lönsam för Luleå
Hamn AB.

Luleå hamn AB tillsammans med kommunkoncernen och Sjöfartsverket ska
undersöka möjligheterna att ansöka om offentlig finansiering nationell och
inom EU för att minska den totala kostnaden och därmed öka lönsamheten.

För åtgärd gällande muddring innanför hamnområdesgräns och ny allmän
djuphamn som ska finansieras av Luleå Hamn AB, ska upplåning ske inom
ramen för kommunens internbank och i enlighet med kommunens finanspo-
licy. Det innebär att Luleå kommun går i borgen för det finansiella åtagandet
såsom för egen skuld. Projekt Malmportens finansiella tyngdpunkt ligger en-
ligt nuvarande tidplan efter 2025. Enligt kommunens finanspolicy fastställer
kommunfullmäktige borgen och låneramar för Luleå kommun och Luleå
Kommunföretag AB koncernen. Årligen tas beslut för följande år.

Vad gäller genomförande-, teknisk och kommersiell risk svarar Luleå hamn
för den som aktiebolag.

Dialog

Dialog har förts mellan Luleå Hamn AB, Sjöfartsverket och Trafikverket. Dia-
log har även förts med kunder till Luleå hamn.

Internt inom kommunen har dialog förts såväl inom bolagskoncernen som
med kommunens olika instanser. Dialog har också förts med politiker och be-
slutsfattare på alla nivåer samt med aktörer inom EU.

Beslutsunderlag

- Luleå Kommunföretags styrelsebeslut gällande Malmporten, Styrelseprotokoll 2025-06-18
- Kommunfullmäktiges beslut gällande Malmporten 2021-02-22 § 57, KLF Hid: 2021.1445
- Kommunfullmäktiges beslut gällande Malmporten 2022-12-19 § 243, KLF Hid: 2022.8207

§ 236

Malmporten, förlängning av kaj

Ärendenr 2020/1697-3.4.7.1

Kommunfullmäktiges beslut

Kommunfullmäktige beslutar att Luleå kommun kommer gå i borgen såsom för egen skuld för projekt Malmporten och Luleå Hamn AB:s investeringar och genomförande av muddring samt byggande av kaj med tillhörande hamnplan 1 068 meter, enligt beskrivet, till en kostnad om som mest 2 600 miljoner kronor i 2021/08 års nivå. Beloppet kommer att justeras enligt kanalindex.

Detta beslut ersätter tidigare kommunfullmäktigebeslut 2021-02-22 § 57, beslutspunkt 2: Luleå kommun kommer gå i borgen såsom för egen skuld för projekt Malmporten och Luleå Hamn AB:s investeringar och genomförande av muddring samt kajåtgärder, enligt beskrivet, till en kostnad om som mest 1 347 miljoner kronor i 2019 års nivå. Beloppet kommer att justeras enligt kanalindex.

Sammanfattning av ärendet

Kommunfullmäktige tog 2021-02-22 § 57 beslut om att ställa sig bakom genomförandet av Malmportenprojektet och därmed uppdra till Luleå Hamn AB samt Luleå Kommunföretag AB att slutförhandla för projekt Malmporten – övergripande finansierings- och samverkansavtal.

Beslutet innefattade också att kommunen går i borgen för Luleå Hamn AB:s investering i Malmporten till en kostnad på 1 347 miljoner kronor i 2019 års nivå. Beloppet räknas upp enligt kanalindex vilket inneburit att borgenssumman idag är cirka 1 600 miljoner kronor.

Detta beslut grundade sig på två kajlägen på tillsammans 560 meter. Nu har det fortsatta arbetet med projektet, tillsammans med de planer på stora industriella nyetableringar i regionen som är beroende av Luleå hamn, visat att det är klokast och ekonomiskt mest hållbart över tid att bygga en 1 068 meter lång kaj.

Nackdelen är att investeringen blir betydligt större än den ursprungliga tanken och tar en ansenlig del av kommunkoncernens låneutrymme i anspråk. Men en utebliven investering i en längre kaj bedöms resultera i att den kom-

mersiella sjöfarten på sikt begränsas om tillgängliga kajlängder inte kan möta efterfrågan. Det skulle ge negativa konsekvenser för Luleås attraktivitet för framtida etableringar och tillväxt.

Bedömningen är att beslut om genomförande av muddring och byggnation av kajer, uppfyllnad av mark etc. inom projektet Malmporten är en principiell fråga som väsentligt kan påverka kommunkoncernens ekonomi och därför bör beslutas av kommunfullmäktige enligt kommunallagen. Ärendet har enligt gällande ägardirektiv och företagspolicy beretts och samordnats i samverkan med moderbolaget, Luleå Kommunföretag AB.

Därför föreslår kommunstaben att Luleå kommun går i borgen såsom för egen skuld för projekt Malmporten och Luleå Hamn AB:s investeringar och genomförande av muddring samt kajätgärder till en kostnad om som mest 2 600 miljoner kronor i 2021/08 års nivå. Beloppet kommer att justeras enligt kanalindex.

Ärendet har tidigare varit föremål för information i kommunstyrelsen och Luleå Kommunföretag ABs styrelse.

Projektet ligger i linje med Luleå kommuns Vision 2040 och Agenda 2030.

Kommunstyrelsen har 2022-12-05 § 281 har föreslagit kommunfullmäktige besluta att Luleå kommun kommer gå i borgen såsom för egen skuld för projekt Malmporten och Luleå Hamn AB:s investeringar och genomförande av muddring samt byggande av kaj med tillhörande hamnplan 1 068 meter, enligt beskrivet, till en kostnad om som mest 2 600 miljoner kronor i 2021/08 års nivå. Beloppet kommer att justeras enligt kanal-index och att detta beslut ersätter tidigare kommunfullmäktige beslut 2021-02-22 § 57, beslutspunkt 2: Luleå kommun kommer gå i borgen såsom för egen skuld för projekt Malmporten och Luleå Hamn AB:s investeringar och genomförande av muddring samt kajätgärder, enligt beskrivet, till en kostnad om som mest 1 347 miljoner kronor i 2019 års nivå. Beloppet kommer att justeras enligt kanal-index.

Sammanträdet

Liv Shange Moyo (RS) föreslår tillägga en beslutspunkt: *att kommunfullmäktige på grund av projektets karaktär av infrastruktur av riksintresse ger kommundirektören i uppgift att skriva till regeringen för att kräva statliga förlustgarantier för investeringarna i projekt Malmporten.*

Fredrik Hansson föreslår bifalla kommunstyrelsens förslag.

Beslutsgång

Ordföranden ställer kommunstyrelsens förslag under proposition och finner att kommunfullmäktige bifaller förslaget.

Ordföranden ställer därefter tilläggsförslaget under proposition och finner att kommunfullmäktige avslår förslaget. Votering begärs och verkställs där en ja-röst innebär bifall till tilläggsförslaget och en nej-röst innebär avslag till tilläggsförslaget.

Efter rösträkning redovisar ordföranden att 61 röster har avlagts varav 2 ja-röster och 59 nej-röster. Omröstningen resulterar i att kommunfullmäktige avslår tilläggsförslaget.

Beskrivning av ärendet

Ända sedan Luleå grundades på 1600-talet har hamnen betytt mycket för både staden och regionen. Från den första hamnen i Gammelstad via hamnarna kring centrumhalvön och ut till nuvarande Victoriahamnen har hamnarna både flyttas längre ut i Lule älv och blivit större. Sjöfarten har länge dominerats av järn- och stålindustrin men den nuvarande utvecklingen av regionens näringsliv pekar på att transporterna över Luleå hamn kommer att innefatta allt fler godsslag.

Malmporten är samlingsnamnet på ett farleds- och kajförbättringsprojekt som påbörjades redan 2009/2010. Malmportenprojektets syfte är att säkra att Luleå har en bra hamn för sjöfart även i framtiden. Luleå hamn är strategiskt viktig inte bara för kommunens och regionens nuvarande och framtida industri, utan även nationellt. Hamnen är en av Sveriges fem av EU utpekade Corehamnar och föreslås även som en del av EU:s transeuropeiska transportnät (TEN-T).

Landhöjning och igenslamning har under de senaste 40 åren försämrat framkomligheten för sjöfarten. 2009 inleddes arbetet med kartläggning och utredning rörande kapacitetsökning av farled och hamn. I åtgärdsvalsstudie av Trafikverket från 2014, med fokus på gruv- och malmindustrins transportbehov, visades att en kapacitetsutvidgning med muddring av farled och vändytor för fartyg med 15 meters djupgående av farled och vändytor ger bäst samhällsekonomisk lönsamhet. I samband med muddringen så är även åtgärder nödvändiga i hamn/kaj samt hamnområde. Projektet benämns som helhet Malmporten.

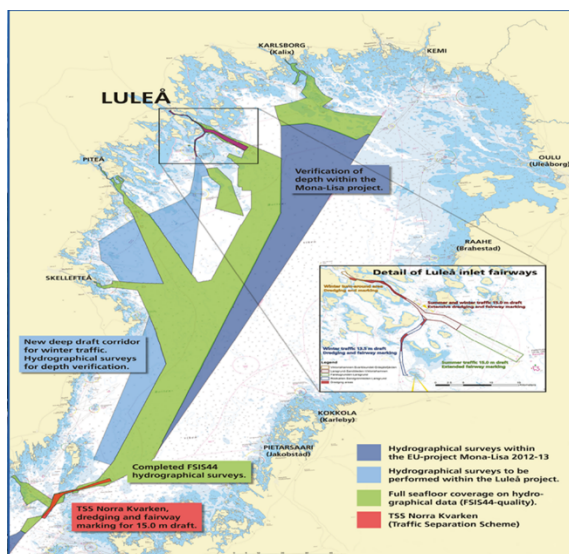
Projekt Malmporten är en förutsättning för att bibehålla Luleå hamns roll som transportnav för den norrbottniska exportindustrin, och säkerställa möjligheterna att framöver kunna ge den framväxande hållbara industrin goda trans-

portmöjligheter för flera olika godsslag samt inte minst att Luleå som stad ska kunna fortsätta vara en sjöfartsstad och hamnstad.

Bedömningen från Luleå hamn är att en 1 068 meter lång kaj tillsammans med befintliga kajer behövs för att kunna möta den framtida efterfrågan.

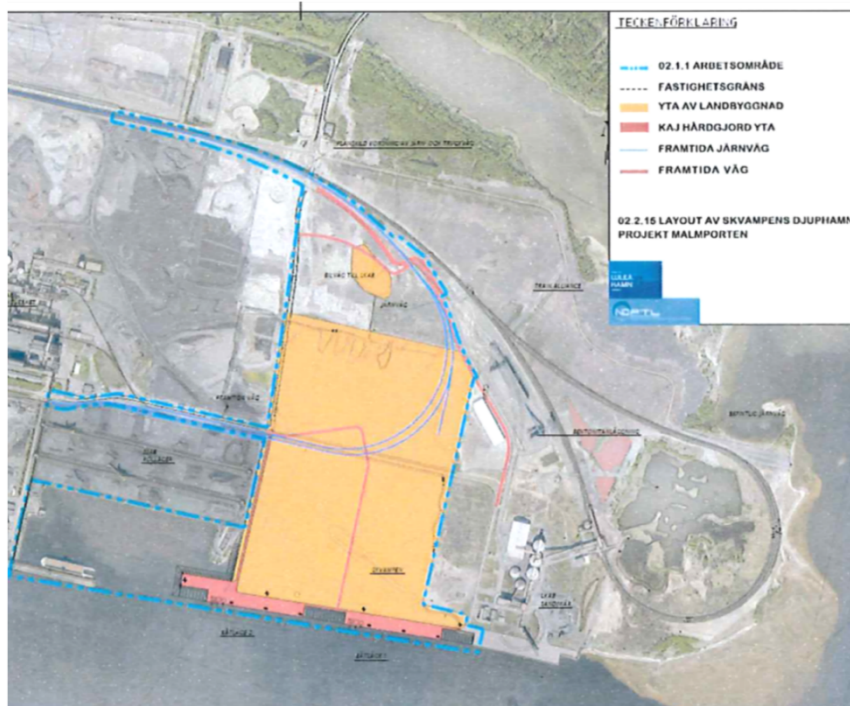
Projektet Malmporten består av tre huvudsakliga delar:

1. Muddring av de statliga allmänna farlederna samt muddring i Norra kvarken. Detta ingår som en del i nationell plan för infrastruktur (statens 12-åriga investeringsplan för infrastruktur som revideras vart fjärde år) som Trafikverket och Sjöfartsverket ansvarar för. Finansieringen sker via statliga medel.
2. Muddring innanför hamnområdesgräns, som Luleå Hamn AB ansvarar för och finansierar.
3. Genomförande av ny allmän djuphamn, som Luleå Hamn AB ansvarar för och finansierar.

För själva hamnanläggningen (Luleå Hamn AB) innebär projekt Malmporten att hamnen byggs ut och anpassas till den nya farledskapaciteten. Vid fullmäktiges beslut i februari 2021 var tanken att två nya kajlägen skulle tillskapas inom projektet.

Utöver de delar som ingår i Malmportenprojektet behövs ytterligare investeringar i hamnområdet och Luleå industripark, till exempel inom projektet Framtidens hamn. Dessa delar hanteras i en egen process.

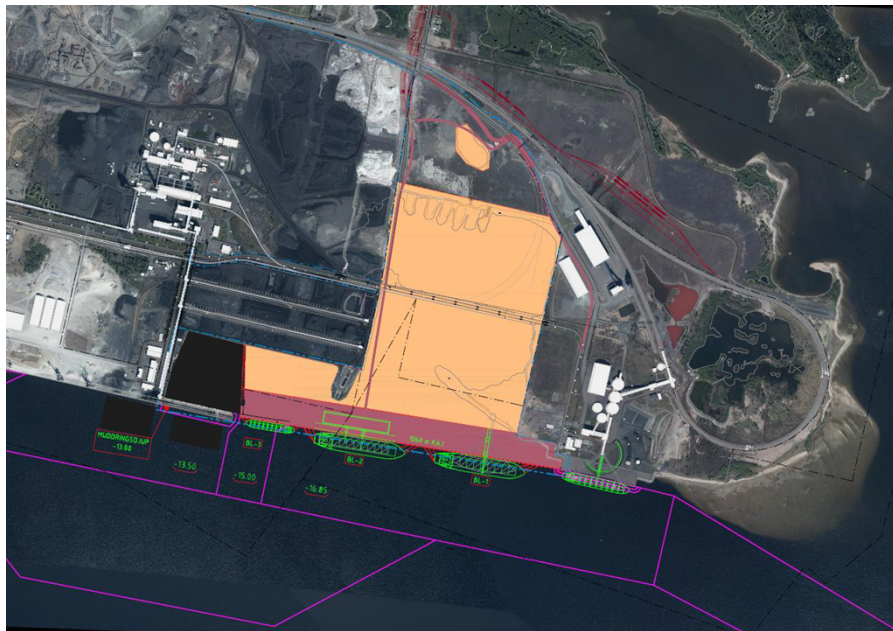

Ursprunglig plan för igenfyllnad med två nya kajer

Nu har det fortsatta arbetet med projekt Malmporten, tillsammans med de planer på stora industriella nyetableringar i regionen som är beroende av Luleå hamn, visat att det är klokast och ekonomiskt mest hållbart över tid att bygga en 1 068 meter lång kaj redan i samband med övriga arbeten i Malmportenprojektet.

Att återkomma inom relativt kort tid för att bygga ut kajerna från 560 meter till 1 068 meter kommer att bli betydligt kostsammare. Att färdigställa hela de önskvärda kajlängderna när maskinresurser etc. är etablerade innebär lägre totala kostnader samtidigt som hamnens förbättrade tillgänglighet och kapacitet kan tillgodogöras redan då projektet Malmporten ska vara färdigställt 2028.

Kajens längd kommer att innebära att Luleå Hamn uppnår en stor flexibilitet i hur tillgängliga kajer kan nyttjas av fartyg av olika storlekar och med olika typer av gods som ska lastas eller lossas.

Förslag med 1 068 meters kaj som är mer långsiktigt och ger större flexibilitet i nyttjandet av hamnens totala kajlängder.

Ekonomi och finansiering

Den totala kostnaden beräknas uppgå till 4 749 mnkr i prisnivå 2021-08 med reservation för förändringar avseende marknadsförutsättningar, platsspecifika omständigheter, politiska beslut etc.

Finansieringen föreslås i samverkansavtalet fördelas som följer:

- 2 166 miljoner kr enligt nationell plan 2018 - 2029 för transportsystemet.
- 2 583 miljoner kr genom Luleå Hamn, varav:
 - Muddring innanför hamnområdesgräns 976 mnkr
 - Genomförande av ny allmän djuphamn 1 607 mnkr

Hamnens preliminära investeringskalkyler visar att förväntade framtida intäkter på sikt kommer att innebära att investeringen är lönsam för Luleå Hamn AB.

Luleå Hamn kommer att i samråd med övriga parter ansvara för att upprätta ansökan om finansiering från EU. Möjlighet finns att ansöka om EU-stöd för maximalt 30 % av projektkostnaden.

Kommunens fortsatta arbete kommer också att undersöka flera finansieringsmöjligheter som kan minska kommunens totala kostnad och därmed öka lönsamheten. Exempelvis i form av ytterligare EU-bidrag, annan finansiering som tredjepartsdeltagande och/eller avyttring av mark.

För åtgärd gällande muddring innanför hamnområdesgräns och ny allmän djuphamn som ska finansieras av Luleå Hamn AB, ska upplåning ske inom ramen för kommunens internbank och i enlighet med kommunens finanspolicy. Det innebär att Luleå kommun går i borgen för det finansiella åtagandet såsom för egen skuld. Malmportenprojektets finansiella tyngdpunkt ligger enligt nuvarande tidplan efter 2024. Enligt kommunens finanspolicy fastställer kommunfullmäktige borgen och låneramar för Luleå kommun och Luleå Kommunföretag AB koncernen. Årligen tas beslut för följande år.

Investeringsbehovet för bolagskoncernen uppgår idag till uppskattningsvis närmare 15 miljarder kronor för kommande tioårsperiod. I detta belopp är projekt Malmporten medräknat.

Vad gäller genomförande-, teknisk och kommersiell risk svarar Luleå hamn för den som aktiebolag.

Dialog:

Dialog har förts mellan projektets parter. Dialog har även förts med bland annat regionala aktörer i Norrbotten och både befintliga och framtida näringslivsaktörer.

Internt inom kommunen har dialog förts såväl inom bolagskoncernen som med kommunens olika instanser. Dialog har också förts med politiker och beslutsfattare på alla nivåer samt med aktörer inom EU.

Bedömning utvecklingsområde: Ökad jämlikhet

Insatsen har inte fokus på jämlikhet. Luleå Hamn och berörda samarbetsparter har mål och strategier för ökad jämställdhet och jämlikhet.

Bedömning utvecklingsområde: Mer jämställd fördelning av makt och resurser

En övervägande majoritet av de anställda i Luleå Hamn är män. Insatsen har inte fokus på jämställdhet. Luleå Hamn och berörda samarbetsparter har mål och strategier för ökad jämställdhet och jämlikhet.

Bedömning utvecklingsområde: Minskad klimatpåverkan

Beslutet skapar förutsättningar för omställning till fossilfri och hållbar industri och sjöfart vilket innebär väsentligt lägre klimatpåverkande utsläpp. En fördjupning av farleden innebär samtidigt förbättrad sjösäkerhet och minskade risker för olyckor.

Identifierade miljöaspekter är buller och vibrationer, omhändertagande av muddermassor, påverkan på habitat i havet samt påverkan på fågelliv. Åtgärder för att minimera denna påverkan är planerade och säkerställda i den miljödömsom vunnit laga kraft.

Bedömning utvecklingsområde: Starkare ekonomi för tillväxt

En väl fungerande och framtidssäkrad hamn är en förutsättning för stora delar av kommunens nuvarande och framtida näringsliv och industri då väl fungerande transporter är av stor vikt för hållbar tillväxt och utveckling.

Tillväxt i sig ger kommunen ökade möjligheter till extern finansiering då låneutrymmet bland annat baseras på antal invånare i kommunen.

Luleå Hamn är en del av Luleå kommunföretagskoncernen och ingår därmed koncernens arbete med resultatutjämsning och skatteoptimering.

Beslutsunderlag

- Kommunfullmäktiges beslut gällande Malmporten 2021-02-22 § 57, KLF Hid: 2021.1445
- Kommunstabens förslag till beslut gällande Malmporten, förlängning av kaj, KLF Hid: 2022.6939
- Kommunstyrelsens arbetsutskotts beslut 2022-11-21 § 243, KLF Hid: 2022.7333
- Kommunstyrelsen beslut 2022-12-05 § 281, KLF Hid: 2022.7716

Beslutet skickas till

Luleå Hamn AB

Kommunstabens, avdelning demokrati och samhälle

Kommunstabens, ekonomienhet

§ 57

Malmporten

Ärendenr 2020/1697-3.4.7.1

Kommunfullmäktiges beslut

1. Kommunfullmäktige beslutar att ställa sig bakom genomförandet av Malmportenprojektet och därmed uppdra till Luleå Hamn AB samt Luleå Kommunföretag AB att slutförhandla för projekt Malmporten – övergripande finansierings- och samverkansavtal.
2. Luleå kommun kommer gå i borgen såsom för egen skuld för projekt Malmporten och Luleå Hamn AB:s investeringar och genomförande av muddring samt kajätgärder, enligt beskrivet, till en kostnad om som mest 1 347 miljoner kronor i 2019 års nivå. Beloppet kommer att justeras enligt kanalindex.
3. Luleå Hamn AB samt kommundirektören får i uppdrag att teckna avtal Malmporten - övergripande finansierings- och samverkansavtal.

Sammanfattning av ärendet

Fram till mitten av 1600-talet bedrevs hamnverksamhet i Gammelstad då hamnen, på grund av landhöjningen, flyttades till Luleå Norra hamn. Vid sekelskiftet 1900 började man även att bedriva hamnverksamhet i Luleå Södra hamn. Fram till 50-talet bedrevs hamnverksamhet parallellt i både norra och södra hamn. I slutet på 1800-talet påbörjades bygget av en malmhamn ute på Svartön, ungefär där den fortfarande är belägen. Från mitten av 50-talet minskade hamnverksamheten inne i Luleå stad och flyttades successivt ut till Viktoriamhamnen/Svartön där den huvudsakligen bedrivs idag.

Malmporten-projektets syfte är nu att säkra att Luleå har en bra hamn för sjöfart även i framtiden. Luleå hamn är strategiskt viktig inte bara för kommunens och regionens nuvarande och framtida industri, utan även nationellt. Hamnen är en av Sveriges fem av EU utpekade Corehamnar och föreslås även som en del av EU:s transeuropeiska transportnät (TEN-T).

Landhöjning och igenslamning har under de senaste 40 åren försämrat framkomligheten för sjöfarten. 2009 inleddes arbetet med kartläggning och utredning rörande kapacitetsökning av farled och hamn. I åtgärdsvalsstudie av Trafikverket från 2014, med fokus på gruv- och malmindustrins transportbehov, visas att en kapacitetsutvidgning med muddring av farled och vändytor för fartyg med 15 meters djupgående av farled och vändytor ger bäst samhällse-

konomisk lönsamhet. I samband med muddringen så är även åtgärder nödvändiga i hamn/kaj samt hamnområde. Projektet benämns som helhet Malmporten. Inom ramen för projekt har förberedande arbeten pågått sedan 2009, bland annat utredningar från Trafikverket, Sjöfartsverket, Luleå Hamn, miljödom samt politiskt beslutad avsiktsförklaring från 2017.

Bedömningen är att projekt Malmporten är en förutsättning för att bibehålla Luleå hamns roll som transportnav för den norrbottniska exportindustrin, och säkerställa möjligheterna att framöver kunna ge den framväxande hållbara industrin goda transportmöjligheter samt inte minst att Luleå som stad ska kunna fortsätta vara en sjöfartsstad och hamnstad. Om åtgärderna inte genomförs riskerar hamnen över tid att förlora sin funktion, och den omställning till hållbara transporter genom sjöfart som behövs kommer inte att kunna göras. Som i alla stora infrastrukturprojekt finns också risker och nackdelar. Nackdelen handlar framför allt om att investeringen tar en ansevärd del av Luleå kommuns totala låneutrymme. Men en utebliven investering bedöms resultera i att den kommersiella sjöfarten på sikt upphör från Luleå Hamn. Det skulle ge negativa konsekvenser för Luleås attraktivitet för framtida etableringar och tillväxt. Vad gäller risker, läs nedan.

Luleå Hamns och Luleå Kommunföretags bedömning är att beslut om genomförande av muddring och ombyggnation av kajer, uppfyllnad av mark etc. inom projektet Malmporten är en principiell fråga som väsentligt kan påverka bolagets ekonomi och därför bör beslutas av kommunfullmäktige enligt kommunallagen. Ärendet har enligt gällande ägardirektiv och företagspolicy beretts och samordnats i samverkan med moderbolaget, Luleå Kommunföretag AB. Dialog har även förts med olika instanser inom Luleå kommun.

Projektet ligger i linje med Luleå kommuns Vision 2050 och Agenda 2030.

En förutsättning att regeringen ska flytta upp projektet till fasen för genomförande i den nationella planen är att samtliga parter beslutar om sin medverkan.

Enligt den tidplan som föreligger behöver Luleå Hamn AB, Luleå Kommunföretag, kommunstyrelse samt fullmäktige fatta beslut i frågan senast under februari 2021. Detta för att undvika förseningar och därmed risken att projektet faller ur den nationella infrastrukturplanen eller att genomförandet inte rymms inom tidsgränsen för miljödomen, maj 2028.

Ärendet har tidigare varit föremål för information i kommunstyrelsen och Luleå Kommunföretag ABs styrelse.

Enligt förslag på finansierings- och samverkansavtal har parterna möjlighet att fram till och med den 1 januari 2023 rätt att frånträda avtalet och därmed hela projekt Malmporten utan att utge skadestånd till övriga parter.

Kommunstyrelsen har 2021-02-08 § 48 föreslagit kommunfullmäktige besluta att ställa sig bakom genomförandet av Malmportenprojektet och därmed uppdra till Luleå Hamn AB samt Luleå Kommunföretag AB att slutförhandla för projekt Malmporten – övergripande finansierings- och samverkansavtal. Luleå kommun kommer gå i borgen såsom för egen skuld för projekt Malmporten och Luleå Hamn AB:s investeringar och genomförande av muddring samt kajätgärder, enligt beskrivet, till en kostnad om som mest 1 347 miljoner kronor i 2019 års nivå. Beloppet kommer att justeras enligt kanalindex. Luleå Hamn AB samt kommundirektören får i uppdrag att teckna avtal, Malmporten - övergripande finansierings- och samverkansavtal. Paragrafen förklarades omedelbart justerad.

Sammanträdet

Bertil Bartoldson (V), Malin Svedjeholm (MP), Carola Lidén (C), Thomas Söderström (L), Jonas Brännberg (RS), Fredrik Hansson (S), Erland Nilsson (LPo), Dan Ankarholm (Sjvp), Samuel Ek (KD), Leslie Bailey (SD), Ulf Karlström (SD), Arne Nykänen (C) och Per Tjårdalen (M) föreslår bifalla kommunstyrelsens förslag.

Beslutsgång

Ordföranden ställer kommunstyrelsens förslag under proposition och finner att fullmäktige bifaller förslaget.

Beskrivning av ärendet

Malmporten

Malmporten är samlingsnamnet på farleds- och kajförbättringsprojekt som påbörjades redan 2009/2010. Projektet Malmporten i Luleås syfte är att förbättra säkerhet och tillgänglighet för sjöfarten till Luleå för lång tid framöver.

En åtgärdsvalsstudie genomförd av Trafikverket, 2014-09-01, mynnade ut i ett förslag om fördjupning och breddning av farleden till Luleå. Utebliven muddring medför en risk för det lokala och regionala näringslivet då hållbara transportlösningar via sjöfart försvåras över tid, att Luleå riskerar att förlora sin position som sjöfartsstad samt att Luleå hamn löper risk att förlora sin position som Corehamn. Idag är LKAB och SSAB de två största kunderna för hamnen, med betoning på den förra.

Projekt Malmporten drivs i samverkan mellan Trafikverket, Sjöfartsverket och Luleå Hamn AB. Trafikverket/Sjöfartsverket ansvarar för genomförande av

Malporten historik

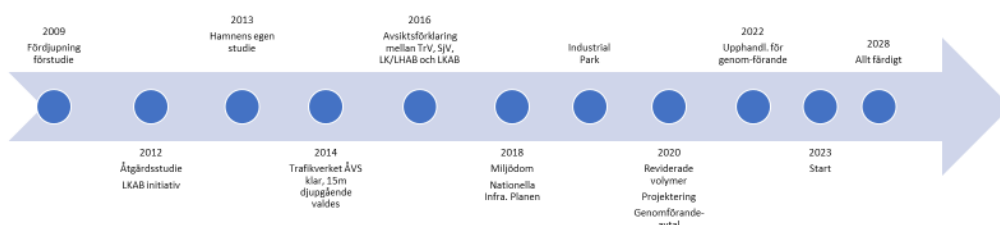

Bild som visar tidplan av historik

Malporten beslutsgång

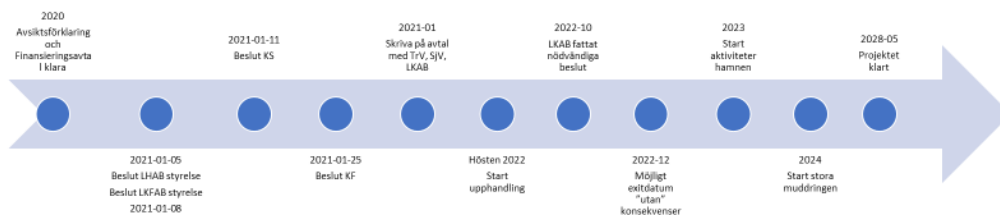
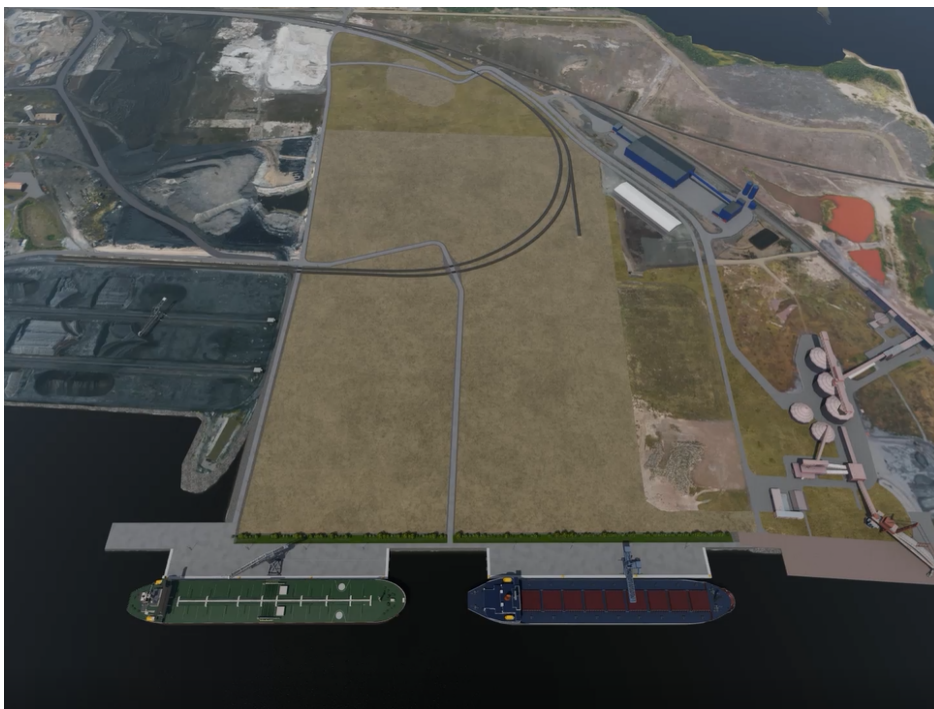

Bild över tänkt utveckling framgent

Principskiss över hamn och planerade åtgärder

Projektet består av 4 huvudsakliga delar:

1. Muddring av de statliga allmänna farleder samt Norra kvarken, som en del av nationell plan för infrastruktur (statens 12-åriga investeringsplan för infrastruktur som revideras vart fjärde år) som Trafikverket och Sjöfartsverket ansvarar för. Finansiering via statliga medel.
2. Muddring innanför hamnområdesgräns, som Luleå Hamn AB ansvarar för och finansierar.
3. Genomförande av ny allmän djuphamn, som Luleå Hamn AB ansvarar för och finansierar.

Ekonomi och finansiering

Den totala kostnaden beräknas uppgå till 3 478 mnkr i 2019 års prisnivå med reservation för förändringar avseende marknadsförutsättningar, platsspecifika omständigheter, politiska beslut etc.

Finansieringen föreslås i samverkansavtalet fördelas som följer:

- 1 331 miljoner kr enligt nationell plan 2018 - 2029 för transportsystemet, förutsatt att regeringen fattat beslut om åtgärden.
- 1347 miljoner kr genom Luleå Hamn, varav:
 - Muddring innanför hamnområdesgräns 720 mnkr
 - Genomförande av ny allmän djuphamn 627 mnkr

Luleå Hamn kommer att i samråd med övriga parter ansvara för att upprätta ansökan om finansiering från EU. Möjlighet finns att ansöka om EU-stöd för maximalt 30% av projektkostnaden.

Finansieringsmodell för Luleå Hamns del av projekt Malmporten är som följer av tabellen nedan:

Malmporten, budget, Luleå Hamn		Finansiering	
1347	Enligt projektplan	Ev ca 100	Ex försäljning av anläggningstillgång
- a	Avgår eventuell delfinansiering av extern part	z	Kassaflöde från ordinarie verksamhet
+/- x	Eventuella förändringar av projektets omfång	q	Extern finansiering i enlighet med finanspolicy
- y	EU-bidrag		
	Summa		Summa

Arbetet fortsätter också med ytterligare finansieringsmöjligheter som kan minska kommunens totala kostnad, till exempel i form av EU-bidrag, annan finansiering som tredjepartsdeltagande och/eller avyttring av mark.

För de delar som ska finansieras avseende åtgärd 2 och 3, se ovan, för Luleå Hamn AB:s ska upplåning ske inom ramen för kommunens internbank och i enlighet med kommunens finanspolicy. Det innebär att Luleå kommun går i borgen för det finansiella åtagandet såsom för egen skuld. Malmporten-projektets finansiella tyngdpunkt ligger enligt nuvarande tidplan efter 2024. Enligt kommunens finanspolicy fastställer kommunfullmäktige borgen och låneramar gemensamt för Luleå kommun och Luleå Kommunföretag AB koncernen. Ärligen tas beslut för följande år.

Investeringsbehovet för bolagskoncernen uppgår idag till uppskattningsvis mellan 8–9 miljarder för kommande tioårsperiod. I detta belopp är projekt Malmporten medräknat.

Vad gäller genomförande-, teknisk och kommersiell risk svarar Luleå hamn för den som aktiebolag.

Möjligheter

Med Malmporten skapas förutsättningar för:

- Utvecklingsmöjligheter för nya industrier, befintlig industri och hamnnära verksamhet
- Fortsatt kommersiell hamnverksamhet
- Möjlighet till minskade transportkostnader med upp till 40% (räknat för Luleå-Hamburg)
- Minskat utsläpp av CO2 med upp till 40%
- Möjlighet till ny byggbar mark för verksamheter, cirka 60 hektar
- Tillväxtmöjligheter i hela Bottenviken som gagnar Luleå kommun men även regionen och nationen

Risker

Ekonomiska och kommersiella risker kopplade till projektet:

- Utebliven ökning av volymer - hanteras inom ramen för Luleå Hamns affärsansvar som kommunalt bolag och inom ramen för ägardirektiv
- Ränterisk på grund av ökad belåning - hanteras inom ramen för Luleå Hamns affärsansvar som kommunalt bolag och inom ramen för ägardirektiv
- Dyrare upphandling än förväntat - nytt beslut ska inhämtas från kommunfullmäktige om det visar sig att det blir dyrare för Luleå Hamn än 1 347 mnkr. Enligt avtalsförslag har envar av parterna av Luleå Hamn, Luleå kommun, Sjöfartsverket och Trafikverket fram till och med den 2023-01-01 rätt att frånträda projekt Malmporten utan skadeståndsansvar.
- Ekonomisk risk för Luleå Hamn AB om projektet avbryts innan 2023-01-01 består av i stort av projekterings- och upphandlingskostnader uppskattningsvis cirka 20 mnkr.
- Ekonomisk risk för Luleå Hamn AB om projektet avbryts efter 2023-01-01 kan utöver ovanstående innebära skadestånd till övriga parter samt eventuellt upphandlade leverantörer.
- Att projektet vid genomförande blir dyrare än beräknat. I projektbudget finns 15 % medtaget för oförutsedda kostnader. Det är av största vikt att rätt resurser för uppföljning och kontroll av genomförande och ekonomi, tillförs projekt och organisation för att i god tid fånga upp och hantera negativa avvikelser.

Risker rörande genomförande:

- Försening
 - målsättningen är att projektet ska vara slutfört senast 9 maj 2028 då miljödomens tillstånd går ut. Då muddring endast kan ske under isfri tid på våra breddgrader är tidplanen känsligare för förseningar än motsvarande projekt på isfria breddgrader.

- Tidplanen kan också påverkas negativt av bland annat ett fördröjt byggstartsbeslut av regeringen, förseningar i upphandlingsprocessen, geologisk beskaffenhet omöjlig att förutse.

Luleå sjöfartsstad och hamnstad

Flertalet hamnstäder längs norrlandskusten arbetar med att utveckla förutsättningar för hamnverksamhet och sjöfart.

Kritiskt skede

För att säkra statens insats samt tidplanen för genomförande behöver finansieringen från alla parter klargöras. En förutsättning att regeringen ska flytta upp projektet till fasen för genomförande i den nationella planen är att Luleå kommun beslutar om sin medverkan. Enligt den tidplan som föreligger behöver fullmäktige fatta beslut i frågan senast under februari 2021. Detta för att undvika förseningar och därmed risken att projektet faller ur den Nationella infrastrukturplanen eller inte ryms inom tidsgränsen för miljödomen, maj 2028.

Möjlighet till exit

Enligt förslaget har envar av parterna Luleå hamn, Luleå kommun, Sjöfartsverket och Trafikverket fram till och med den 1 januari 2023, rätten att frånträda detta avtal och därmed hela projekt Malmporten utan att frånträdande part är skyldig att utge skadestånd till övriga parter. Om Luleå Hamn, Luleå Kommun, Sjöfartsverket eller Trafikverket frånträder detta avtal efter den 1 januari 2023 ska frånträdande part utge skadestånd till övriga parter. Om någon part frånträder detta avtal ska övriga parter inte vara skyldiga att genomföra sina åtgärder enligt detta avtal.

Dialog:

Dialog har förts mellan projektets parter. Dialog har även förts med bland annat regionala aktörer i Norrbotten och med Luleå Hamns största kund LKAB. Internt inom kommunen har dialog förts såväl inom bolagskoncernen som med kommunens olika instanser. Dialog har också förts med politiker och beslutsfattare på alla nivåer samt med aktörer inom EU.

Förutsatt att så beslutas planerar Luleå Hamn att offentliggöra planerna i början av februari.

Bedömning utvecklingsområde: Ökad jämlikhet

Insatsen har inte fokus på jämlikhet. Luleå Hamn och berörda samarbetsparter har mål och strategier för ökad jämställdhet och jämlikhet.

Bedömning utvecklingsområde: Mer jämställd fördelning av makt och resurser

En övervägande majoritet av de anställda i Luleå Hamn är män. Insatsen har inte fokus på jämställdhet. Luleå Hamn och berörda samarbetsparter har mål och strategier för ökad jämställdhet och jämlikhet.

Bedömning utvecklingsområde: Minskad klimatpåverkan

Beslutet skapar förutsättningar för omställning till fossilfri och hållbar industri och sjöfart vilket innebär väsentligt lägre klimatpåverkande utsläpp. En fördjupning av farleden innebär samtidigt förbättrad sjösäkerhet och minskade risker för olyckor.

Identifierade miljöaspekter är buller och vibrationer, omhändertagande av muddermassor, påverkan på habitat i havet samt påverkan på fågelliv. Åtgärder för att minimera denna påverkan är planerade och säkerställda i den miljödom som vunnit laga kraft.

Bedömning utvecklingsområde: Starkare ekonomi för tillväxt

En väl fungerande och framtidssäkrad hamn är en förutsättning för stora delar av kommunens nuvarande och framtida näringsliv och industri då väl fungerande transporter är av stor vikt för hållbar tillväxt och utveckling.

Tillväxt i sig ger kommunen ökade möjligheter till extern finansiering då låneutrymmet bland annat baseras på antal invånare i kommunen.

Luleå Hamn är en del av Luleå Kommunföretag-koncernen och ingår därmed koncernens arbete med resultatutjämning och skatteoptimering.

Beslutsunderlag

- Slutversion Projekt Malmporten - övergripande finansierings- och samverkansavtal, KLF Hid: 2021.792
- Protokoll Luleå Hamn AB:s styrelsemöte 2021-01-07 § 5, KLF Hid: 2021.794
- Kommunfullmäktiges godkännande av avsiktsförklaring för projekt Malmporten 2017-02-27 § 23, KLF Hid: 2017.1249
- Avsiktsförklaring kopplad till ovanstående beslut, KLF Hid: 2017.113
- Slutrapport Malmporten Luleå Hamn, KLF Hid: 2021.137
- Förstudie av fördjupning av inseglingsled till Luleå hamnområde, KLF Hid: 2021.143
- Rapport Kapacitetsåtgärder i Luleå Hamn med anledning av ökade råvarutransporter, KLF Hid: 2021.138
- Osäkerhetsanalys med tids- och kostnadsanalys, KLF Hid: 2021.144

- Större investeringar över 100 miljoner kronor i nationell infrastruktur, nationella planen för Trafikverket, KLF Hid: 2021.141
- Dom Mark- och miljödomstolen gällande muddring, KLF Hid: 2021.140
- Dom Mark- och miljööverdomstolen gällande muddring, KLF Hid: 2021.145
- Kommunstyrelsens arbetsutskotts protokoll 2021-02-08 § 22, KLF Hid: 2021.875
- Kommunstyrelsens protokoll 2021-02-08 § 48, KLF Hid: 2021.967

Beslutet skickas till

Trafikverket

Luleå kommunföretag AB

Luleå Hamn AB

Kommunstabens ekonomienhet

Förslag till beslut gällande yttrande till granskning av årsbokslut 2024 och intern kontroll i väsentliga processer

Ärendenr 2025/725-1.3.2.3

Kommunstyrelseförvaltningens förslag till beslut

Kommunstyrelsen beslutar att anta nedanstående yttrande till kommunrevisionen som sitt eget.

Sammanfattning av ärendet

KPMG har på uppdrag av Luleå kommuns förtroendevalda revisorer granskat årsbokslut och årsredovisning för räkenskapsåret 2024. En utökad redovisningsrevision av den interna kontrollen har även ingått i granskningen.

Bedömningen är att årsredovisningen ger en rättvisande bild av kommunens resultat och ställning. Årsredovisningen har i allt väsentligt upprättats i enlighet med den kommunala redovisningslagen och god redovisningssed.

Granskning har skett av investeringsredovisningen, och det framgår inte några väsentliga felaktigheter. Bedömning utifrån granskningens syfte, är att hanteringen till övervägande del är korrekt men att förbättringsområden finns.

Uppdraget att granska Luleå kommuns interna kontroll i väsentliga processer ingår som en del av den nya revisionsstandarden som gäller från och med 2024. De processer som revisionen har fokuserat på är investeringsprocess, bidragsprocess, inköpsprocess, löneprocess, process manuella bokföringsordrar och process bankfullmakter.

Kommunstyrelseförvaltningens yttrande

Av granskningsrapporten avseende årsredovisningen och investeringsredovisningen framgår en rekommendation. Revisionen rekommenderar att investeringsredovisningen kompletteras så att fleråriga pågående och under året avslutade investeringar ska kunna stämmas av.

Kommunstyrelseförvaltningens svar: I årsredovisningen för 2024 redovisas både i text och tabell utfall och avvikelser för större pågående och avslutade projekt.

I granskningsrapporten avseende kommunens interna kontroll i väsentliga processer rekommenderas kommunstyrelsen att:

Avseende bidragsprocessen

- Upprätta centrala styrdokument som hanterar riktade statsbidrag

Kommunstyrelseförvaltningens svar: Kommunen kommer under hösten 2025 att ta fram ett styrdokument som behandlar riktade statsbidrag.

Avseende bankfullmakter

- Löpande uppdatera reglemente och rutinbeskrivning inklusive fastställda beloppsgränser

Kommunstyrelseförvaltningens svar: Kommunen har en rutin för teckningsrätt inom ekonomiområdet i syfte att få en säkrare och tydligare hantering av behörigheter att underteckna kommunens deklarationer, bankkonton och övriga bankärenden samt avtal och övriga handlingar inom ekonomiområdet. Kommunstyrelsens delegationsordning och rutinen för teckningsrätt uppdateras löpande. Det är däremot inte möjligt att lägga in beloppsgränser på behörigheter i kommunens nuvarande bank.

- Löpande uppdatera fullmakter registrerade hos bank

Kommunstyrelseförvaltningens svar: Behörigheterna hos bank ska hela tiden överensstämma med rutinen och båda ska uppdateras löpande.

- Löpande kontrollera att bankfullmakter överensstämmer med fastställda riktlinjer

Kommunstyrelseförvaltningens svar: Behörigheterna hos bank ska hela tiden överensstämma med rutinen och båda ska uppdateras löpande.

Avseende investeringsprocessen

- Anläggningsregister

Enligt LKBR 4 kap ska en kommun specificera sina materiella och immateriella anläggningstillgångar i ett anläggningsregister för att kunna ha en tillfredsställande kontroll och översikt över dess tillgångar. Vår bedömning är att rutinerna kring hantering av anläggningsregistret kan förtydligas.

Kommunstyrelseförvaltningens svar: Från och med 2025 finns både policy och riktlinjer för investeringar beslutad. Arbetssätt för att hantera anläggningsregistret framgår av kommungemensam ekonomihandbok som uppdateras löpande.

- Värdering av anläggningstillgångar

Enligt företrädare för verksamheten finns det inga skriftliga rutiner eller riktlinjer för hur värdering av materiella anläggningstillgångar ska hanteras. Vi anser att rutinerna av värdering av anläggningstillgångar behöver förtydligas. *Kommunstyrelseförvaltningens svar: Riktlinjer för investeringar kommer att uppdateras under hösten 2025. Arbetssätt för att hantera värdering av anläggningstillgångar kommer förtydligas och framgår av kommungemensam ekonomihandbok.*

- Rutinen avseende underskrift av igångsättningsbeslut behöver ses över.

Kommunstyrelseförvaltningens svar: Kommunen har arbetat och arbetar löpande med åtgärder för att förbättra följsamheten till rutinen. Exempelvis kommer kommungemensamt kontrollernätverk behandla uppmärksammade brister under 2025.

Beskrivning av ärendet

Syftet med granskningen av årsbokslut och årsredovisning för räkenskapsåret 2024 har varit att bedöma om kommunens årsredovisning har upprättats i enlighet med kommunallag, lag om kommunal bokföring och redovisning samt god redovisningssed i kommuner och regioner. Granskning har även skett avseende Luleå kommuns interna kontroll i väsentliga processer. De processer som fokuserats är investeringsprocess, bidragsprocess, inköpsprocess, löneprocess, process manuella bokföringsordrar och process bankfullmakter. Syftet med granskningen var att bedöma om den interna kontrollen är tillräcklig.

Beslutsunderlag

- Slutdokument – granskning av bokslut och årsredovisning, KLF Hid: 2025.4241
- Granskning av bokslut per 2024-12-31 och årsredovisning för 2024, KLF Hid: 2025.4242
- Granskning av intern kontroll i väsentliga processer, KLF Hid: 2025.4243

Jan-Olov Andefors
Verksamhetscontroller

Lena Sallkvist
Ekonomichef

Beslutet skickas till

Kommunrevisionen
Kommunstyrelseförvaltningen

För kännedom:
Kommunfullmäktige
Partiernas gruppledare

Kommunstyrelsen

Granskning av bokslut och årsredovisning

KPMG har av oss Luleå kommuns förtroendevalda revisorer fått i uppdrag att granska årsbokslut och årsredovisning för räkenskapsåret 2024. Uppdraget ingår i revisionsplanen för år 2024. Uppdraget är att granska årsredovisningen i syfte att ge oss ett tillräckligt underlag för revisionsberättelsen. En utökad redovisningsrevision av den interna kontrollen har även ingått i granskningen.

Syftet med granskningen har varit att bedöma om kommunens årsredovisning har upprättats i enlighet med kommunallag, lag om kommunal bokföring och redovisning samt god redovisningssed i kommuner och regioner.

Vi bedömer att årsredovisningen ger en rättvisande bild av kommunens resultat och ställning. Årsredovisningen har i allt väsentligt upprättats i enlighet med den kommunala redovisningslagen och god redovisningssed. Grundat på den översiktliga granskning av årsredovisningen har det inte framkommit några omständigheter som ger anledning att ifrågasätta det återrapporterade resultatet gällande de finansiella målen och verksamhetsmålen.

Vi överlämnar härmed granskningsrapporten med bilaga 1 Granskning av intern kontroll för kännedom och yttrande gällande både rapportens och bilagas slutsatser och rekommendationer. Yttrande från kommunstyrelsen önskas senast den 30 september 2025.

För Luleå kommuns revisorer/
Kurt Hauptmann/ordförande

Slutdokumentet godkändes digitalt på revisionens sammanträde 2025-04-09.

Granskning av bokslut per 2024-12-31 och årsredovisning för år 2024

Rapport

Luleå kommun

KPMG AB

2025-04-09

Antal sidor 13

Innehållsförteckning

1	Sammanfattning	1
1.1	Årsredovisningens räkenskaper	1
1.2	God ekonomisk hushållning	1
1.3	Balanskravsresultat	1
2	Bakgrund	3
2.1	Syfte och revisionsfrågor	3
2.2	Avgränsning	4
2.3	Revisionskriterier	4
2.4	Metod	4
3	Resultat av granskningen	6
3.1	Årsredovisningens räkenskaper	6
3.1.1	Analys av resultaträkning	6
	Driftredovisning	6
3.1.2	Analys av balansräkning	8
	Materiella anläggningstillgångar	8
	Investeringsredovisning	8
3.1.3	Bedömning årsredovisningens räkenskaper	9
3.2	God ekonomisk hushållning	9
	Finansiella mål:	10
	Verksamhetsmål:	10
	God ekonomisk hushållning:	11
3.2.1	Bedömning god ekonomisk hushållning	11
3.3	Balanskravsresultat	11
3.3.1	Bedömning balanskravsresultat	12

1 Sammanfattning

Vi har av Luleå kommuns revisorer fått i uppdrag att granska årsbokslut och årsredovisning för räkenskapsåret 2024. Uppdraget ingår i revisionsplanen för år 2024.

Vårt uppdrag är att granska årsredovisningen i syfte att ge revisorerna ett tillräckligt underlag för revisionsberättelsen.

Syftet med granskningen har varit att bedöma om kommunens årsredovisning har upprättats i enlighet med kommunallag, lag om kommunal bokföring och redovisning samt god redovisningssed i kommuner och regioner.

Nedan följer en sammanfattning av granskningens bedömningar och rekommendationer.

Vår granskning av intern kontroll redovisas i separat granskningsrapport.

1.1 Årsredovisningens räkenskaper

Enligt vår bedömning har årsredovisningens balansräkning, resultaträkning, kassaflödesanalys, drift- och investeringsredovisning samt noter upprättats i enlighet med LKBR och ger en i alla väsentliga avseenden rättvisande bild av kommunens finansiella ställning per den 31 december 2024 och av dess finansiella resultat och kassaflöde för året.

Förvaltningsberättelsens lagstadgade delar är förenliga med årsredovisningens övriga delar.

Sammanställda räkenskaper har konsoliderats i enlighet med LKBR.

1.2 God ekonomisk hushållning

Grundat på vår översiktliga granskning av årsredovisningen har det inte framkommit några omständigheter som ger oss anledning att ifrågasätta det återrapporterade resultatet gällande de finansiella målen och verksamhetsmålen.

Vår bedömning är att resultatet i årsredovisningen är:

- helt förenligt med två av fyra finansiella mål. De två finansiella målen; Nettoinvesteringarnas andel av skatteintäkter och statsbidrag bör ej överstiga 10 procent och Soliditeten ska vara oförändrad är ej förenligt med resultatet.
- delvis förenligt med de nio verksamhetsmålen.

1.3 Balanskravsresultat

Vi bedömer, utifrån redovisningen av balanskravsresultatet i årsredovisningen, att det lagstadgade balanskravet uppfylls.

2 Bakgrund

Vi har av Luleå kommuns revisorer fått i uppdrag att granska årsbokslut och årsredovisning för räkenskapsåret 2024. Uppdraget ingår i revisionsplanen för år 2024.

Kommunens revisorer ska enligt 12 kap. kommunallagen (2017:725) bedöma om resultatet i årsredovisningen är förenligt med de mål som fullmäktige beslutat. Revisorerna ska vid granskning av årsredovisning pröva om räkenskaperna är rättvisande. Revisorernas uttalande avges i revisorernas revisionsberättelse.

Från och med den 1 januari 2023 ska årsredovisningen granskas enligt Standard för kommunal räkenskapsrevision. Standarden ska tillämpas av de sakkunniga som utför räkenskapsrevision på uppdrag av förtroendevalda revisorer i kommuner, regioner, kommunalförbund och samordningsförbund.

Standarden består av:

- Ramverk
- Anvisningar för tillämpning i kommunal räkenskapsrevision av International Standards on Auditing (ISA) samt International Standard on Review Engagements (ISRE 2410) inklusive tillämpningsanvisning för granskning av drift- och investeringsredovisning (enligt ISA 501)
- Instruktion för granskning av sammanställda räkenskaper
- Instruktion för granskning av förvaltningsberättelse

Följande moment regleras inte av standarden utan tillkommer, i enlighet med SKR:s God revisionssed i kommunal verksamhet 2022:

- Granskningen av utfallet rörande verksamhetsmålen med betydelse för god ekonomisk hushållning samt själva bedömningen av huruvida resultaten i årsredovisningen är förenliga med verksamhetsmålen samt de finansiella målen.
- Bedömning om kommunen efterlever balanskravet samt eventuellt återopande av synnerliga skäl omfattas inte av Standard för kommunal räkenskapsrevision.

2.1 Syfte och revisionsfrågor

Vårt uppdrag har varit att granska årsredovisningen i syfte att ge revisorerna ett tillräckligt underlag för revisionsberättelsen.

Syftet med granskningen är att bedöma om kommunens årsredovisning har upprättats i enlighet med kommunallag, lag om kommunal bokföring och redovisning samt god redovisningssed i kommuner och regioner.

Granskningen av årsredovisningen ska besvara följande revisionsfrågor:

- Har årsredovisningens balansräkning, resultaträkning, kassaflödesanalys, drift- och investeringsredovisning samt noter upprättats i enlighet med lagen om kommunal bokföring och redovisning (LKBR) och ger en i alla väsentliga

avseenden rättvisande bild av kommunens finansiella ställning per den 31 december 2024 och av dess finansiella resultat och kassaflöde för året?

- Är förvaltningsberättelsens lagstadgade delar förenliga med årsredovisningens övriga delar?
- Har förvaltningsberättelsen upprättats i enlighet med LKBR?
- Har sammanställda räkenskaper konsoliderats i enlighet med LKBR?
- Är resultatet i årsredovisningen förenligt med de mål som fullmäktige beslutat, som är av betydelse för god ekonomisk hushållning?
- Efterlever kommunen balanskravet och har eventuella negativa balanskravsresultat och åberopande av synnerliga skäl hanterats korrekt?

2.2 Avgränsning

Vår granskning omfattar årsredovisningen per 2024-12-31. Granskningen av räkenskaperna har utförts i den omfattning som krävs enligt Standard för kommunal räkenskapsrevision. Granskningen av måluppfyllelse och bedömning av balanskravet har utförts enligt SKR:s God revisionssed i kommunal verksamhet 2022.

Fel i räkenskaperna betraktas som väsentliga om de är av sådan omfattning eller typ att de, om de varit kända för en välinformerad läsare av årsredovisningen, hade påverkat dennes bedömning av kommunen. Detta kan inkludera såväl kvalitativa som kvantitativa fel och varierar mellan kommuner och verksamheter.

2.3 Revisionskriterier

Bedömningsgrund för våra bedömningar avseende årsredovisningens räkenskaper bygger på följande revisionskriterier:

- Kommunallag (KL) och lag om kommunal bokföring och redovisning (LKBR)
- God redovisningssed, definierad av Rådet för Kommunal Redovisning (RKR)

Vid bedömning av god ekonomisk hushållning bygger vår bedömning även på:

- Interna regelverk och instruktioner
- Fullmäktigebeslut

2.4 Metod

Granskningarna har genomförts genom bland annat:

- Processgenomgång
- Stickprov och andra urvalsmetoder
- Dataanalys
- Kartläggning av IT-miljön
- Intervjuer med berörda tjänstepersoner
- Avstämning mot redovisningsregelverk

- Granskning av interna kontroller som är av relevans för upprättandet av de finansiella rapporterna
- Verifiering av årsredovisning mot huvudbok samt underlag för denna

Revisionens faser kan kategoriseras i Planering, Genomförande och Rapportering.

I planeringsfasen har vi haft inledande genomgång av villkoren för uppdraget, fastställande av vilka dokumentationskrav som finns, vem som bär ansvaret vid oegentligheter samt kommunikationen under revisionens gång. En viktig del i planeringsfasen är att identifiera risker, värdera riskernas utifrån allvarlighet och sannolikhet samt att identifiera lämpliga granskningsåtgärder.

Genomförandefasen har omfattat fortsatt planering då den interna kontrollen som har översiktligt granskats och de iakttagelser som gjorts i samband med denna granskning har beaktats i granskningen av årsbokslutet. Granskningen av den interna kontrollen tar sin utgångspunkt i kundens processer, bedömningar i redovisningen och finansiella ramverk. Förståelsen för de väsentliga processerna har dokumenterats och en bedömning kring risken för oegentligheter har gjorts. Vidare utgör IT-miljön en viktig del av kommunens verksamhet och en dokumenterad förståelse kopplat till detta område har ingått som en del av den interna kontrollen. Vi har skaffat oss en förståelse för den interna kontrollen för att identifiera lämpliga granskningsåtgärder men inte för att uttala oss om effektiviteten i kontrollerna/processerna.

En revisionsstrategi har bestämts utifrån den inledande planeringen och den förståelse som skaffats i samband med granskningen av den interna kontrollen. Andra delen av genomförandefasen har omfattat inhämtande av revisionsbevis genom granskning och dokumentation av:

- Balans och resultaträkning
- Närståendetransaktioner
- Sammanställda räkenskaper
- Drift- och investeringsredovisningen
- Förvaltningsberättelse

Rapporten är faktakontrollerad av ekonomikontoret.

3 Resultat av granskningen

Nedan redogörs för resultatet av granskningen och de noteringar som gjorts i samband med denna.

3.1 Årsredovisningens räkenskaper

Enligt 4 kap. 1 § LKBR ska en årsredovisning innehålla en förvaltningsberättelse, resultaträkning, balansräkning, kassaflödesanalys, noter, driftredovisning, investeringsredovisning och sammanställda räkenskaper (om sådana upprättas enligt 12 kap 2 § LKBR).

3.1.1 Analys av resultaträkning

En kommuns långsiktiga utveckling är beroende av att intäkterna ökar mer än kostnaderna för att inte urholka det egna kapitalet.

Belopp mkr	Kommunen 2024	Budget 2024	Kommunen 2023
Verksamhetens nettokostnader	-5 678	-5 832	-5 463
Förändring i % jämfört med föregående år	3,9		11,5
Skatteintäkter, statsbidrag och utjämning	5 854	5 859	5 600
Förändring i % jämfört med föregående år	4,5		5,1
Finansnetto	-44	-28	-16
Resultat	132	-1	119
Verksamhetens nettokostnad inklusive finansnetto i relation till skatteintäkter och bidrag	0,98		0,97

Årets resultat uppgår till 132 mkr (119 mkr fg år) vilket är 133 mkr bättre än det budgeterat resultatet samt 13 mkr bättre än 2023 års resultat. Årets resultat exklusive de finansiella posterna är 176 mkr vilket motsvarar 3 procent (fg år 2 procent) av skatter, statsbidrag och utjämning. Skatteintäkter inklusive statsbidrag och utjämning har ökat med 254 mkr jämfört med föregående år medan verksamhetens nettokostnader har ökat med 215 mkr.

Vår bedömning är att kommunen i årsbokslutet per 2024-12-31 korrekt följt och redovisat statsbidrag i enlighet med Socialstyrelsens ändringsbeslut.

Driftredovisning

Enligt LKBR 10:1 ska driftredovisningen innehålla en redovisning av hur utfallet förhåller sig till den budget som har fastställts för den löpande verksamheten. Enligt RKR R14 Drift- och investeringsredovisning ska utfall kunna stämmas av mot årsredovisningens övriga delar och fullmäktiges budget. Driftsredovisningen presenteras i tabellen nedan.

Verksamhetens budgetavvikelse år 2024

Driftsredovisning, mkr	Utfall år 2024	Budget år 2024	Avvikelse år 2024	Utfall år 2023
KS/ Kommunstyrelseförvaltningen*	-285	-282	-3	-308
KS/ Kollektivtrafiken	-168	-171	3	-160
KS/ Räddningstjänsten	-77	-77	0	-72
Arbetsmarknads- och gymnasienämnden*	-464	-482	18	-115
Barn- och utbildningsnämnden*	-1 862	-1 873	10	-2 091
Kultur- och fritidsnämnden	-379	-375	-4	-339
Miljö- och byggnadsnämnden	-49	-31	-18	-35
Socialnämnden	-2 222	-2 230	8	-2 049
Infrastruktur- och servicenämnden*	-392	-366	-26	-327
Valnämnden	-4	-2	-2	0
Överförmyndarnämnden	-11	-11	0	-10
Kommunrevision	-3	-3	1	-3
Finansförvaltning				
-Pensioner, löneskuld, arbetsgivaravgifter	-1 409	-1 374	-35	-1 283
-Internt återförda kostnader	1 824	1 850	-26	1 662
-Anslag för näringslivsbefrämjande åtgärder	0	-1	1	0
-Realisationsvinster	219	0	219	42
-Realisationsförluster	-6	0	-6	-4
-Övrigt	0	-2	2	0
VERKSAMHETENS NETTOKOSTNAD EXKL AVSKRIVNINGAR	-5 288	-5 429	141	-5 091

*utfall 2023 avser nämnder utifrån tidigare organisation år 2023 och tidigare

Verksamhetens netto 141 miljoner kronor bättre än budget, där vi konstaterar att de största avvikelserna avser:

- Realisationsvinster: +219 mkr
- Arbetsmarknads- och gymnasienämnden: +18 mkr
- Pensioner, löneskuld, arbetsgivaravgifter: -35 mkr
- Infrastruktur- och servicenämnden: -26 mkr
- Miljö och byggnadsnämnden. -18 mkr

Vår bedömning är att informationen kring driftredovisningen i årsredovisningen uppfyller kraven i enlighet med lagstiftningen.

3.1.2 Analys av balansräkning

Externa krav återfinns dels i LKBR, dels i de rekommendationer och anvisningar som getts ut av RKR. I tabellen nedan redovisas centrala delar från kommunens balansräkningen.

Belopp i mkr	Kommunen	
	2024-12-31	2023-12-31
Balansomslutning	10 289	9 666
Redovisat eget kapital	6 549	6 436
Eget kapital reducerat med ansvarsförbindelse pensioner	5 048	4 956
Soliditet redovisad	63,7%	66,6%
Soliditet med hänsyn till de pensionsförpliktelser som inte redovisas bland skulder	49,1%	51,3%
Anläggningstillgångar	8 974	8 445
Omsättningstillgångar	1 315	1 221
Avsättningar	552	496
Långfristiga skulder	1 519	1 324
Kortfristiga skulder	1 699	1 409
Balanslikviditet	77%	87%

Materiella anläggningstillgångar

Från och med 2014 gäller RKR:s rekommendation nr 11.4 Materiella anläggnings-tillgångar där krav på komponentavskrivning ställs.

Luleå kommun har det senaste året upprättat rutiner för att säkerställa att utrangeringar av gamla komponenter och delkomponenter sker när nya komponenter aktiveras. De senaste åren har även arbetet med inventeringar fortsatt. I samband med inventeringar utreds eventuella avvikelser mellan inventerade tillgångar och tillgångar enligt anläggningstillgångar.

Då kommunen nettoredovisar sina investeringar med sina försäljningar så medför det i regel att det är svårt att följa hur stora investeringarna är brutto och om de har hållit sig inom investeringsramarna.

Investeringsredovisning

Enligt LKBR 10:2 ska investeringsredovisningen innehålla en samlad redovisning av kommunens investeringsverksamhet.

Enligt RKR R14 ska utfallet kunna stämmas av mot fullmäktiges budget och plan för investeringsverksamheten. Vidare framgår det att fleråriga pågående och under året

avslutade investeringar ska kunna stämmas av samt att investeringsredovisningen även ska omfatta kommunala koncernföretags investeringar som fullmäktige tagit ställning till.

Vi har granskat investeringsredovisningen och inte funnit några väsentliga felaktigheter. Vi rekommenderar dock att investeringsredovisningen kompletteras så att fleråriga pågående och under året avslutade investeringar ska kunna stämmas av.

Vi bedömer att investeringsredovisningen, utifrån ovanstående genomgång, i alla väsentlighet ger en rättvisande bild av investeringsverksamheten. Den är upprättad i enlighet med kraven i LKBR men bör i enlighet med RKR R14 Drift och investeringsredovisning summeras i kassaflödesrapportens poster Investering i immateriella, materiella och finansiella anläggningstillgångar för att förtydliga redovisningens samband med övriga delar i årsredovisningen.

3.1.3 **Bedömning årsredovisningens räkenskaper**

Enligt vår bedömning har årsredovisningens balansräkning, resultaträkning, kassaflödesanalys, drift- och investeringsredovisning samt noter upprättats, med undantag av ovan punkter, i enlighet med LKBR och ger en i alla väsentliga avseenden rättvisande bild av kommunens finansiella ställning per den 31 december 2024 och av dess finansiella resultat och kassaflöde för året.

Förvaltningsberättelsens lagstadgade delar är förenliga med årsredovisningens övriga delar.

Sammanställda räkenskaper har konsoliderats i enlighet med LKBR.

3.2 **God ekonomisk hushållning**

Kommuner och regioner ska ha en god ekonomisk hushållning i sin verksamhet och i sådan verksamhet som bedrivs genom sådana juridiska personer som avses i KL 10 kap. 2-6 §§ (hel- och delägda kommunala bolag, stiftelser och föreningar).

I KL stadgas även att kommunerna ska ha en god ekonomisk hushållning, vilket får ses som ett överordnat krav och innebär i de allra flesta fall att det inte räcker med att intäkterna enbart täcker kostnaderna, eftersom det på längre sikt urholkar kommunernas ekonomi.

Enligt kommunallagens bestämmelser ska fullmäktige i budgeten ange finansiella mål och verksamhetsmål som har betydelse för god ekonomisk hushållning. Revisorerna ska bedöma om resultatet i årsredovisningen är förenligt med de av fullmäktige beslutade målen.

I Mål och Budget 2024-2026 har kommunfullmäktige fastställt fyra långsiktiga finansiella mål och nio övergripande verksamhetsmål.

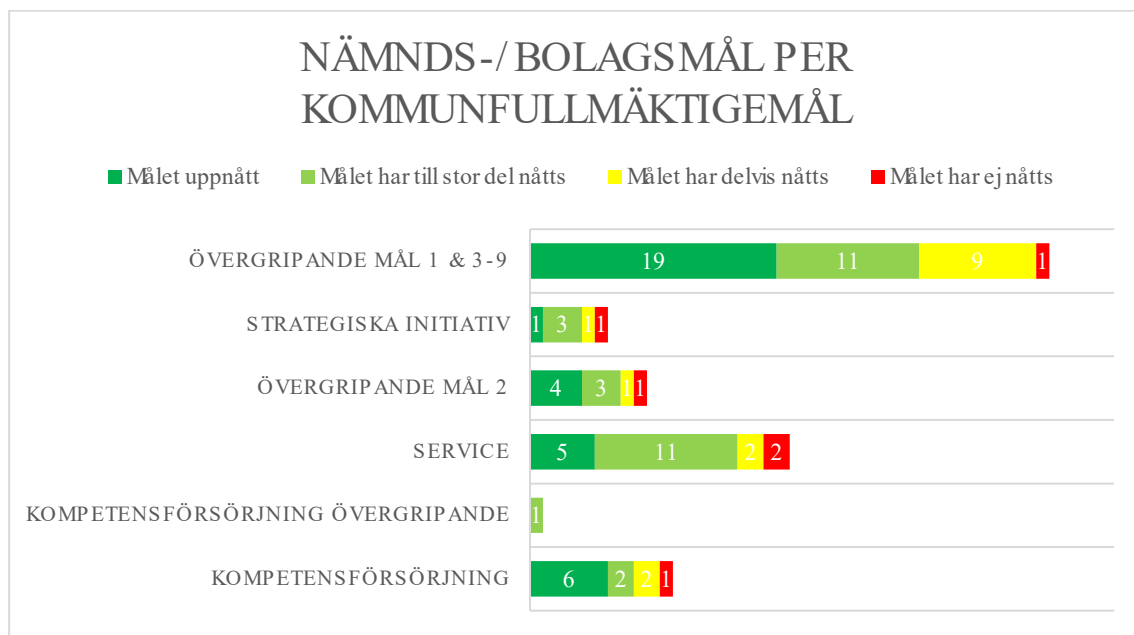
Finansiella mål:

Luleå kommun har fyra långsiktiga finansiella mål som ska säkerställa en god ekonomisk hushållning. Kommunstyrelsens bedömning är att:

- Målet En balanserad budget och flerårsplan utan skattehöjning. Målet uppnås år 2024 då resultatet visar ett överskott.
- Målet Årsresultatets andel av skatteintäkter och statsbidrag ska uppgå till minst 2 procent. Målet uppnås då utfallet för år 2024 visar att årsresultatets andel uppgick till 2,3 procent (2,1 % 2023).
- Målet Nettoinvesteringarnas andel av skatteintäkter och statsbidrag bör ej överstiga 10 procent: Målet uppnås ej då utfallet för år 2024 visar att andelen uppgick till 12,8 procent (16,3 % 2023).
- Målet Soliditeten ska vara oförändrad. Målet uppnås ej då soliditeten har försämrats mot föregående år och uppgår per 2024-12-31 till 64 procent mot 67 % föregående år för kommunen. Soliditeten för kommunkoncernen har också försämrats mot föregående år.

Verksamhetsmål:

Nämnder och kommunala bolag beslutar om mål som sammantaget utgör bidrag till målarbetet. Kommunstyrelsen bedömning av antalet mål som uppfyllts respektive inte nåtts under 2024 framgår av bilden nedan:

God ekonomisk hushållning:

Utifrån uppfyllelsegraden av målen för god ekonomisk hushållning bedömer kommunstyrelsen sammantaget att kommunen har en god ekonomisk hushållning. Uppföljningen av kommunens fyra långsiktiga finansiella mål visar att måluppfyllelsen är delvis uppfylld, soliditeten har minskat något och nettoinvesteringarnas andel av skatter och statsbidrag är ej uppfylld. Samtidigt visar sammanställningen för kommunfullmäktiges mål att de till stor del uppnås.

En framåtblick visar dock att kommunen och dess bolag behöver uppnå resultatnivåer som är långsiktigt hållbara för att möjliggöra tillväxtambitionerna. Ökade avskrivningar och ökade räntekostnader tillsammans med ökade volymer, kommer att påverka driftsbudgeten framgent. Även de demografiska förändringarna, med framför allt fler äldre över 80 år, är utmaningar i verksamheterna och påverkar ekonomin. Därför kommer nämnderna och verksamheterna även fortsättningsvis att behöva vidta åtgärder för återhållsamhet kombinerat med fortsatt effektivisering och förändrade arbetssätt bland annat med hjälp av digitalisering.

3.2.1 Bedömning god ekonomisk hushållning

Grundat på vår översiktliga granskning av årsredovisningen har det inte framkommit några omständigheter som ger oss anledning att ifrågasätta det återrapporterade resultatet gällande de finansiella målen och verksamhetsmålen.

Vår bedömning är att resultatet är:

- helt förenligt med två av fyra finansiella mål. De två finansiella målen; Nettoinvesteringarnas andel av skatteintäkter och statsbidrag bör ej överstiga 10 procent och Soliditeten ska vara oförändrad är ej förenligt med resultatet.
- delvis förenligt med de nio verksamhetsmålen.

3.3 Balanskravsresultat

En kommun ska enligt KL göra en avstämning av balanskravet och detta ska redovisas i förvaltningsberättelsen.

Eventuella negativa resultat som uppkommer ska enligt KL regleras inom tre år. Om det föreligger synnerliga skäl finns emellertid möjlighet att inte reglera ett negativt resultat. RKR har lämnat information om beräkning och redovisning av balanskravet utifrån tolkning av förarbeten till reglerna om balanskrav i LKBR och KL.

Förslag till beslut gällande obligatorisk internkontroll 2026

Ärendenr 2025/1165-1.3.2.2

Kommunstyrelseförvaltningens förslag till beslut

Kommunstyrelsen beslutar att anta obligatorisk riskbedömning och kontroll utifrån riskområdet korruption.

Sammanfattning av ärendet

Kommunstyrelsen har det övergripande ansvaret för att se till att det finns en god intern kontroll och att en övergripande organisation för detta upprättas. Av riktlinjer för internkontroll (KLF 2023/1112) framgår att kommunstyrelsen vid behov kan besluta om obligatoriska kommunövergripande riskbedömningar.

En riskanalys, där politik och tjänstepersoner samverkar, genomförs årligen för att identifiera de risker som ska följas upp. Kommunstyrelsens riskbedömning omfattar helheten. Samtliga bedömda risker framgår i beslutsunderlag (se bilaga).

Obligatorisk riskbedömning och kontroll för 2026 föreslås vara riskområdet korruption.

Beskrivning av ärendet

Välfärdsbrottslighet har varit obligatoriskt i nämnder och bolags internkontrollplaner under 2024 och 2025. Inom ramen för det har kommunkoncernen haft mer fokus på det som sker utanför organisationen. Med fokus på korruption blir det ett internt fokus detta år, men nära kopplat till välfärdsbrott.

Att förebygga och hantera korruption berör både medarbetare och arbetsgivare och bidrar i längden till en god förvaltningskultur. Det är viktigt att motverka såväl olämpliga beteenden som vänskapskorruption och rent kriminella handlingar. Detta innebär att objektiviteten och förtroendet för kommunen stärks och upprätthålls.

Regeringen beskriver i anslutning till att handlingsplan mot korruption och otillåten påverkan beslutats att:

Kommuner och regioner har ett omfattande ansvar för samhällsservicen, t.ex. välfärd, plan och byggfrågor och miljö- och hälsoskydd. En stor andel av den offentliga sektorns upphandling av varor och tjänster genomförs i kommuner och regioner. De har dessutom en roll som myndighetsutövare för olika former av bidrag och tillstånd. Den kommunala självstyrelsen, beslutsrätten i

folkvalda församlingar och den kommunala beskattningsrätten utgör viktiga delar av den svenska decentraliserade samhällsmodellen. Med hänsyn till den centrala ställning som kommuner och regioner har i den offentliga förvaltningen är det av stor vikt att allmänheten har förtroende för deras verksamhet. Förtroendet för det offentliga, och i förlängningen för demokratin, skadas av korruption och otillåten påverkan. Sådant agerande innebär även skada för ekonomin och utgör ett hot mot förtroendevalda och tjänstepersoner som verkar i kommuner och regioner. Hot och våld mot förtroendevalda är systemhotande och riskerar i förlängningen att underlätta för kriminell verksamhet och undergräva demokratin.

I Luleå kommun framkommer även rekommendationer från de förtroendevalda revisorerna. De rekommenderar att kommunen fortsatt ska arbeta för och kontrollera att riktlinjer och rutiner avseende korruption, jäv och oegentligheter är kända och efterlevs i hela organisationen.

Riskområdet som tas fram i den kommungemensamma riskanalysen riskbedöms i varje nämnd/bolagsstyrelse och hanteras i den egen interna kontrollplanen. Nämnd/bolagsstyrelse ska inom det obligatoriska riskområdet besluta om minst ett kontrollmoment. Kontrollmomentet/-en antas av nämnderna/bolagsstyrelserna tillsammans med deras egna verksamhetsspecifika kontrollmoment.

Dialog

Inom kommunstyrelseförvaltningen samt att kommunstyrelsen vid workshop 2025-04-04 genomfört riskinventering och bidragit i riskanalysarbetet.

Beslutsunderlag

- Förslag till obligatorisk riskbedömning och kontroll 2026 samt bruttolista

Jan-Olov Andefors
Verksamhetscontroller

Beslutet skickas till

KS/Kommunstyrelseförvaltningen
KS/Räddningstjänsten
Arbetsmarknads- och gymnasienämnden
Barn- och utbildningsnämnden
Kultur- och fritidsnämnden
Miljö- och byggnadsnämnden
Socialnämnden
Infrastruktur- och servicenämnden
Överförmyndarnämnden
E-nämnden
Valnämnden
Luleå kommunföretag AB och dess dotterbolag

Förslag till obligatoriskt riskområde - 2026

Korruption utgör förslag till obligatorisk riskområde.

Riskbeskrivning	Sannolikhet	Konsekvens	Riskvärde
För många i Sverige för begreppet korruption tanken till mutor. Men korruption kan vara många olika företeelser. Det behöver inte handla om att någon får en ekonomisk vinning. Det centrala är snarare att vinningen är otillbörlig, det vill säga att en fördel uppstår på osaklig grund. Studier visar att den vanligaste formen av korruption i Sverige sker utan krav på ersättning eller motprestation, så kallad vänskapskorruption. Att förebygga och hantera korruption berör både medarbetare och arbetsgivare och bidrar i längden till en god förvaltningskultur. Det är viktigt att motverka såväl olämpliga beteenden som rent kriminella handlingar. Detta innebär att objektiviteten och förtroendet för kommunen stärks och upprätthålls.	4. Sannolik	3. Kännbar	12

Korruption i offentlig sektor innebär att utnyttja en offentlig ställning för att uppnå otillbörlig vinning för sig själv eller andra. Oegentligheter är ett nära besläktat begrepp som delvis överlappar korruptionsbegreppet. Oegentligheter är oönskade beteenden eller handlingssätt hos anställda som har konsekvenser för kommunens verksamhet eller anseende.

Analys av korruptionsrisker i den egna verksamheten bör utgå från en bred syn på vad som är korruption. Det innebär att korruption omfattar en bred uppsättning av oönskade beteenden och företeelser. Begreppet omfattar då alltifrån sådant som uppfattas som olämpligt till sådant som är olagligt.

Riskbedömningar

Följande riskbedömningar har gjorts, men föreslås inte ingå i kontrollplanen för 2026 utan hanteras på annat sätt.

Riskområde	Riskbeskrivning	Kommentar
Riskkategori: Hantera administration och juridik		
IT- och informationssäkerhet	Dataskyddsförordning (GDPR) Personuppgiftsbiträdesavtal (PUB-avtal) skall skrivas mellan Luleå kommuns verksamheter, bolag och leverantörer. PUB-avtal skrivs för varje system som behandlar personuppgifter. Enligt GDPR har enskilda rätt till information när deras personuppgifter behandlas (finns få undantag). Detta anses vara en av de mest grundläggande rättigheterna utifrån GDPR. Rätten till information finns för att den vi behandlar personuppgifter om (medborgare, politiker, anställda m.m.) ska förstå vad vi gör och varför och om denne kan påverka behandlingen. Det handlar i grund och botten att vi ska vara transparenta med vad vi gör för att öka förståelsen och tilliten till Luleå kommun.	Det pågår flertalet åtgärder som aktualiserar och sätter fokus på riskerna varav sannolikheten minskar. Både organisation och kompetens har varit fokus under en tid.
	DPIA (Data protection impact assesment) De personuppgifter som kommunen behandlar ska vara nödvändiga och proportionerliga i förhållande till ändamål. Vid fel ökar risken för att den registrerades fri- och rättigheter inte kan garanteras.	Bedöms fortfarande vara mindre sannolik.
	Yttre påverkan på system Kommunen hanterar stora mängder information, som inte sällan är av känslig eller sekretessklassad karaktär. Det innebär att den måste hanteras på ett säkert sätt och skyddas från obehöriga att ta del av. Stora delar av den kommunala servicen är även beroende av tillgång till denna information för att servicen ska fungera. Idag hanteras stora delar av kommunens information digitalt. Vi ser generellt att hotbilden för IT-attacker som riskerar att röja känslig information ökar, både nationellt och internationellt, exempelvis i form av belastningsattacker, phishing-attacker och så kallade ransomware-attacker. Kommunen blir kontinuerligt utsatt för försök till bedrägerier genom vilseledande eller falska mail där mottagaren uppmanas klicka på skadliga länkar alternativt godkänna felaktiga utbetalningar eller vidta andra skadliga handlingar.	Skulle kunna utgöra kontroll centralt i kommunen, men ses inte nödvändig att hantera i alla verksamheter.
Barnkonventionen	Barnkonventionen är lag från och med januari 2020. Luleå kommun har anpassat och fortsätter arbetet att ytterligare utveckla verksamheten utifrån det och barnrättsperspektivet ska därför beaktas i alla beslut som berör barn, direkt och indirekt. Det har kommit två domar med resultatet att kommuner kan laglighetsprövas om det inte gjorts barnkonsekvensanalyser i frågor som rör barn som grupp.	Fortsatt arbete med att öka kunskaperna. Kompetens finns centralt i kommunen som utvecklar i samverkan med förvaltnings- och bolagsrepresentanter.
Personallagstiftning	Övertid	Åtgärder hanteras i kompetensförsörjningsplan.

Riskområde	Riskbeskrivning	Kommentar
	Hälsorisker: Övertid kan leda till utbrändhet, stress och andra hälsoproblem hos medarbetarna. Detta kan i sin tur leda till sjukfrånvaro, minskad produktivitet och ökade kostnader för sjukvård och rehabilitering. Kvalitetsrisker: Övertid kan leda till att medarbetarna blir trötta och mindre fokuserade, vilket kan påverka kvaliteten på arbetet. Detta kan leda till fel, misstag och brister i tjänsterna som kommunen tillhandahåller. Ekonomiska risker: Övertid kan leda till ökade kostnader för kommunen, eftersom medarbetarna måste betalas för den extra tiden de arbetar. Detta kan påverka kommunens budget och ekonomi. Rekryterings- och behållningsrisker: Övertid kan leda till att medarbetarna känner sig överbelastade och underskattade, vilket kan leda till att de söker sig till andra arbetsgivare. Detta kan göra det svårt för kommunen att rekrytera och behålla kompetent personal. Arbetsmiljörisker: Övertid kan leda till att medarbetarna utsätts för en ogynnsam arbetsmiljö, med för mycket stress och för lite tid för återhämtning. Detta kan leda till att medarbetarna drabbas av arbetsrelaterade skador och sjukdomar. Arbetsstillstånd Om arbetsstillstånd inte hanteras korrekt, kan det leda till att personer som inte har rätt att arbeta i Sverige ändå gör det, vilket kan medföra risker för kommunen och samhället.	Luleå kommun har rutin för kontroll av arbetsstillstånd vid rekrytering. På kommunövergripande nivå accepteras risken. Enskilda verksamheter gör möjligen annan bedömning.
Riskkategori: Hantera inköp och upphandling		
Avtal	Det kan vara svårt att vara fullt insatt i organisationens avtal. Villkoren kan skilja sig åt mellan olika avtal och kan många gånger vara ottydliga. Det är viktigt att ha förståelse för vad avtalsvillkoren innebär. Om du inte känner till verksamhetens rättigheter och skyldigheter enligt ingångna avtal kan det leda till ekonomiska konsekvenser, skadat förtroende och tvister med såväl personal som externa intressenter.	Säkerhetsskyddsavtal Skyldigheten att ingå säkerhetsskyddsavtal inträffar om det i upphandlingen förekommer säkerhetsskyddsklassificerade uppgifter i säkerhetsskyddsklassen konfidentiell eller högre, eller om upphandlingen i övrigt avser eller ger leverantören tillgång till säkerhetskänslig verksamhet av motsvarande betydelse för Sveriges säkerhet. Leasing Det finns risk för att tecknade avtal inte redovisas korrekt samt att det blir väsentligt dyrare än ett rent köp. Rutinbeskrivning för hur leasingavtal ska hanteras inom Luleå Kommuns förvaltningar beskriver att det på marknaden finns ett flertal finansieringsalternativ för varuanskaffning. Erfarenheten visar dock att dessa finansieringsformer i många fall är väsentligt dyrare än rena köp. Ägarbyte Se över villkor vid ägarbyten om det föranleder åtgärder.
Inköp	Risk finns att inköpta varor och tjänster inte levereras enligt avtal. Det kan vara att varor/tjänster inte är levererad innan betalning eller inte till pris enligt överenskommelse. Konsekvensen är ekonomiskt kännbar och kan medföra störningar i pågående verksamhet.	På kommunövergripande nivå accepteras risken även om vissa verksamheter troligen gör annan bedömning.

Riskområde	Riskbeskrivning	Kommentar
Upphandling	Det finns olika faktorer som kan leda till att upphandlingen inte leder till önskat resultat. För att motverka detta behövs rätt förutsättningar i form av tid, resurser och kompetens, inte minst när det gäller förberedelserna inför en upphandling. Förfrågningsunderlaget är viktigt både ur rättssäkerhet och service. Beroende på hur den aktuella marknaden ser ut finns det olika typer av risker som kan vara bra att vara uppmärksamma på såsom risker för korruption, oskäligen arbetsvillkor och att marknaden förändras.	Klassa Inför varje upphandling av IT-systemstöd skall en informationssäkerhetsklassning (risk-och sårbarhetsanalys) genomföras, sk. Klassa. Denna skall sedan bifogas i upphandlingen som ett obligatoriskt krav. Översyn av rutin och systemanpassningar pågår och är nödvändiga innan kontroll är motiverad. Leverantörstrohet Bristar i organisation och att genomföra upphandling riskerar att leda till brott mot LOU (lagen om offentlig upphandling), vilket kan leda till vitesförelägganden och skadestånd, fördröjningar i verksamheten samt högre kostnader för varor och tjänster. Uppföljning vad gäller avtal och leverantörer behöver utvecklas, men flera aktiviteter pågår för att minska sannolikheten. Direktupphandlingar Direktupphandling är ett undantag och kan användas om inköpsvärdet understiger direktupphandlingsvärdet. Vid återkommande köp, eller att liknande köp görs på olika ställen inom kommunen så ska summan av dessa slås samman. Säkerställ att direktupphandlingsvärdet inte överskrids. Direktupphandling kan göras även om upphandlingsvärdet överstiger gränsen för direktupphandling om det finns synnerliga skäl. Den som genomför en direktupphandling ska försäkra sig om att den är tillåten. Delegationsordning Revidering har skett under 2025 med höjning av avtalsvärde på delegation. Bedömningen i samband med det beaktade åtgärder som hanterar risker.
Riskkategori: Hantera information		
Informationsförvaltning	Med utgångspunkt från den snabba utveckling som förflyttat tyngdpunkten från arkivering av pappersburen information till elektronisk information finns risker bland annat i att säkerställa tillgängligheten. Risker kan även vara exempelvis att information förvaltas eller förvaras felaktigt, inaktuella dokumenthanteringsplaner eller att medarbetare inte följer dokumenthanteringsplanen, vilket kan leda till informationsförluster.	Kontroller har genomförts och görs årligen vid de flesta av kommunkoncernens verksamheter. Åtgärder har satts in, både via stadsarkivet och i enskilda verksamheter, vilket minskar sannolikheten.
Offentlighetsprincipen	Offentlighetsprincipen är en grundläggande princip för Sveriges statsskick. I en av grundlagarna, tryckfrihetsförordningen, finns det bestämmelser om bland annat rätten att ta del av allmänna handlingar. Det finns dock bestämmelser om sekretess som begränsar rätten att ta del av allmänna handlingar. Dessa bestämmelser hittar man i offentlighets- och sekretesslagen.	Tillgänglighet Risk att det brister i medborgarnas tillgänglighet till information och insyn. Exempel på åtgärder som kommunen redan har på plats är en digital utbildning om offentlighet och sekretess. Även kallelser med offentliga ärenden till kommunfullmäktige och nämndernas sammanträden samt protokollen publiceras på webben.
Riskkategori: Hantera ekonomi		
Fakturor	Det är viktigt att rutinerna för att hantera fakturor är tydliga, säkra och tillämpade. Det får inte finnas utrymme för personalens egna tolkningar av hur kontrollen ska utföras. Kommunen har regelverk och rutiner för sin hantering. Dessa finns	Kundfakturahantering Det finns en risk att externa intäkter inte inhämtas. Det är på flera olika sätt det kan hanteras, exempelvis fakturaunderlag, kassaredovisning och rekvirering.

Riskområde	Riskbeskrivning	Kommentar
	exempelvis i attestreglemente med tillämpningsanvisningar samt ekonomihandbok. Att kontrollera tjänsteköp upplevs ofta som mera komplicerat. Beställning och leverans kan vara svåra att definiera liksom levererad kvalitet mot avtalsvillkoren. Svårigheterna kring detta behöver därför särskilt uppmärksammas i rutiner och i utbildning.	Manuella kundfakturer Det finns risk för att fakturering inte sker i rätt tid eller inte alls och att debiterade avgifter inte följer beslutade taxor (inklusive eller exklusive moms) eller avtal. Detta kan leda till ökad administration när rättelser måste ställas ut och förtroende för kommunen kan skadas. Det kan också innebära förlorade intäkter.
Redovisning	Redovisning i kommuner och regioner styrs av kommunallagen och lagen om kommunal bokföring och redovisning. Redovisningen knyter an till riktlinjer för internkontrolls tre mål, ändamålsenlig och kostnadseffektiv verksamhet, tillförlitlig ekonomisk rapportering och information om verksamheten samt efterlevnad av tillämpliga lagar, föreskrifter, riktlinjer med mera.	Förskottsbetalningar Risk att betalning sker av en vara eller tjänst som inte är levererad. Förskottsbetalningar ska inte tillämpas utan hanteras med periodiseringar, reserveringar etc i stället. Konsekvensen kan bli än högre om förskottsbetalning gjorts till ett företag som t.ex. går i konkurs eller inte levererar den vara/tjänst som avsågs. Anläggningsredovisning Det finns risk för att anläggningsredovisningen inte följer gällande lagstiftning, exempelvis att avgöra vad som är en investering respektive det som ska redovisas som driftkostnader. Arbete pågår med aktiviteter för att höja följsamheten till kommunens ekonomihandbok som även förtydligas. Baskontoplan Kommun-Bas är baskontoplanen för kommuner. År 1995 gav Svenska Kommunförbundet ut en normalkontoplan för kommuner, "Kommun-Bas 95". Sedan dess har denna kontoplan uppdaterats och omarbetas i flera omgångar. Uppdateringen inför kommande år släpps i juni för att ge möjlighet att ta hänsyn till ändringarna i budgetarbetet och inför det kommande redovisningsåret. Risk föreligger att kostnader inte redovisas enligt gällande baskontoplan. Representation Risk föreligger att kostnader för att representation, kurser, och resor inte följer gällande riktlinjer, exempelvis har korrekt dokumentation avseende syfte och deltagande. Attest Målsättningen med reglerna för kontroll av ekonomiska transaktioner är att undvika oavsiktliga eller avsiktliga fel och därigenom säkerställa att redovisningen av transaktioner är korrekt. Risker föreligger i attest inte görs på rätt sätt och i rätt tid. Försäljning anläggningar Det finns risk för att redovisningen av försäljningar av kommunens anläggningar inte redovisas korrekt. Revidering av rutin genomförd 2025. Bokföringslag Det finns risk för att redovisningen och underlagen till denna brister. Främst avser detta bokföringsorder. Rättelser kan inte härledas. Manuella utbetalningar Det finns risk för att manuella utbetalningar inte attesteras av behörig person eller att underlagen brister. Det kan även förekomma att utbetalningarna är felaktiga.

Riskområde	Riskbeskrivning	Kommentar
		Kontering Kommunen har en decentraliserad bokföring och kontering, vilket kan öka sannolikheten för och leda till felaktiga beslutsunderlag. Personalkostnader är kommunens absolut största kostnadspost. Felaktigheter inom detta område kan ha såväl kännbara ekonomiska som förtroendemässiga effekter. Korrektheten i inrapportering åvilar chef och medarbetare. Egenkontroller sker rutinmässigt utifrån registreringar i lönesystemet mot avtal och regler.
Statsbidrag	Kommunerna tilldelas möjlighet att söka många olika typer av statsbidrag, vilka delas i generella och riktade statsbidrag. De riktade statsbidragen ställer ofta krav på direkta åtgärder, kommunal medfinansiering eller att kommunen inte får genomföra effektiviseringar (som medför minskade kostnader) inom området som statsbidraget avser, exempelvis statsbidraget för likvärdig skola. För allt fler kommuner har vissa av de riktade statsbidragen nu kommit att bli av sådan storlek att de används som en direkt delfinansiering av den kommunala verksamheten. Det ekonomiska beroendet av riktade statsbidrag medför en risk då kommunen kan missa att söka ett statsbidrag eller av okunskap vidta åtgärder som medför att rätten till statsbidraget försvinner. Vidare finns för vissa av bidragen risk att kommunen efter redovisning blir återbetalningsskyldiga om detta inte görs i enlighet med kraven. Det finns av dessa anledningar skäl att granska att den interna kontrollen avseende att bevaka, söka, beräkna och återrapportera statsbidrag är väl fungerande.	Vid kommunstyrelseförvaltningen pågår ett arbete med att se över lämpligt sätt för att tydliggöra hanteringen av riktade statsbidrag. Väntas bli klart under 2025. De minimis Ett stöd av mindre betydelse är ett stöd till lågt värde som under vissa förutsättningar inte är ett statsstöd. Förutsätter en samlad bild.
Riskkategori: Hantera HR		
Kompetensförsörjning	Att hitta kompetens är välfärdens största utmaning. När arbetskraften inte räcker till går det inte att möta kompetensutmaningen enbart genom att rekrytera fler, i stället behövs nya arbetssätt och att tillvarata och utveckla kompetensen hos de befintliga medarbetarna.	Riskreducering sker genom kontinuerliga aktiviteter på kommunövergripande-, förvaltnings- och enhetsnivå genom både operativ bemanningsplanering och i arbetet med långsiktig kompetensförsörjning. Att säkerställa personalförsörjning är en mångfacetterad och komplex fråga som följs upp i det ordinarie kompetensförsörjningsarbetet. Omskola, kompetensutveckla, arbetsmiljö m.m.
	Att vara attraktiv nog för att rekrytera rätt kompetens/erfarenhet.	
	I rekryteringsprocessen finns olika typer av risker där det kan röra sig om bland annat bekräfta identitet eller falska referenser.	Luleå kommun har riktlinjer för rekrytering och rutiner för bland annat att göra grundläggande kontroller inför anställningar och kontroller för befattningar som är säkerhetsskyddsklassade
Riskkategori: Hantera kommunikation och marknadsföring		
Kommunikationsprocess	Transparens i sponsring, kommunikation och marknadsföring	En förstudie har genomförts där arbetssätt och styrande dokument genomlysts i syfte att uppdatera och förtydliga arbetet med sponsring i Luleå kommun.

Riskområde		Riskbeskrivning	Kommentar
Riskkategori: Tillhandahålla lokaler och fastighetsnära service			
Samordning		Kommunikation och samplanering mellan förvaltningar.	Fokuserat arbete har pågått under senare tid med strategisk lokalförsörjning.
Riskkategori: Tillhandahålla IT-stöd			
Behörigheter		Processen för avslut av anställning säkerställer inte att alla behörigheter till system, lokaler och andra tillgångar (som verksamheten ansvarar för) avslutas. System som använder AD-konto (användarnamn) vid inloggning avslutas per automatik. Risker finns dock för övriga system där rutiner måste finnas för att säkerställa avslut av behörighet.	Projekt pågår där det som lyfts i riskbeskrivningen ingår att se över.
IT-förvaltning		Kommunen har inte en tydlig IT-säkerhetsorganisation som omhändertar och/eller stöttar i specifika IT-säkerhetsfrågor som tex. behörighetshantering, åtkomst till system, federeringar, åtgärder som görs föra att minska säkerhetsintrång.	Översyn och utveckling pågår.
Riskkategori: Huvudprocess (kommunala uppdraget)			
Privata utförare		Kommuner får enligt kommunallagen lämna över verksamhet till privata utförare. Det innebär att en juridisk person (ofta ett aktiebolag) eller enskild individ utför och sköter en del eller en hel kommunal verksamhet på uppdrag av kommunen genom en överenskommelse, ett avtal. Kommunen är huvudman, det vill säga ansvarig för verksamheten gentemot medborgare på samma sätt som för verksamhet som bedrivs i egen regi.	Risker finns bland annat i att säkerställa nivå och omfattning på uppföljning och insyn. Flera verksamheter har under 2025 haft kontrollaktiviteter inom området vilket inte hittills (delår jan-apr 2025) föranlett kommunövergripande åtgärder.
Välfärdsbrott		Välfärdsbrottslighet är när en extern aktör – enskild eller juridisk person – otillbörligen utnyttjar kommunkoncernens medel för egen vinning. Det kan vara fråga om bidragsbrott, bedrägerier mot välfärdssystemen eller bedrägerier i samband med den upphandling kommunkoncernen gör. Det kan till exempel handla om att enskilda personer, som genom att lämna felaktiga uppgifter, beviljas bistånd eller bidrag som de inte har rätt till eller brott som begås av företag eller föreningar inom ramen för kommunala upphandlingar eller genom föreningsbidrag eller avtal om Idéburet offentligt partnerskap (IOP). Det kan också handla om organiserad brottslighet. Det berör många olika verksamheter i kommunen och tar olika uttryck. Sveriges kommuner och regioner (SKR) ger en mängd exempel från ekonomiskt bistånd, bostadsanpassning, anhöriganställning, LSS, särskilt boende, hemtjänst, färdtjänst, förskola, hem för vård och boende (HVB), personlig assistans, särskilda boenden, korttidsvård, parkeringstillstånd, föreningsbidrag, bygglov, alkoholtillstånd, hyreskontrakt, markrättigheter samt bygg- och exploateringsverksamhet. Riskerna kan vara ekonomiska förluster, avbrott i verksamheten eller minskat förtroende för kommunen.	Välfärdsbrottslighet är ett hot mot demokratin och därmed allas problem. Välfärdsbrottslighet innebär inte ett brott mot en verksamhet utan det omfattar en mängd olika brott som kan begås i alla verksamheter där det finns medel att tillskansa sig, för egen vinning eller till ett företag. Välfärdsbrottslighet har varit obligatoriskt i nämnder och bolags internkontrollplaner under 2024 och 2025. Inga större avvikelser har hittills påvisats.
Riskkategori: Styrprocess			

Riskområde	Riskbeskrivning	Kommentar
Demokrati och insyn	Den svenska demokratin står på en stark grund. De grundläggande fri- och rättigheterna har en stabil förankring i befolkningen. Att kommuner och andra demokratiska institutioner är välfungerande, präglas av öppenhet och uppbär människors tillit är avgörande för en levande och uthållig demokrati.	Statistik Statistik analyseras subjektivt för att ge en fördelaktig eller styrande bild. Risker finns i och med detta i att underlag leder till felaktiga beslut. Allmänna handlingar Syftet med offentlighetsprincipen är att allmänheten ska ha insyn och kunna se att hur den kommunala verksamheten sköts och att skattemedel hanteras på ett så bra sätt som möjligt. Detta innebär att var och en har rätt att komma in med en begäran om att få ta del av allmänna handlingar. Tryckfrihetsförordningen samt offentlighets- och sekretesslagen innehåller bestämmelser som innebär att kommunen ska hålla handlingar ordnade samt snabbt kunna lämna ut offentliga handlingar till den som begär det. Samtidigt får inte handlingar och uppgifter som omfattas av sekretess, det vill säga hemliga handlingar, lämnas ut. Felaktigheter i denna hantering kan innebära antingen att allmänheten inte får ta del av de handlingar som de har en grundlagsskyddad rättighet till eller att handlingar felaktigt lämnas ut vilket innebär skada eller men för den enskilde.
Organisering	Delegationsordning Det föreligger en risk i att delegations- och arbetsordning inte följs på grund av bristande kännedom och rutiner. Översyn av delegationsordningar har genomförts och kontroller har skett tidigare år som visar på god följsamhet. Att frånga delegationsordningen är en risk då fel befattningshavare kan orsaka långtgående konsekvenser för kommunen. Konsekvenserna av att inte följa delegationsordningen är allvarliga genom att beslut kan bli ogiltiga, leda till brott mot LOU, bryta mot interna riktlinjer och att beslut fattas på fel nivå av personer med fel kompetens. De innebär både förtroendeskada och ekonomisk skada.	Diariieföring Säkerställd diariieföring har funnits med vid tidigare kontroller och förbättringar har skett med exempelvis det införda diariesystemet. Det är fortsatt viktigt att en offentlig myndighet tar emot och registrerar handlingar på ett korrekt sätt.
Styrning	En styrprocess behövs för att styra och koordinera andra processer. Styrprocesser visar på vägen, följer upp och korregerar. De har interna mottagare.	Styrdokument Risk föreligger i exempelvis att styrdokument inte finns upprättade inom relevanta områden, inte är tillgängliga eller uppdateras enligt plan. Utvecklingsarbete pågår och hör ihop med utvecklad styrmodell. Revisionsgranskningar Kommunrevisionen gör årlig grundläggande granskning. Den grundläggande granskningen är en översiktlig granskning som syftar till att bedöma om styrelse och nämnder har en tillräcklig struktur för styrning, uppföljning och kontroll av verksamheten. Revisionen gör normalt även uppföljande granskningar för kontroll av eventuella åtgärder som rekommenderats och bekräftats.

Förslag till beslut i upphandling av reparation- och underhållsarbeten - Bygg

Ärendenr 2025/501-2.5.1.1

Kommunstyrelseförvaltningens förslag till beslut

1. Kommunstyrelsens arbetsutskott beslutar att Luleå kommun och nedan angivna kommunala bolag ska anta de entreprenörerna med bästa förhållande mellan pris och kvalitet per delområde angivet av:
 - Delområde Norr 1:a **xx**, org.nr. **xx**
 - Delområde Norr 2:a **xx**, org.nr. **xx**
 - Delområde Söder 1:a **xx**, org.nr. **xx**
 - Delområde Söder 2:a **xx**, org.nr. **xx**
2. Kommundirektören ges i uppdrag att underteckna ramavtalen efter tiden för avtalsspärr enligt 20 kap. 1 § LOU har löpt ut.

Paragrafen förklaras omedelbart justerad.

Sammanfattning av ärendet

Luleå kommuns avtal för reparation- och underhållsarbeten avseende bygg i Luleå kommun och de angivna kommunala bolagens fastigheter och anläggningar kommer inte förlängas sista året och därmed har en ny upphandling genomförts nu. Avrop på ramavtalet kommer bestå av renovering och tillbyggnation samt verksamhetsanpassning i såväl skolor, förskolor, bostäder som andra förekommande fastigheter. Ett nytt upplägg tas fram för att säkerställa en kvalitativ leverans i avtalet.

Utöver Luleå kommun är de kommunala bolagen Luleå Miljöresurs AB, Luleå Hamn AB och Luleå Lokaltrafik AB med på upphandlingen som beställare.

Upphandlingen är indelad i två delområden, Norr och Söder, varav maximalt två entreprenörer kommer att antas per delområde. De kommunala bolagen är med på delområde Norr.

- Uppskattade värdet per delområde: 24 miljoner SEK per år.
- Takvärde per delområde: 150 miljoner.
- Avtalstid: 2026-01-01 och två år framåt samt med möjlighet till förlängning om en eller flera perioder om maximalt 24 månader.

I upphandlingen kommer avtalen tilldelas till de anbudsgivare vars anbud är det ekonomiskt mest fördelaktiga, vilka anbud som är det ekonomiskt mest fördelaktiga anbuderna ska utvärderas utifrån bästa förhållandet mellan pris och kvalitet. Mervärden kan bli tilldelad för följande områden:

- Certifieringar - ifall entreprenören har en tredjepartscertifiering enligt ISO9001 eller ISO14001 eller BKMA.
- Miljö & fordon -- ifall yrkesarbetare i uppdraget kommer att utföra transporterna med fordon drivna på förnybart drivmedel
- Genomförandebeskrivning – hur entreprenören kan hantera projekt inom ramavtalet på ett framgångsrikt sätt.

Maximalt mervärde som går att få är 110 kr.

I upphandlingen har vi med två timpriser, var vi har bestämt det ena timpriset, det för tjänsteman är satt till 700 kr i timmen. Timpriset för yrkesarbetare (snickare, murare, betongarbetare, plattsättare, rivning) konkurrensutsätts i upphandlingen.

En entreprenör kan inte bli tilldelad som etta på båda delområdena. Om två eller fler anbud får samma resultat i utvärderingen (erhållit samma jämförelsevärde) kommer det anbud som erhöll högst mervärde att tilldelas avtalet. Om samma entreprenör har lägst jämförelsepris på båda delområdena kommer lottning ske av vilket delområde den kommer tilldelas. Lottning kommer i sådana fall att ske av två av beställaren utsedda opartiska personer, samt protokoll kommer att föras.

Antal inkomna anbud: x för delområde Söder, och x för delområde Norr.

Beskrivning av ärendet

Ärendet kommer dras i sin helhet under kommunstyrelsens arbetsutskott 11 augusti.

Dialog

Dialog är genomförd med verksamheter som använder sig av avtalet. Bolagen har en liten del av omfattningen men är även de är tillfrågade. Externa leverantörsdialoger är genomförda med leverantörer på marknaden för att skapa en bättre bild av marknaden.

Beslutsunderlag

- Öppningsprotokoll
- Upphandlingsprotokoll
- Anbudsutvärdering

Erika Kers
Upphandlare

Beslutet skickas till

Kommunstyrelseförvaltningen, inköp- och upphandlingskontoret

Förslag till beslut gällande dispensansökan brandmän och styrkeledare

Ärendenr 2025/45-2.3.3.2

Räddningstjänstens förslag till beslut

Kommunstyrelsen beslutar att ställa ansökan om dispens till centrala parter arbetsnämnd om avvikelse från dygnsvilo-reglerna från ABs bilaga R, inledning anmärkning 4 samt ABs § 13 mom. 5 i syfte att kunna tjänstgöra upp till 24h för heltidsbrandmän och heltidsstyrkeledare för perioden 2025-11-01 till 2026-10-31.

Paragrafen förklaras omedelbart justerad.

Sammanfattning av ärendet

År 2023 ändrades regler i kollektivavtalet Allmänna bestämmelser, i § 13 om arbetstid och i tillhörande bilagor, i enlighet med arbetstidsdirektivet, 2003/88/EG. För brandmän och styrkeledare gäller reglerna i Bilaga R, särskilda bestämmelser om arbetstider m.m. inom räddningstjänsten, med ny lydelse från 2025-04-01. Syftet är att skärpa arbetstagarens skydd och tydliggöra under vilka omständigheter det är möjligt att avvika från huvudregeln om 11 timmars dygnsvila.

Enligt tidigare schema och regelverk har brandmän kunnat arbeta vissa arbetspass upp till 24h, där nattvila schemaläggs 23-06. I nuläget, via gällande dispens, schemaläggs pass på helg med 24 h tjänstgöring. Som en följd av det nya kollektivavtalet måste dessa arbetspass delas upp i kortare och fler arbetspass och dessa måste förläggas tätt inpå varandra om inte 75% helgtjänstgöring ska bli följden. Enligt genomförd risk- och konsekvensanalys ser arbetsgivaren fara för akut kompetensbrist som en följd av denna förändring.

Räddningstjänsten är bemannad med en fyrskiftsorganisation och Luleå har endast en heltidsbemannad brandstation. Vidare är Luleå en mycket specialiserad räddningstjänst, där det tar mellan 2-5 år för en brandman att nå full kompetensprofil. Om scheman ändras så att den tidigare attraktiva tjänsten som brandman inte längre upplevs tillräckligt tilldragande riskerar arbetsgivaren att stor volym ledighetsansökningar, tjänstledighet, föräldraledighet, osv inkommer specifikt på helger. Den operativa förmågan är för specialiserad för att klara säkerheten för medborgaren om andelen timvikarier blir för stor. Således föreslås att söka dispens, för att klara omställning till nytt regelverk.

Dialog

I beredningen av detta ärende har dialog förts mellan räddningstjänstförvaltningen och berörda fackliga parter, Kommunal och Ledarna. Lokalt är parterna överens om att söka dispens. Vidare har Luleå kommuns förhandlingschef deltagit i formuleringen av dispensansökan.

Beslutsunderlag

- Ansökan om dispens
- Risk och konsekvensanalys
- Protokoll MBL §11, med Kommunal
- Protokoll MBL §11, med Ledarna

Mikael Andersson
Räddningsdirektör

Beslutet skickas till

Centrala parter arbetsstidsnämnd, via SKRs kontaktcenter (info@skr.se)
Förhandlingschef, Personalavdelningen, Luleå kommun
Räddningstjänsten, Luleå kommun